

DEBRECZEN

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA
DEBRECEN, JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG U. 1. SZ.
TELEFON: 27-89. (HÁROM MELLÉK-ÁLLOMÁS)

KELETMAGYARORSZÁGI
NAPLÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: HAVONTA 3 P, NEGYED-
ÉVRE 9 P, FÉLÉVRE 18 P, ÉVENTE 36 PENGŐ
EGYES SZÁM 12 FILLÉR. VASÁRNAP 24 FILLÉR

XV. ÉVFOLYAM, 257. SZÁM.

Debrecen, 1938 november 13 vasárnap

ÁRA: 24 FILLÉR.

Hétköznapok küzdeme

Az elmúlt héten olyan örömteljes napokat élt át a magyar nemzet, amilyenekre alig van példa újabbkori történelmünkben. Talán csak a szabadságharc győzelmei töltötték el olyan túláradó örömmel a nemzetet, mint most a véraldozat nélküli győzelem nagy eredményei. Egy álló hétig naponként megújuló ünnep virradt a magyarra, folyton fokozódó ujjongás, túláradó öröm. Eget csapkodó lelkesedés tör át hozzánk a leomló trianoni határokon túl, boldog résztvevői voltunk édes-mindnyájan ennek a nagy, nagy örömnnek és beteljesülésnek.

Beteljesült a legnagyobb álmom, beteljesült az, amire néhány hónappal, mint távoli reménységre gondoltunk, amiről csak álmodni mertünk. Az idei ősz tavaszt hozott a magyar nemzet számára, megtört a jég, a magyar reményesek napsütésében felolvadt Trianon jége. Kivirult a legszebb vetés. Magnagyobbodott édes hazánk, visszakaptuk elszakított területeinknek értékes részét, idegen rab-ság alól felszabadítottuk milliónyi magyar testvérünket. A legszen-tebb történelmi emlékekkel ékes felvidéki városokat mondhatjuk ismét magunkénak. A nagy, nagy ünnepet pedig betetőzte a hét végén a legfőbb Hadur diadalmas bevonulása Kassára, hol nagy Rákóczi szelleme él és porhüvelyé pihen.

A gyönyörű ünneplés, a visszacszerzés gyönyörű aktusa végetért és most jönnek a hétköznapok. Nem a szürke hétköznapok, hanem a küzdelem és munka időszak.

A további küzdelem ugyanolyan eszközökkel, mégis talán más módszerekkel is, mint eddig. Nem állhatunk meg, tovább kell munkálnunk legszentebb nemzeti célkitűzéseinket. Az elmúlt hét nagy örömeiben is éreztük, hogy kötelességeink vannak továbbra is. Az a mámoros lelkesedés és végtelen öröm, mellyel elszakított testvéreink visszatértek az édes haza ölebe, az egész világ előtt megmutatta, hogy követeléseink jogosak. Hatalmas dokumentum adódott most arra, hogy általános rendezést kívánjunk, hogy a kérdések gyökeres rendezését követeljük, hogy haza kívánjunk minden magyart. Tesszük ezt éppen a béke érdekében, hogy állandó megnyugvás következzen be a Duna medencéjében.

A belső munka időszakának is be kell következni. Megértjük, hogy most első teendő az intézkedések láncolata, mely a felszabadított országrészt egybeforrasztja az anyaországgal. Gyönyörűség és áldásos munka, melyet megkönnyít a testvéri érzés, a közös lélek, a közös gondolkodás. Ezentúl azonban még más szinten na-

A rutén föld népe Magyar országhoz akar visszatérni

Emlékiratot intéztek az európai hatalmakhoz — Munkácson 114 község jelentkezett, kérve a visszacsatolást, vagy legrosszabb esetben a népszavazást — Végletekig fokozódott a rutén nép elkekeredése

Munkács, november 12. (MTL) A visszatérés napján Munkácson a Magyar Nemzeti Tanács elnökségénél 114 község küldöttsége jelentkezett.

Kérve Magyarországhoz való visszacsatolást, a legrosszabb esetben pedig a népszavazást. A kérést írásban átnyújtották aláírva, a kérvényező községek

pecesztjével ellátva. Akiokról a esetek megállapították, hogy a küldöttséggel átjöttek Magyarországra, azokat rögtön letartóztatták.

Ungvár, november 12. A Ruszin-föld politikai és egyházi szervezetei november 3-án nagygyűlést tartottak és annak határozatát emlékiratba foglalva eljuttatták Csehszlovákia, Anglia, Francia-

ország, Németország, Olaszország, Lengyelország, Románia, Magyarország és Jugoszlávia kormányaihoz.

Az emlékiratban Karpatska-Russz képviselői bejelentik, hogy a bécsi döntőbírósi határozat után is oszthatatlannak tekintik Ruszin-föld területét és kérik, hogy a Kárpátok déli részén lakó ruszin

Horthy kormányzó diadalmas bevonulása Kassára.

gyon fontos feladatok várnak elvégzésre, nagyjelentőségű kérdések megoldására.

Most, a szent beteljesülés kezdetén kell olyanná varázsolni az országot, hogy varázserőt sugározzon magából.

Ha eddig is sürgős követelmény volt a szociális átrendezés, úgy ennek sürgőssége és fontossága még

jobban elkövetkezett a magyar nemzet mostani sorsfordulóján. A népi egyívé tartozandóság, a történelmi jog mellett igen lényeges a szociális igazság érvényesülése. A magnagyobbodott Magyarországnak meg kell újulnia, meg kell újulnia a magyar testvériség jegyében, az együvé tartozandóság szent országhoz. Tíz millió magyar

boldogsága tündököljön a határon túl. Ősi alkotmányunk alapján, függetlenségünk jegyében ajtódjon meg a magyar haza, boldog, békés, szilárd otthon adva minden lakosának, megnyitva egy még dicsőségesebb új ezer év fénylő kapuját.

— Az arebórt eleszítő számos tisztalanság mint gyulladásoz pirosságok, pörsevények és pattanások, amelyek elégtelen bélműködés és emésztési zavarok következtében támadnak, a természetes Ferenc József keserűvíz használata által — reggelenként egy pohárral — rendszerint rövidesen eltűnnek. Kérdezze meg orvosát.

népnek adassék meg, hogy állami hovatartozásának sorsáról az önrendelkezési jog alapján maga dönthessen általános népszavazás útján, a néprajzi területek egyesítése céljából, a ruszin területeket beleértve a Ruszinszkóban levőket is, Ungvár fővárosához és Munkácshoz való csatolással.

Naponta százával özönlének Munkácsra a menekültek

Munkács, nov. 12. Szombatra virradó éjszaka Munkácsnál 87 ruszin és szlovák katona lépte át a határt 3 géppuskával és jelentkezett a magyar határőrségnél. Naponta százával özönlének át a menekültek és Munkács lakossága

Berlini figyelmeztetés és szlovák ultimátum Prágának

Róma, nov. 12. (MTL.) Az olasz sajtó élénken figyeli a mind súlyosabbra forduló csehszlovákiai belső válságot. A Giornale d'Italia prágai tudósítója szerint Németország Prágában átnyújtott jegyzékében elégedetlenségét fejezte ki Prága magatartása felett, mely nem felel meg az az új helyzet követelményeinek. Németország jegyzékében az új határok bizonyos kizártságot kéri s felhívja a prágai kormányt arra, hogy minél előbb igyekezzen olyan alapot adni a köztársaságnak, amely a legjobban megfelel az európai együttműködés követelményeinek.

Ugyanakkor a csehek és szlovákok között is kiéleződött a helyzet. A szlovákok valóságos ultimátumot intéztek a prágai kormányhoz, amelyben követelik a szlovák határozatok törvénybeiktatását és az új köztársasági elnök legrövidebb időn belül való megválasztását. Követelik, hogy ugyancsak rövid időn belül hív-

Kétségbeesztő helyzetben élnek a rutének a határon túl

Ungvár, nov. 12. (MTL.) A ruszin területekről érkezett polgári és katonai menekültek egyöntetű elbeszélése szerint itt a helyzet a határon túl minden tekintetben kétségbeesztő.

A csehek a ruszin lakosságot kiköltöztetik, sőt még az istállókból és ólaktól az állatokat a szabadba hajtják s az istállókat és ólakat emberi szállásokká igyekeznek átalakítani.

A helyzet annál súlyosabb, mert a katonaságon kívül a gyarmatosítani akaró cseh közigazgatási tisztviselők családtagjaikkal együtt több ezren ruszin területen torlódtak össze a ruszin lakosság terhére

A Ruszinföld politikai és egyházi szerveinek nyilatkozatát a november 3-i nagygyűlésen fogadták el.

Ruszinszkóban azóta az általános helyzet megváltozott éspedig annyira, hogy ma már a Ruszinföld nem népszavazást, hanem közvetlen csatlakozást követel.

A ruszinföldi lázadás kitörését csak a legmesszebbmenő cseh brutalitás tudja megakadályozni, de így is napirenden vannak a zavargások.

Mindeddig mintegy 30 tanított és papot tartóztattak le. A lakosság hangulata a végsőkig feszült.

magyaranyu segélyezési mozgalom kerteben elemezi oket. Külön helyiségben helyezték el a menekülteket, hogy éjszakra meleg szállásuk legyen. Mindenki nagy szeretettel veszi körül oket.

ják egybe a parlamentet is. Ha a csehek ezt válasz nélkül hagyják, akkor a szlovákok összehívják a tartománygyűlést, amelyen meghozzák a szükséges intézkedéseket.

A lap tudósítója megjegyzi, hogy a szlovákok ultimátuma burkolt elszakadással való fenyegetést tartalmaz. Ami az új elnököt illeti, biztosra veszik, hogy az Chwalkowsky lesz. Az új miniszterelnök Tiso, vagy Czerny volt belügyminiszter, külügyminiszter Krno, vagy Ossusky, nemzetvédelmi miniszter Gajdos lesz.

A Stampa szerint Csehország belső válsága a közelmúlt napokban rendkívül súlyosra fordult. Ebben a helyzetben érkezett meg a berlini értesítés figyelmeztetés, amelynek írásbeli részén kívül szóbeli része is volt. Ez utóbbiban Berlin figyelmeztette Prágát, hogy amennyiben nem alkalmazkodnak sürgősen az új helyzethez, úgy Csehszlovákia és Németország viszonya ismét megromolhatik.

és teljes hivatali felszerelésüket magukkal vitték és egyébként is elhordták minden megmozdíthatót, ezt az elhurocított holmit most szintén nem tudják fedél alá juttatni. Bár rendkívül nehéz idők járnak a ruszin lakosságra, mégis keserűen tréfás megállapítások jelentkeztek. Így pl. azt beszélik, hogy

Ruszinszkóban minden ruszinnak husz cseh és 2 irógép esik, ennivaló azonban nincs. A ruszin lakosság a végsőkig elkeseredve az utvonalon megtámadja a költözőkötő csehek butorkocsijait, azokat felgyújtja és a rajtuk levő holmit szétthurcolja.

A ruszinok mindenképpen elakarnak szakadni a csehektől

A forrongó Ruszinföld az utóbbi napokban érkező hírek szerint fontos események előtt áll. Erre mutatnak azok az események is, melyek a ruszin egyesületek és pártok november 3-án közzétett deklarációját követték.

November 3-án, tehát a bécsi határozatot követő napon Ungváron a Dublovesban nagygyűlést tartottak azoknak a ruszin szervezetteknek a kiküldöttjei, amelyek az egész lakosság 80—90 százalékának bizalmát bírják.

A kulturális értekezlet egyhangúlag elfogadott egy hét pontból álló határozatot. A határozat a legérelmesebben megállapítja a kárpátaljai orosz föld oszthatatlanságát, népszavazást követel a Poprádtól a Tiszáig, egyben megállapítja, hogy Kárpátalja lakói nem ukránok, hanem oroszok. A határozat Volosint és Baesinszkyt hazarülőnek nyilvánította.

Kimondták azt is, hogy ezt a határozatot diplomáciai úton eljuttatják a nagyhatalmakhoz, a kisantant államokhoz, továbbá Magyarország és Lengyelország kormányaihoz.

A deklarációt százötven kiküldött írta alá, köztük az orosz nemzeti tanács vezető tagjai, a görög katolikus egyház képviselőiben Sztójka Sándor püspök, de aláírták a pravoszláv egyház hivatalos vezetői, az agrárpárt vezetői, az autonóm földművelésügyi, a kárpátoroszi kárpátaljai fasiszta párt és a különböző ifjúsági egyesületek delegátusai. A határozathoz bőséges indoklás csatlakozik, amely kulturális, gazdasági és pénzügyi szempontokra vonatkozik.

A határozat meghozatala után nyomban diplomáciai lépések történtek, hogy a kárpátaljai orosz nép akár döntőbíráskodás, akár népszavazás útján végre saját maga dönthesse jövőjéről.

Ungvárott különben nagy feltűnést keltett Baesinszky miniszter budapesti utazásának híre. Az orosz nemzeti tanácshoz közelálló körök hangoztatják, hogy Baesinszky utazása határkiigazítási kérdésekkel áll összefüggésben, de nem tartják lehetetlennek azt sem, hogy éles fordulat következék be a Volosin-kormány eddigi politikájában.

Kárpátaljának Magyarországhoz nem csatolt részein kétségbeesztő helyzet uralkodik. Alig két-szer huszonnégy óra alatt Kárpátalja felső és keleti részein teljesen megállott az élet és kiderült, hogy a megmaradt rész Magyarországnak nélkül teljesen életképtelen. Már a legközelebbi hetek élelmiszerhiányát sem tudják fedezni és a nép a jövőt illetően teljes bizonytalanságban van.

Víg színház

Ma 3—5—7—9 órák, holnap

utoljára 5—7—9 órák

csak 16 éven felülieknek a legizgalmasabb bűnügyi film

Rend katonái

James Cagney.

A Felvidék diadalmos megszállása. — Ünneplés bevonulás Komáromba, Érsekújvárra, Rózsnóra, stb.

A visszavonuló csehek az egész keleti országrész vasúti parkjait két vonalszakaszra, nem egészer

Meghívó

Ezennel meghívom a m. t. vásárló közönséget, hogy vételnyiszor nélkül tekintse meg az e hó 5-én megnyitott bőröndösáru szaküzletemet.

Raktáron tartok: Saját készített menyü bőröndöket, retikulákat, akta- és orvosi táskákat, pénztárcákat, legfinomabb izlésű bőr árukat, csikóbőrös kulacsokat stb.

Raktáram megtekintése alkalomával meggyőződhetik, hogy a legnagyobb igényeket is kielégítünk.

Szíves pártfogást kér

Tóthfalussy Géza

Piac u. 40.

Hangya palota

százötven kilométeres vonalra koncentrálták. Több mint három-ezer vasúti kocsi és több száz mozdonyt vontak össze. Most nem tudnak mit kezdeni velük és a torlódás következtében a vasúti forgalom csaknem teljesen megakadt.

Az élelmiszer megoldhatatlan problémának látszik. A megmaradt készleteket teljesen lefoglalták a katonaság és a prágai kincstár részére. A drágaság fantasztikus méreteket ölt.

A bécsi határozat óta az élelmiszerárak több mint száz százalékkal emelkedtek. Tegnapelőtt Husztou a kenyér kilója még 8 cseh korona volt, de ma már 10 korona, ami 1.40 pengőnek felel meg.

A Kárpátalján, főleg az északi és keleti részen máris forradalmi jelenségek tapasztalhatók. Több-száz letartóztatás történt s a katonaság számos helyen sortűzot adott a lakosságra.

A csehek gyűjtőtáborban tartják a magyar nemzetiségű leszerelt katonákat

Révkomárom, nov. 12. A nyitrai megyei Borsányban több ezer magyar nemzetiségű leszerelt katonát gyűjtőtáborokban tartanak és napi egy cseh korona 50 fillér bérért kényszermunkára alkalmazták őket. Ejnek idején sokan megszöktek közülük és 30—40 kilométeres utat tesznek meg, hogy hazajuthassanak magyar földre.

Hazánkban napközben borult volt az égből és ködös időjárás uralkodott, estére azonban a déli részekben kissé derült idő lett. Kisebbségi ködszítálás csak egy-két helyen fordult elő. A hőmérséklet egész nap egy nívón maradt és a csúcsértékek a 10 C fok körül ingadoztak.

Jóslás: Gyenge légáramlás, több helyen köd. Egyes helyeken a felhőzet felszakadozása és a hőmérséklet kissé emelkedik.

Készen **Nemzeti Zászlók**
Kontsek Kornél
divatáruházában.

Kánya Kálmán nagy beszámolója a felvidéki visszacsatolás történetéről

A képviselőház és a felsőház egyhangulag elfogadta a Felvidék visszacsatolásáról szóló javaslatot

Budapest, november 12. Történelmi jelentőségű ülése volt szombaton a képviselőháznak, amikor is a felvidéki kerületeknek Magyarországhoz való visszacsatolásáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták. A képviselők ünneplőbe öltözve nagy számban jöttek el. Kornis Gyula elnök megnyitóján után kegyelettel emlékezett meg Kemal Atatürkről, a török köztársaság elnökének haláláról. A napi-

renden levő javaslatot Tasnády Nagy András előadó ismertette. — *Testvéri szeretetünk egész melegével fordulunk azok felé a magyarok felé — úgymond — akik híven őrizték meg magyarságukat.*

Ezután részletesen ismertette a javaslatot, amelynek rendelkezései a visszatérő országrészeknek az anyaországgal való egyesítéséhez és beolvastásához szükségesek.

A külügyminiszter beszél

Ezután Kánya Kálmán külügyminiszter emelkedett szólásra. A Ház minden oldalán pártkülönbség nélkül lelkesen megélték. A külügyminiszter meghatottan vette az ovációt és elfogódottsággal küzdve kezdett beszélni.

— Nekem jutott az a megtisztelő feladat — mondotta —, hogy a Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területeknek az országgal való egyesítéséről szóló törvényjavaslatot kapcsolatban tájékoztassam a képviselőházat arról a diplomáciai harerről, amelyet az elmúlt hetekben kellett lefolytatnunk és amely végül eredményre vezetett.

Történelmi sorrendben ismertette azután az eseményeket. Rámuta-

tott a szudétánemet kérdés keletkezésére és arra a kiindulási pontra, mely az arra irányuló törekvés volt, hogy a csehszlovák állam a néprajzi elv alapján a nagyhatalmak közreműködésével újjáépítessék.

— Csehszlovákia sorsában döntő szerepet játszott május 27-ike, amikor a prágai kormány hivatkozva nem létező komoly német katonai rendszabályokra, szükségesnek tartotta a hadsereg mozgósításának elrendelését. Ez a lépés Berlinben olyan ellenhatást váltott ki, hogy megpecsételte Csehszlovákia jövőjét.

Részletesen szólott ezután Kánya a szudéta kérdés elintézéséről, majd a következőket mondotta:

Vigyázat!

sok pótszer van forgalomban. Ezért kell mindig ügyelni, hogy rajta van-e a tablettán és a csomagoláson a valódiság jele, a „Bayer”-kereszt.

ASPIRIN
TABLETTÁK
CSAK GYÓGYSZERTÁRKBAN KAPHATÓK

— A magyar kormány kezdettől fogva azon dolgozott, hogy ne csak német-cseh viszályról beszéljen a világ, hanem hogy megoldassék Csehszlovákia magyar kérdése is. Az ezirányú erőfeszítések eredménye lett a müncheni konferencia pótjegyzőkönyvében felvett ismeretes nyilatkozat. Ez a konferencia a világ békéjét megmentette és lehetővé tette Magyarországnak, hogy néprajzi alapon Csehszlovákia újjáépítéséből kifolyólag területeket szerezzon vissza. A konferencia befejezésével haladéktalanul megindítottuk a közvetlen tárgyalásokat a prágai kormánnyal. Részletesen ismertette azután a külügyminiszter a tárgyalások történetét. Szólt a csehek huzavonájáról. Először csupán autonómiát ajánlottak fel a szlovenszko magyarságnak. A magyar delegá-

ció erélyes állásfoglalására néhány perc múlva Csallóköz szigét ajánlották fel, majd egyszerű határkiszárazást, de fontosabb városok visszaadásáról nem akartak hallani. *A halogató taktika nyilvánvalóan arra irányult, hogy a csehek időt nyerjenek hadseregük átállítására.* A magyar bizottságnak nem maradt más hátra, mint a tárgyalások megszakítása és ekkor veszedelmes szünet állott be. *Elérülhetetlen érdemeket szerzett ezekben a pillanatokban az országnak a magyar hadsereg és a mőgje felsorakozó egész nemzet fegyelmézett, nyugodt, de rendkívül határozott, élszánt magartása.* Tíznap kemény diplomáciai munka után közölte a prágai kormány újabb javaslatát, amelyet már komolyabban lehetett venni.

Mit követelt Magyarország, mit ajánlottak a csehek

Magyarország követelése a néprajzi elv alapján 14.000 négyzetkilométer volt, egy millió kileneven-

ezer lakossal, az 1910-es népszámlálás alapján. Ezzel szemben az első cseh javaslat 1840 négyzetkilométert 105.000 lakossal, a második javaslat 5400 négyzetkilométert 350.000 lakossal, a harmadik 11.300 négyzetkilométert 740.000 lakossal, de a legfontosabb városok visszabocsátásáról, mint Pozsony, Nyitra, Kassa, Ungvár, Munkács, nem is akartak tudni.

A magyar kormány a legutóbbi ajánlatot elfogadta tárgyalási alappul, de a komáromi tapasztalatokon okulva, a tárgyalásokat diplomáciai uton kívánta folytatni. A vitás területekre népszavazást ajánlott fel, majd döntőbíráskodást ajánlott. A prágai kormány elfogadta Németország és Olaszország döntőbíráskodását.

A bécsi konferencia

— Ez előzmények után ült össze november 2-án a bécsi konferencia. Sikertől elérnünk, hogy a müncheni pótjegyzőkönyvben a tárgyalások befejezésére végső ha-

A kassai diadalmas bevonulásról, — Horthy kormányzó beszédet mond.

Hungária filmszínház
Ma, vasárnap d. u. 3, 5, 7, 9 órákor, hétfőn d. u. 5, 7, 9 órákor a hangulatos, kedves **MAGYAR VIGJÁTEK:**
13 kislány mosolyog az égre
Váltsa meg jegyét elővétélben! Pénztár délelőtt 11-től!

Az Apollóban
Ma, vasárnap d. u. 3, 5, 7, 9-kor **UTOLJÁRA**
India lángokban
VICTOR MC LAGLEN és SHIRLEY TEMPLE főszereplésével!

Telefunken - Rádió - Soltész
Eka - Rádió - Soltész
Orion - Rádió - Soltész
Phillips - Rádió - Soltész
Standard - Rádió - Soltész
Kálvin tér 2. - Nagytemplomnál.

táridőnek kitűzött három hónapot körülbelül öt hétre csökkentették le.

— Ragaszkodtunk ahhoz az elvhez, hogy nem tűrünk megkülönböztető bánásmódot a magyarság hátrányára azzal az eljárással szemben, amelyet a német és len-

gyel kisebbségi kérdés megoldásában követtek.

— Keresztül vittük, hogy a rendezésnél az 1910. évi magyar statisztikai felvételek jutottak érvényre. Mint ismeretes, ugyanez az érv volt mérvadvó a szudétánémet kérdés rendezésénél.

Békés uton, de mindenre elszánva

— Békés uton oldottuk meg a kérdést.

— A véraldozatok terén sem voltunk hajlandók diszkriminációt eltűrni, vagyis mindent elkövetünk, hogy ebben a vonatkozásban is az egyenlő elbánás elvé érvényesüljön a németekkel és a lengyelekkel. Miért is véreztünk volna kényszerítő ok nélkül újra egy évi földért, amelyért az évszázadok folyamán már ugyis elég magyar vér folyt?

— Természetesen el voltunk határozva minden eszköz igénybevételeire követelésünk érvényesítése érdekében és nem is lett volna semmi okunk az aggodalomra,

A döntő bíróság közeledésünk közel 90 százalékat honorálta

— És midőn ez a módszer a másik oldal ellenkezése folytán nem érvényesülhetett, a legnagyobb nyugalommal és bizalommal bízunk a vitás kérdés eldöntését a német-olasz döntőbíróra, mely követelésünknek közel 90 százalékát tényleg honorálta is.

— Az eredmény érdekében fájdalmas áldozatokat kellett hoznunk. De meghoztuk ezeket abban a reményben, hogy a bécsi döntés hajnalhasadását jelenti egy jobb korszaknak.

Köszönet a baráti hatalmaknak

— Az elmúlt válságos hónapokban kézzelfoghatólag élveztük a lengyelhatalmaknak, azaz Németországnak és Olaszországnak és régi barátunknak, Lengyelországnak aktív rokonszenvét. (Lelkes eljenzés.)

Kánya miniszter köszönetet mondott az olasz, német és lengyel barátainknak, majd így folytatta: — Súlyt helyezek arra, hogy e helyről emlékezem meg arról, hogy a jugoszláv kormány nyugodt és korrekt magatartása az elmúlt válság idején lényegesen

hogy egy fegyveres összecsapás ránk súlyos következményekkel járhatna.

Hogy mégis célunkat véraldozat nélkül sikerült elérnünk, ez talán éppen arra a körülményre vezethető vissza, hogy elszántágunkat illetőleg kétség sehol nem állott fenn.

— A magyar kormány komoly és alapos tanulmányok után állapította meg követeléseit és így nem is mi voltunk azok, akik viszáriadtunk volna attól, hogy ezeket népszavazás útján érvényesítsük. Egy pillanattal sem kételkedtünk, hogy egy ilyen népszavazás esakis a mi javunkra dőlhetne el.

hozzájárult a magyar—jugoszláv viszony további fejlődéséhez. (Zajos taps.) Már a bledi egyezmény erősen előmozdította a két ország közötti viszony tisztázását. Fontosabb kérdésekben nézeteltérés már alig áll fenn közöttünk és meg vagyunk győződve arról, hogy a magyar—jugoszláv jóviszony, mely a kölcsönös megbecsülésen és az érdekek közösségén alapszik, továbbra is kedvező módon fog fejlődni.

— Tisztelt Ház! Amikor a magyar országyűlésből melegen üdvözlöm az anyaországhoz visszatérő magyarságot, ki kell emelnem vezetőinek érdemeit. Ezek a férfiak husz nehéz éven keresztül megrendíthetetlenül fenn tudták tartani az elszakított magyarságban a jobb jövő biztos reményét és ezzel teljesítették azt a nehéz történelmi missziót, amelyet Trianon rótt rájuk. (Az egész Ház tapsol.) A felvidéki magyarság és Csonkamagyarország lakosságának élni akarása forrasztotta egybe a mesterségesen elválasztott két magyarságot.

— Isten áldása kísérelje a legnagyobbodott ősi földet!

A kormányzó ünneplése

Az első felszólaló Klein Antal volt, aki a független kisgazdapárt nevében szövezt a javaslatához. Örömmel, boldogsággal és büszkeséggel fogadja el maga és pártja nevében a javaslatot. És amikor a mai történelmi törvényjavaslatot tárgyaljuk, a legnagyobb hálával kell megemlékezni arról a férfiről, aki már tizennyolc év óta tartja kezében az ország kormányrudját...

A képviselők helyükről felugorva percekig lelkesen éljenzik a kormányzót és minden oldalról zug a kiáltás:

— Éljen Horthy Miklós!

— Éljen a kormányzó!

Meg kell emlékezni elsősorban gróf Bethlen Istvánról

Klein Antal: De meg kell emlékezni azokról a férfiakról is, akik előbbrevitték és segítettek vezetni az ország hajóját s akik lefektették a helyes külpolitikai irányzatot, meg kell emlékezni minden pártpolitikai szempont nélkül elsősorban gróf Bethlen Istvánról (hosszas taps és éljenzés) s azután arról a férfiről, aki a berlin-római szerződést erősítette és azt le-

hetne mondani: kovácsolta: néhai Gömbös Gyuláról, utána pedig Darányi Kálmánról és most Imrédy Béláról. Pártja, ha kritizált is egyes javaslatokat, mindig elismerte, hogy külpolitikánk helyes irányban halad és helyes uton munkálták ki azt.

A vita

Ujfalussy Gábor: Örömmel fogadja a javaslatot, Örömeinek ad kifejezést afelett, hogy katonáink nem az ágyu döngése közben, hanem virágos szőnyegen, harangzúgás közben vonultak be a sóvárogva várakozó magyar testvérekhez.

Tobler János: Azt hangoztatta, hogy a visszatérő magyaroknak ajándékot kell adni, egy alkotmányosan vezetett, szabad, független Magyarországot.

Peyer Károly: Annak a reménynek ad kifejezést, hogy a bécsi megállapodás precedensül fog szolgálni más államok felé, amelyekkel szemben Magyarországnak ugyancsak követeléseket vannak. A legnagyobb elismeréssel kell megemlékezni — ugymond — Horthy Miklós kormányzó bölcs kormányzatáról, mely ezt az ered-

Mindig elegáns lesz, ha téli kosztümjét és kabátját valamint angol ruháit

Fábián női szalonba készítettél! Péterfia u. 19.

ményt lehetővé tette. Peyer Károly felemlíti, hogy a tárgyalások sok során olyan helységek kérdésében, ahol német és rutén kisebbségekről volt szó, a legtöbb esetben magyarság rovására történt döntés, amely teljesen érthetetlen, hiszen Magyarország biztosít legáltalában annyi szabadságot a kisebbségeknek, mint bármely más állam.

Rassay Károly a következő szónok: Arról beszél, hogy az eredmény, amit elértünk, annak köszönhető, hogy a nemzet nem tért rá arra a divatos utra, hogy öltöztet, mint kopottast, divatjamulattal eldobja.

Rajniß és társai közbeszólnak. Beerg Miksa báró Rajniß felé: Ne rontsa az ünnepet!

Horváth Zoltán: A miniszterelnökjelöltek legyenek egy kiesít esendben!

Rajniß dükösen ugrik fel, kiáltja Horváth felé:

— A képviselő ur hozzám szövezt?

Horváth Zoltán: Talán miniszterelnökjelöltnék érzi magát? (Nagy derűtség.)

Rassay Károly beszélt még arról, hogy jaj annak a nemzetnek, mely politikai taktikából az eredményeket el akarja sülyeszteni. A nagy államok megengedhetik maguknak azt a fényűzést, hogy félrelökjék a parlamentet, de kis ország nem mondhat le az alkotmányos szabadságokról. A népképviselést nem sülyedhet jól fizetett statiszták esernökává. A javaslatot elfogadja.

Hubay Kálmán azt fejtegette, hogy ebben az országban egyedül a történelmi Magyarország van hivataly történelmet csinálni. Kérte, hogy tegyenek előterjesztést a kormányzónak, hogy a Felvidék viszácsatolása örömeire adjanak amnesztiát az elítélt nemzeti szocialistáknak.

A Ház a javaslatot több felszólalás után állólanosságban és részleteiben is elfogadta.

Kellemes szórakozóhely a

KISS CUKRÁSZDA

Battyányi és Szent Anna sarok.

Naponta Triss sütemények és gesztenye puré.

Serédi hercegprimás és Ravasz László püspök nagy beszéde a felsőházban

A felsőház szombaton ünnepélyes keretek közt tárgyalta a felvidéki javaslatot. Széchenyi Bertalan gróf elnök emelkedett szellemű beszédet mondott. Üdvözlötte a visszatérő testvéreinket, háláját fejezte ki a baráti nagyhatalmak iránt. A felsőház tagjai lelkes tapsal tüntettek Olaszország, Németország és Lengyelország mellett. Az elnök ezután a felsőház hálás hódolatát fejezte ki a kormányzó iránt. A felsőház tagjai felállva ünneplétek a kormányzót.

A javaslatához elsőnek Serédi Jusztinián hercegprimás szólalt fel. Igaz magyar lelkesedéssel köszönti a javaslat első részét, a másikat pedig, a kormánynak szóló felhatalmazást szívesen megszávazza. A magyar határokat maga az Isten vonta meg, ezt a területet a magyar nemzetnek adta azért, hogy ennek természetes határain belül első szent királyunk meglátásai és gyakorlati elvei szerint fajtánkkal együtt egy erős keresztény magyar nemzetbe foglaljuk össze a különböző, de egyébként azonos szellemű népeket. A Kárpátok medencéjének tehát az Isten akaratát kifejező természeti törvény alapján, a magyar nemzet birtokában kell maradni.

— A magyar nemzet életébe maga az Isten nyúlt bele, mikor az epedve várt békés határrevízió legalább részben éppen első szent királyunk jubiláris évében megvalósult. Abban a tudatban szavazza meg a felhatalmazást, hogy a kormány a maga részéről mindent meg fog tenni, hogy az ország alkotmányát, ha erre szükség volna, megvédi.

A nagy tapsal fogadott beszéd után Ravasz László püspök emelkedett szólásra. Rámutatott a felvidéki magyarság lelkes kitartására, de nekünk a Felvidékre gondoltunk, hane mgondoljunk minden szenvedő, bízó és váró magyarra. (Nagy éljenzés.) Egy ismeretlen, de nagy hadsereg ez. Nineszenek felékesítve zászlókkal és kintúntésekkel, de nevékre minden magyar ember áldást mond. Nemesak azért rendkívüli jelentőségű ez az esemény, mert Csonka-Magyarország területének és népességének egynyolcada tért vissza az anyaországhoz, hanem főképpen azért, mert óriási erkölcsi erőt jelent. Szeretném nemzetemet miúdig olyan nagyknak látni — mondotta a továbbiakban —, mint most látom azt, hogy egy óriási érzés szarátokában hogyan vált egy tíz-oszloppá a millió és millió alkotóelemből összerakott magyar nép s látom azt, hogyha nagy döntésre fordul a magyarság sorsa, mindig kap olyan férfiakat, akiknek az elméje világossággal áthat, a jó és helyes út felé mutat. Szeretném, ha egystemes bizonyosá lenne az, hogy ezt a nemzetet sohasem belene akarata ellenére erkölcsi és politikai autonómiáján kívül parancsszóra kormányozni. (Hosszszantartó éljenzés.)

Ezután azokhoz szövezt, akik a határon túl élnek és nem tudják senki, meddig fognak várni. Jobban szeretjük őket, mint eddig — mondotta —, mulasztásainkat is jóvá akarjuk velük szemben tenni. — Szólni akarok azokhoz — folytatta —, akik átjöttek ide hozzánk, idegen fajúak és nyelvűek. Azt mondom nekik, hogy a ma-

gyar lovagiasság erkölessi törvénye ugyanazt a szabadságot fogja adni nekik is, amit a magunk véreij számára odaát kívánunk. (Helyeslés és taps.)

Beszédét azzal fejezte be, hogy a visszajötteknek és itt élőknek együtt kell felépíteniük azt a nagyobb Magyarországot, amely csak különb Magyarországgá lehet és éppen ezért boldogabb Magyarországgá. (Hosszantartó taps fogadta Ravasz László beszédét.)

Utána Puky Endre üdvözölte a visszatérő magyar testvéreket. Nem lehet e pillanatban ki nem fe-

jezni mélységes hálánkat elsősorban Itáliá vezére iránt (hosszantartó eljenzés), hálaérzettel kell megemlékeznünk a német vezér és kancellárról. Arról beszélt ezután Puky Endre, hogy a felvidéki területek visszacsatolásával a magyar lélek új színnel lett gazdagabb, de hátra van még, hogy a magyar lelkeség hiányos színskálájába a többi Felvidék, Erdély és a Bánát is visszatérjen. A törvényjavaslatot elfogadja.

A felsőház általánosságban és részleteiben is elfogadta a javaslatot.

A képviselőház bizonytalan időre elnapolta üléseit

Este félnyolckor, a felsőház ülésének befejezése után Kornis Gyula elnök újból megnyitott a Ház felfüggesztett ülését. Bejelentette, hogy átirat érkezett a felsőházból, a felvidéki törvényjavaslat elfogadásáról.

Az elnök ezután napirendi javaslatot tett, hogy a Ház bizonytalan időre rapolja el magát.

Az elnöki napirendi indítványhoz Tildy Zoltán szólalt fel. Kijelentette, hogy elfogadja az elnöki javaslatot, de egy kérést intéz az elnökhöz. Javasolja, tartson a Ház ülést a következő hét valamelyik napján, hogy a Ház hódoltságoson a felvidéki képviselők behívásával azoknak a férfiaknak, akik husz kemény éven át hősiessen, becsülettel álltak a barcot.

Imrédy Béla miniszterelnök röviden válaszolt Tildy Zoltán felhívására. Maga az a tény, mon-

dotta a miniszterelnök, hogy a törvényjavaslatban a kormány kezdeményezte a Ház kiegészítését, a visszakerült felvidéki lakosság képviselőivel, bizonyítéka annak a szándéknak, hogy a kormány szükségesnek tartja ezt a lépést annak, hogy a kormány nem zárkózik el attól, hogy ez a kezdeményezés minél előbb valóra váljék. A maga részéről azon lesz, hogy a Tildy Zoltán által előterjesztett kérdés minél előbb valóra váljék.

— Tekintettel arra, hogy még össze kell állítani a behivatandó képviselők névjegyzékét, nincs ma abban a helyzetben, hogy határozott időpontot jelöljön meg. Azon lesz, hogy a Ház ezt az aktust minél előbb végrehajthassa. A Ház túlnyomó többsége a szavazásnál az elnök napirendi javaslatát fogadta el. Ezzel az ülés véget ért.

Nagyfontosságú belpolitikai tanácskozások

Hírek kormányrekonstrukcióról. — Imrédy alakítja meg az új kormányt, egy-két szem élyi változással.

Budapest, november 12. Különböző hírek arról számolnak be, hogy a belpolitikában rövid időn belül fontos események történhetnek. A különböző irányban megindult tanácskozások ezeknek az eseményeknek előkészítését célozzák.

A képviselőház szombati ülése után Imrédy miniszterelnök behatóan tanácskozott Teleki Pál kultuszminisz-

terrel és Keresztes Fischer belügyminiszterrel. Ezután Bethlen István gróffal tanácskozott a miniszterelnök. — Ennek a tanácskozásnak minden oldalán nagy jelentőséget tulajdonítanak. Olyan hírek is vannak, hogy a Felvidék visszacsatolásának törvényhozási befejezése után az Imrédy-kormány formálisan felajánlja lemondását. Általános az a vélemény, hogy az új kor-

Alanti rádiót bemutatta: Soltész Kálvin tér 2.

Bemutatta:
Földes Sándor
Püspöki palota

Készséggel bemutatja Gulyás rádiószaküzlet

Piac u. 59. Telefon 32-19.

Vegye meg:

Neumann József rádiószaküzletében
Piac u. 27. Telefon 11-27.

mány megalakítására újból Imrédy Béla nyer megbízást és az új kormány összetételében legfeljebb 2-3 személyi változás várható.

A parlamenti folyosókon szombaton rendkívül élénk volt az élet. Darányi Kálmán volt miniszterelnök is sorozatos tanácskozásokat folytatott. Előbb gróf Csáky Ist-

ván kabinetfőnökkel tárgyalt, majd Bornemissa iparügyi miniszterrel, Antal István államtitkárral és Mecsér Andrással. A miniszterelnökkel folytatott tárgyalás után gróf Bethlen István Eckhardt Tiborral vonult vissza hosszabb megbeszélésre.

MIELŐTT LEVÉLPAPIRT vásárol, ne mulassza el a MÉLIUSZ könyv- és papírkereskedést felkeresni.

Csokonai emlékünnepélyt rendez a Csokonai Kör szombaton

Szabó Mária, Hamvay Lucy, Oláh Gábor a műsoron.

A szokásosnál is fényesebb lesz az idei Csokonai Kör megnyitója. Oláh Gábor, Csokonai életének egy édesbuz mozzanatáról tart felolvasást, amely Komáromban játszódott le és a Lillával való boldog szerelem végét jelenti. A debreceni származású Szabó Mária „Örök társak” című regényéből mutat be részletet. A regény csak a jövő héten jelenik meg, egy-két nappal a nov. 19-én tartandó ünnepély előtt.

Hamvay Lucy, a Csokonai Színház új primadonnája aktuális Csokonai-verseket szaval. Az ifjú művésznő versszavalása meglepetés lesz azok számára is, akik színpadon már látták.

Az elnöki megnyitóban dr. Pap Károly a közelmúlt nevezetes irodalmi és nemzeti eseményeiről fog megemlékezni. A hagyományokhoz híven, szerepel a műsoron a Kollégiumi Kántus. A teljes műsort később közöljük.

Az ünnepély szombaton délután pontosan hat órakor kezdődik és találkozója lesz Debrecen irodalombarát közönségének. (3)

BEMUTATJUK

vételkötelezettség nélkül
szobbnél szebb divatanyagainkat, valamint

olcsó reklámcikkeinket!!

Érdeke tehát, hogy meggyőződjék, mit nyújt kevés pénzért a

Klein Divatház

Néhány tájékoztató ár:

Tiszta gypju ruhaszövet, új színekben	2-25	Pongyola és ruhaflanell	1-20
Angóra ruhaszövet	1-68	Düftin ruhára	1-58
Gypju kabátszövet divatos barna színben	7-80	Fehérnemű műselyem	1-35
Átmeneti kabátszövet	8-80	Matlassé, pongyolára	1-68
		Taffet, új színekben	1-68
		Crepe satin, estélyi színekben	2-80

Divatselyem (műselyem fonálból) délutáni ruhára 3-50 P.

Külön asztalon maradék szövet, selyem, flanell, düftin 1-2-3-5 méteres darabokban nagyon olcsón

Rádió

Csillár
Villamos cikk
eladás
szerelés
javítás

csakis

Nánássynál

Piac u. 85.

Menetjegyirodával szemben.

Pozsony

Véget értek a történelmi jelentőségű nagy napok, amelyek a Felvidék magyar lakta területeit visszajuttatták Magyarországnak. Az öröm és boldogság érzését ez alatt az idő alatt semmi sem homályosította el. Most azonban annál fájdalmasabban kell éreznünk azt, hogy vannak még magyar testvéreink, akik tovább is kénytelenek tűrni az idegen rabigát. A legfájdalmasabb pont, hogy a magyar korona gyöngyét, hazánk hosszú időn át volt koronázó fővárosát, a *kincses Pozsonyt* újra elvesztettük és Csehszlovákiában maradt.

Két okból is igazságtalan; először azért, mert Pozsonyban éppen a szláv elem volt a legkisebb lélekszámú, másodsor pedig azért, mert még a népi összetartozandóság elve alapján sem lett volna szabad megfelekedni arról a körülményről, hogy *Pozsony évszázadokon át hazánk fővárosa volt. Ez ellen a határozat ellen, amely a négy-hatalmi értekezlet igaz szellemével is ellentétben áll, óvatossá kell emelni. A döntőbíró határozatát megmásítani természetesen nem lehet, de igenis lehet, sőt kell is követelni, hogy kerdezzék meg Pozsonynak s a többi vegyes nemzetiségű s ezidőszent még elszakított területnek lakosságát, hogy hajlandók-e tovább tűrni a cseh rabigát. Egészen biztos, hogy mindnyájan nemmel fognak felelni. Már is észlelhető a vissza nem csatolt részeknek csaknem forradalmi jellegű megmozdulása a cseh rabiga ellen és az anyaországba való visszacsatolás mellett, amelyet nagymértékben támogat barátai Lengyelországnak az a követelése, hogy meg kell valósítani a közös magyar-lengyel határt.*

Wilson híres tizennégy pontját, melyben világosan meg volt mondva, hogy semmiféle területet ne lehessen a lakosság megkérdezése nélkül idegen állam területéhez csatolni, annak idején az ellenséges hatalmak is *elfogadták anélkül, hogy azokból bármit is megvalósítottak volna.* Most végre felvirradt az igazság hajnala s az önrendelkezési jogot nem lehet többé sem Pozsonytól sem az elszakított Felvidék többi részétől megtagadni. Magyarország czeréves határai között a legjobb egyetértésben éltek mindig a különböző nemzetiségek és mindig hű fiaik voltak a közös magyar hazának. *Rákócziak leghívebb csaberei közé tartoztak a derék rutének. Branyiszkonál együtt vérezték a magyarokkal derék tót testvéreink. A hős aradi vértanúk között Aulich, Schweidel, Pöthenberg, Lakner és Leiningen németek, Knezics és a rettenhetetlen Damjanich szláv eredetűek voltak. A hatvanas években a szabadság hajnalhasadásakor Pozsony, Selmec és a Szepesség derék német polgárai önként állták fel a magyar ruhát és büszkén vallották magukat magyaroknak. Ha Svájcban németek, franciák, olaszok és rómaiok s Belgiumban flamandok és vallonok egyesülhetnek a közös hazá szerelében, úgy e két államnál sokkal idősebb Magyarország elszakított részének lakosságától sem lehet megtagadni azt a jogot, hogy szabad elhatározásukból visszatérjenek az ezeréves közös magyar hazához.*

Most következik el az igazi, nehéz küzdelem ideje, amelyhez *értékes munkatársakat* kaptunk a most fel-

szabadult egymillió magyar testvérünkben. Jaross Andor, a felvidéki magyarság kiváló vezére rádiószózatában Pozsony, Nyitra, Eperjes, Nagyszőlőss s a többi elszakított rész magyarjainak azt üzenté, hogy az idők

Bocskay István fejedelem Kassán

Kassa városát általában Rákóczi Ferenc vezérelt fejedelem városának tartják, pedig tulajdonképpen Bocskay István, a hajdukirály székvárosa volt, éppen száz esztendővel azelőtt.

Bocskay mindjárt a hajduk felkelése első diadalai után, pontosan 1604 november 11. napján vonult be Kassára vitéz hajdu serege élén, tehát most 334 esztendeje és még két esztendeig ott lakott, abonnan irányította nagy politikai és elméleti a pécsi békét megelőző fontos tárgyalásokat.

Bevonulása Kassára valóságos diadalmenet volt, a Felvidék főnemességének és a vitéz hajdukapitányoknak fényes környezetében. Mellette a felkelés vezetői: Rhédey Ferenc, Rákóczi Lajos, Leguay Miklós hajdudókapitányok, Chomakózy András és Szilassy János kapitányok, Széchy György és Nyáry Pál a Felvidék nagyurait, valamint az egész ország legjobbjait. Velük a véres buzogányú hajduserég, amely valósággal a harcstérrel ment kíséretében Kassára.

Letört tilalomfák

Írta: Dr. Hegyaljai Kiss Géza.

Minél több érzés fűzte valakinek a szívét a Felvidékhez, annál több tilalomfa ütközött. Ebben és álmunkban annyi meg annyi ösvény vezetett volna drága Felföldünkre. De akármerre indultunk, mindenütt tilalomfába kellett ütközni.

Szeretet, hűség, kegyelet — a mi szívünk egy-egy áldott Golf-áramlata, mely régi tavaszok melegével hőmpolygotta a képeket, emlékeket, ereklyéket a szívünk és agyunk érzésméregében s amint természetes melegséggel keringtek a belső világunk folyamatai a nekik kedves helyek körül, egy-egy erőszakos tiltó gát mered fel előttük: Ne tovább!

Sárgaszőlő fényképről egy hároméves fiúcska mered felém. Két csodálkozó szem néz a világga. Szoknyás viselet bizony még ez, de már fiús mozdulattal tart egy sötétebbet. Ungvár, 1896. En voltam valamikor. Fénykép. Ha úgy derűsebb perceidben eszedbe jutott, hogy képet küldj a tieidről az odaát valóknak, ártatlan kis amatőrfényképet, ami egy levélben is könnyen elfér, lehanyatlott a kezöd, csüggedten ejtette el a csillogó lapot: Nem szabad fényképet küldeni. Fénykép és tilalomfa.

Hirtelen nőtt 10 éves fiú ül asztalhoz a kassai fűtca egyik emeletes házában. Notesz előtte. Izgatott, seges kézvonások közben születnek a betűi. Alaposságra törekvő megfigyelő. Leírja: mit látott a múzeumban, utcán, stb. Lejegyzí az emléktábláról, hogy ott szállt meg Petőfi és ott fogták el Kazinczy Ferencet. Vasárnap kirándulnak az erdőre. De alighogy leszállunk a kocsiról — mondja a Napló — a szemben levő erdő kiguladt. Először csak füstölgött, aztán

méhében van egy nap, amikor őket is kebelünkre ölelhetjük. Ennek a nap-nap még az új cseh határok biztosítása előtt kell eljőnie. Nem üres szólam többé, hanem komoly követelés, hogy:

Pozsonyt vissza! Mindent vissza!

Nyáry Béla

Látta-e már?

a modernül átalakított

Tóth cukrászdái?

Kossuth ucca, a színházzal szemben.
Nagyszerű készítmények!
Külföldi hangulat!

Azóta hányszor kellett volna valami a Felföldről. Egyszer Tompa leveleit gyűjtöm, a nyomok Rimaszombatba vezetnek. Tilalomfa. Múskor Kossuth konfirmációs bizonyítványa kellene Kemencéről. Tilalomfa. A leleszi levéltárban kellene valamit megneznem. Tilalomfa. Ugy szeretném látni Gálszécsét, ahol gyermekkori nyaraimat töltöttem. Tilalomfa. Ugy szeretnék eljutni Kassára, Gálszécsre, Eperjesre, Ungba. De ki követheti szabadon érzéseit, kultúrigényeit? **Oh mered mindenütt a tilalomfa.**

Alig lehet tisztább dolog a földön, mint az ének és imádság. A debreceni városi nyomda adta ki három imakönyvem. De arra nem vállalkozott a kitűnő kiadó, hogy megszállt Felföldre csak egyet is eljuttasson. Az énekeskönyv is csak akkor mehetett át, ha nem volt benne a Himnusz. Hozzám pedig jöttek a levelek, hogy az imakönyv nagyon kell. Egyik városba 400 kellett volna. Másfelé szintén sok. Beregben több lelkes áll össze, kérte írásaimat. Ment. Jött a levél, hogy több kell. Egyszer aztán elmaradt a levél és minden bir. Most szabadult ki a börtönből az asztélyi lelkipásztor-testvér, aki az ígét magyar bátorsággal merete hirdetni. Tilalomfa, mindenütt tilalomfa.

Fénykép, napló, kézirat, Fűkör, Ifjúkor, férfikor, Erdőégés, megszállás, menekülés, mennyi minden. Mennyi vesztesége a szívnek! És mennyi a hazának. **Milyen egetverő öröm hát, hogy Horthy Miklós Kassának vette az útját. Rendre hullanak le a tilalomfák. És túl a tilalomkon frissülve, reménykedve indul az új élet!**

Ma avatja a Felvidékre küldendő zászlóját a KIE

A Kis-templomban délután 5 órakor lesz a szép ünnepély.

A fiatal kifutó és inas gyerekek tollat forgató tisztviselők, földet turo gazdaemberek, gépek munkáját irányító iparossegédek szerény keresete adakozásából készült el az a szép címeres magyar lobogó, mely pár nap múlva a Losonecon lévő KIE kétemeletes házában homlokzatán fogja hirdetni Debrecen KIE ifjúságának a Felvidék magyar ifjúságát keblére ölelő testvéri szeretetét. Ez a zászló bizonyossága lesz annak a magyar ifjúság egységére foglaltó krisztusi szeretetnek, mely a trianoni határon túl élő magyar ifjúságnak honszeretettük, magyarságuk és nyelvük megőrzéséért hűsz even át folytatott héroszi küzdelemben hitüket erősítő imádságokkal állott ideát mindenkor mellettünk.

Hirdetni fogja ez a zászló továbbá azt is, hogy az itt élő KIE ifjúság társadalmi osztályra való tekintet nélkül, nemcsak imádkozni, hanem áldozni is tud a magyar ifjúság jövőt építő evangéliumi egységéért. Ezért templomi áldással bocsátja útjára a lobogót. Vasárnap délután 5 órakor a Kis-templomban tartandó istentiszteleten Uray Sándor püspökhelyettes a KIE örökös tb. elnöke fogja megáldani a zászlót. A KIE fiatallembertagjai a KIE-ből fél 5 órakor fognak zászló alatt bevonulni a templomba. A KIE egyéb tagjai és az érdeklődők pedig a templomban gyülekeznek.

mindig erősebben lobogott, később három helyen kezdett égni. A tűz átcsapott a hegy másik oldalára és roppant lánggal égett. Dátum: 1904 július 17. Harmadnapra év múlva Debrecenben róvomp papírra a nevezetesebb eseményeket. Kassáról, Eperjesről levelek jönnek, kéro szavak: Irj levelet gyakrabban, vagy küldj el néhány lapot a naplóból. Rokoni szó és szívesen hallgatnék rá. De nem lehet. Az én írássom nem a csehek kezébe való. **Napló és — tilalomfa.**

1910. Az eperjesi fűtca széles közepén, csinos kertekben tüzes színekben nyúlnak a nyári virágok. Gyorslábú rikkancsok hozzák hangos kizajlásal az újságot: Eperjesi Lapok. Az első oldalon, a tárcafejben vers. Nagybecsím olvassa, néz rám mosolyogva. En pedig mondom könyv nélkül. Máskép nem akarta elhinni, hogy én vagyok az a 16 éves diák, aki írta. Azóta kétezerszer jelent meg az a név egy-egy írással. Hányszor szeretnék olvasni odafele. De nem lehet. Egy Hegyaljai-vers biztos út Illavára. **Szárnyaló érzés, szabad gondolat és — tilalomfa.**

1919 február 8. Havas, hideg idő. A nélutáni nap mosolyogva önti sugarát Ungvárra. Árpád vezér útja végén sorompó. Hova mennek? — állít meg szláv nyelven a cseh katona. Mutatjuk az igazolványt: Radvánczra. A magyar sereg három katonája jött értem. Jöjj azonnal! Lilás árnyékok nyultak el a havon és mi még mindig megünnök, megyünk a hőmezőben. Gyalog kell megtenni Csapig 35 kilométert. Másnap este tudok feljutni Csapon egy katonavonatra. Harmadnapra vergődöm el eszakaországi otthonomban. Ungvár felé pedig felmered a sok-sok tilalomfa.

Heti műsor:

November 13-án, vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal: **Nem leszek hálátlan.**

Vasárnap este **Vig özvegy.**
November 14-én, hétfőn este **Vig özvegy.**

November 15-én, kedden A. bérlet 6. sz. **Hazajáró lélek.**
November 16-án, szerdán B. bérlet 6. sz. **Hazajáró lélek.**

A színház iroda jelenti:
A színház a héten azoknak kedveskedik, akik szeretik az értékes szellemi eseményeket.

Ma, vasárnap délután

mérsékelt helyárrakkal

egy végig vidám, jókedvű operett:

Nem leszek hálátlan

a főszerepekben a közkedvelt Pogány Margittal, Márkus Lajossal és a nagyszerű operett együttesével.
Vasárnap és hétfőn este a nagy évadsiker: a

Vig özvegy Vig özvegy Vig özvegy

Kedden A. bérlet 6.sz.

Hazajáró lélek

Szerdán B. bérletben

Hazajáró lélek

Zilahy Lajos teljesen újonnan átdolgozta a Nemzeti Színházban nagy sikert aratott psychoanalitikai drámáját. Akik látták ezt a darabot, azok is teljesen új képeket ismernek most meg. Az izgalmas báj jeleneteken kívül egy

Modern psychoanalitikus orvos rendelőjében

játszódik le az egyik kép.

A dráma ebben az átdolgozásában határtalanul hatásos. Nagy élmény és feledhetetlen szellemi eseménye.

Aki olesón akar színházba járni, szelvényt vált. A napi árnál sokkal kedvezményesebben jut fev jegyekhez.

Szines színházi filmkockák

Estéről-estére

növekedő siker mellett adja a színház a Vig özvegyet, Lehár gyönyörű muzsikájú darabja Horváth Árpád korszerűsítő átdolgozásában reneszánszát éli s az emberek éppoly lelkesedéssel beszélnek róla, mint három évtizeddel ezelőtt a bemutatás sikerének lázában. Nagymértékben hozzájárul a sikerhez a ragyogó kiállítás s a szereplő gárda pompás teljesítménye. A Vig özvegy az eddigi kilátások szerint felülmúlja az utóbbi évek minden nagy sikerét.

A színház felvidéki ünnepe

Magyarország Kormányzójának kas-

sai bevonulása napján a színházban is meghatóan szép ünnepség folyt le. Délelőtt 11 órakor, mikor a rádióban megkondultak a kassai dóm harangjai, megszakadtak a próbák s az egész társulat, a színház teljes személyzete a színház erkélyén helyezkedett el. A zenekar rázendített a Rákóczi indulóra s a színészek és színésznők, a derék debreceni művészek könnyes szemmel énekeltek el a Himnusz. Innen pedig Márkus Lajos és Sugár Misi öltözőjébe vonultak a színészek, ahol végighallgatták a kassai bevonulás felemelő hangulatú rádióközvetítését. A hazafias érzelmű debreceni színészek sirtak örömmükben a magyar történelem gyönyörű fejezetét jelentő események közvetítése alatt.

Somlay Julia rendez a Csokonai színházban

Tegnap délután nagy esemény kezdődött a Csokonai színházban. Első alkalommal történik meg, hogy női rendező „lép fel”. Somlay Juliát érte az a kitüntetés, hogy ilyen nehéz feladatot bízott rá a színház igazgatósága.

Csendesen, észrevétlenül meghúzódunk a színpad egyik sötét szögletében, hallgattuk a „rendelkező” próbát.

A „Nagymama” első felvonását „rendelkezte” Somlay Julia „rendező úr”. És hogy milyen tekintéllyel és szakszerűséggel, hozzáértéssel csinálta már az első alkalommal a dolgát, legjobban mutatja, hogy amikor kétórai munka után, — eddig tartott az első felvonás rendezkező próbája, — a társulat tagjai elvonultak, Pogány Margit így köszönt el Somlay Juliatól:

— Kézit esőskolom rendező bácsil... De egyébként tényleg nagyon szigorú rendező Somlay. Ha valami nem tetszik, vagy nem úgy hozzák ki a hangszíntben a szöveget, ahogyan ez a kitűnő színművész érzi, könyörtelenül kétszer-háromszor is megújratja a szereplőket.

Somlay egyik legédesebb utasítása volt, amikor azt az utasítást adta, hogyan viselkedik és „milyennek az érzései” egy vénkisasszonynak. Minden érzés-skálában otthon van, egyik pillanatban arra tanítja a szereplőt, hogy szentimentálisabb legyen, a másikban utasítást ad, hogy milyen csibésznek kell lennie egy leányiskola „igazi” nő-

vendékének, ha a tanárú kimegy.

A tanárú is tanítja, hogyan olvadjon el, ha meglát egy nadrágot, történetesen ez a tanárú husz éve menyasszonya „Tódorkának”.

A „Nagymamának” — Halassy Mariskának nem kell utasításokat adni. Minden szava kiforrott művészet, csupa zengés, érzések, szív és lélek.

Az első felvonás után beszélgettünk Somlay Julia „rendező úrral”.

— Gyermekkoromban állandóan rendeztem, mint színész nő soha. A kis pajtásaimmal folyton színházat játszottunk és mindig én rendeztem. Nagyon szigorú voltam. Szívesen csináltam a nehéz rendezői munkát, őszinte örömmel és büszkeséggel is, mert Horváth Árpád ilyen megtisztelő feladatot bízott rám. Remélem, hogy a jövőben még nagyobb feladatokra is vállalkozhatom.

— Az idén mint színésznő még nem üdvözölhettem az én kedves debreceni publikumomat, de azt hiszem, erre is nemsokára sor kerül.

Valóban, a debreceni közönség szeretettel és türelmetlenül várja már a színpadon is Somlay Juliát, nemcsak a színpadok mögött.

20 milliós hozománya van

Vig özvegynek

aki találkozni akar vele,

ma este

Csokonai Színházban

Faragott fakupát vittek ajándékba Lossonczy főispánnak

Lossonczy István főispánt tegnap délelőtt küldöttségileg kereste fel az ifjúság átképzésével foglalkozó Baross Gábor Kör vezetője: dr. Lengyel Zoltán kerületi elnök, dr. Harsányi Imre kamarai ügyvezető titkár, dr. Tarján Oszkár főtanácsos, dr. Szilágyi Béla igazgató, dr. Kádár Zoltán főtitkár, Büch László szakosztályi elnök, Bihary Ödön körintéző. A küldöttség azt a „gyönyörű, fából faragott kupát nyújtotta át, amelyet a kör iparos szakosztálya kérésére lovag Kerpely Dénes tervezett.

A küldöttség nevében dr. Lengyel Zoltán főorvos tolmácsolta az ifjúság és a Baross Gábor Kör üdvözlését a főispán előtt, hangsúlyozva, hogy a kör az ifjúság ügyeit képviseli és mindent elkövet, hogy érvényesüljenek. A fakupa faragványai éppen a főispán sokoldalú értékes munkásságát kívánják szimbolizálni — mondta —, a példaadó gazdát, aki az öntözést Magyarországon bevezette.

Lossonczy István főispán meghatottan köszönte meg a figyelmet.

— Úgy érzem — mondta —, hogy túlbecsültétek eddigi tevékenységemet. Ideteszem magam elé ezt a szép kupát, hogy mindig lássam. Legyelek meggyőződve,

hogy mindig az ifjúság barátja voltam, vagyok és az is leszek. Ha az évek elmennek is lassan feletem, de lélekben mindig fiatalnak érzem magam és legnagyobb öröm számomra, ha az ifjúság törekvéseit előmozdíthatom. A Baross Gábor Kör nevében hordja példaadóját, a régi Magyarország legnagyobb kereskedelmi miniszterének, a vasúti tarifa zseniális megalkotójának nevét. Munkásságához és elgondolásaihoz hívek maradtok, ha minden tekintetben megállják helyüket. Mégegyszer nagyon köszönöm a gyönyörű ajándékot.

A főispán szívélyesen elbeszélgetett a küldöttség tagjaival, akik azután eltávoztak.

Tóth Árpád édesanyjéért

A „Debrecen” múlt vasárnapi száma „egy keresztlyén nő” alírással megindító tartalmú levelet közölt. A levél Tóth Árpád nagy költőnk édesanyjának mostoha sorsára hívta fel a figyelmet. Öv. Tóth Andrásné városunkban él, mégpedig olyan súlyos körülmények között, amelyek sehogysé vágnak egybe azzal a nagy szellemi kincsével, amelyet Tóth Árpád ajándékozott Debrecennek és a magyar nemzetnek. Mint értesülünk, a debreceni zsidó gimnázium VIII. osztálya most elhatározta, hogy egy kis költeményben a saját költségén kiadja Tóth Árpádnak kötetbe nem foglalt prózai írásait és a kiadvány teljes bruttó bevételét felajánlja a költő édesanyjának. A költő szellemi ha-

gyatéknak jogszerűtlen örököse, a költő Budapesti özvegye, már engedélyt is adott a kiadvány megjelenésére.

Három református püspökség került vissza

Az egyetemes magyar reformátusság életében a Felvidék egy részének visszacsatolása jelentős és mélyreható változásokat fog maga után vonni. Arról van szó, hogy mielőtt a lehetőség megengedi, a református zsinat összeül, hogy a felvidéki magyar reformátusság világi és egyházi szolgálóinak körét rendezze. A Felvidéken ezidőszent három református püspökség működik, mégpedig Sörös Béla Losonccon, Magda Sándor dr. Nagykáposon és Bartók Béla Munkácsen. Ez a három püspökség voltaképpen a történelmi tiszáninneni és tiszántúli egyházkerületekhez tartozott a háború előtt és most arról van szó, hogy ezeket visszacsatolják. Előrelátható, hogy mind a három felvidéki püspök lemond rangjáról, egyházkerületek egyes részei pedig beolvadnak a történelmi egyházkerületekbe. Sörös Béla — értesülésünk szerint — rövid idő múlva átveszi az egyik történelmi magyar református egyházkerület vezetését.

METEOR MOZI MŰSORA

Vasárnap:
AZ ÉNEKLŐ BANDITA
Amerikai izgalmas cowboy-film
Híradó! — Előadások: 3-tal

Építési engedélyt kértek

Dr. Jóna László Haláp 94. istálló, sertés ól, stb. Kőlesönös Segélyező Egyesület Hatvan u. 41. épületbontás, Kerekgyártó Lajos Pozsonyi u. 18. lakóház és melléképület, Mező Ármán Irinyi u. 6. told. gépszín, Veréb Lajos Lónyai u. 35. őrbódé, Neumann József Ferenc József u. 22. fényreklám.

x Még a takarékos ember is járhat színházba, ha kedvezményes fűtészervényt vált a Csokonai Színház földszinti tiltkari irodájában.

Nagy Lajos 1390-ben telepítette be a ruténeket

Rákóczi első katonái "a bocksoros kurucok"

Az egész világ figyelmébe a rutén vidékre terelődik mostanában a közös lengyel-magyar határral kapcsolatban. A rutén földről vezetnek a járható széles hágók a lengyel földre.

A ruténföld az Északkeleti Felvidék, ahol rutének nagy számban laknak, de nem olyan túlnyomó többségben, mint azt a csehek elhitették a világgal. Máramaros, Ung, Ugocsa és Bereg megyék területén van a rutén föld. Ez a terület minden közlekedési útját tekintve a magyar alföld felé van utalva. Folyói erre vezetnek, völgyei erre irányulnak.

A rutén területnek minden kijárata a Magyar Alföld felé vezet, tehát ide vannak utalva.

A ruténföld 1998 négyzetkilométer, melyből egy milliónál több holdon erdőségek terülnek el. A terület nyolc főharántvölgyre osztható és a völgyek mind észak-dél irányúak.

A völgyeket egymástól csaknem ezerméteres vízváltató hegyek zárják el.

A lakosok száma nem túlnyomóan rutén, mert csak 42 százalék rutén él a négy magyar megye területén.

A rutének nem éltek itt a magyarok bejövetelkor, Árpád vezérhadai nem találtak rutén lakosságot, mert a rutének csak

Nagy Lajos királytól kaptak letelepedési engedélyt, aki 1390-ban megengedte Kujatovich Tivadar rutén hercegnek, hogy híveivel letelepedhessen Máramaros, Ung, Bereg területén.

A rutén népnek az országot alapító magyarsággal nem volt soha semmi baja. Attól az időtől kezdve, hogy Nagy Lajos király engedelmével betelepültek magyar földre, mindig jóbarátságban voltak a magyarsággal. Élénk bizonyosság emellett az a tény, hogy a magyarság szabadságharcba indult, a rutének részük a magyarok oldalán. Rákóczi Ferenc amikor kibontotta a magyar szabadság zászlaját a német elnyomással szemben és kicsiny csapatával elindult a hegyekről, a rutének ezrei csatlakoztak zászlói alá.

Ők voltak a bocksoros kurucok, az első ezek, akik már az indulásnál a magyar lobogó mellé álltak és sok véres csatában verkedtek és arattak diadalt.

Rákóczi népének büszkén vallják magukat ma is a rutének és rajongva beszélnek a nagyságos fejedelméről.

A rutének mindig hűségesek voltak a földhöz, melyre békecséggel befogadták.

Az 1848. évi magyar szabadságharc idején, amikor az egész ország ismét talpra állt, hogy lerázza az osztrák bilincseket és szabaddá tegye a magyarok földjét, a rutének megint a magyarság mellett ragadtak fegyvert. A magyarokat a világháborúban sem hagyták el a rutének, pedig ekkor már sokkal jobban izgatták őket a magyarok ellen, mint tette 1848-ban az osztrák kormány. Az orosz hatalom igye-

Női, férfi és gyermek kötöttárak

mélyen leszállított áron

Csillag Testvérek

Piac és Simonffy u. sarok.

mellé állítja. A magyar Alföld felé folyik a Tisza, erre folyik a hegyek minden folyója. A tutajon fát hordó rutén csak egyre gondol:

Ahová a Tiszafolyik, ott van a kenyér.

Gazdasági érdeke is a magyarok mellé állítja a rutén népet, ha eltekinthetünk is attól, hogy évszázadokon át békében éltek velünk és soha ellenünk nem harcoltak, csak velünk együtt az

ország népének javára.

A hazug propaganda, legyen az szláv, vagy más iránnyú, nem írhatja ki a hagyományt

és a rutén nép ma is arra a legbüszkébb, hogy ő Rákóczi népe, együtt vult be a munkácsi várba a harcot indító Rákóczi Ferencel és meneteltek ezek és ezek a kuruc lobogók alatt a hazáért és szabadságért.

(bem)

Megható történet a hazamentett nemzeti-színű zászlóról, amit 21 év után visszavisznek Debrecenből Munkácsra

Olyan ez a történet, mint egy színes új magyar monda és szorosán hozzákapszolódik a Felvidék visszacsatolásához, a közelmúlt örömdetes történelmi eseményeihez.

Még a „Debreczen” 1935 július 21-i számában írt e sorok írója egy riportot a szóbanforgó magyar színekről... Az érdekes történet a következő:

A debreceni anyakönyvi hivatal

gyarcsimeres szalagját, mellyel derekán az anyakönyvvezető a házassodó párokat össze szokta adni.

— A házasságkötési aktusoknál pedig feltétlen szükség volt a szalagra...

— A házasságkötési aktusoknál pedig feltétlen szükség volt a szalagra... Öreg principálisom azt mondta, hogy menjek át a gyűlésterembe és az ott levő szobrok egyikéről vegyem le a trikolort és hozzam el.

— Bementem a terembe, ahol Munkács város történelmi nagyjainak szobra állott Zrínyi Ilonától Munkácsy Mihályig. Egyenesen a Munkácsy Mihály szobrához tartottam és levettem a szalagot. Később hosszú időn keresztül ezzel kötöttük a házasságokat. Akkor is, mikor már cseh megszállás alatt volt Munkács és ezért börtön járt volna, magyar színekkel mellén adta össze a párokat principálisom.

— Aztán a cseh üldözések során eljött az ideje, hogy nekünk magyar tisztviselőknek el kellett hagynunk Munkácsot. Mindent, ami magyarságunkkal összefüggésbe állott, elhoztunk magunkkal, hogy ne kellessen ott hagynunk prédiál utódainknak, a cseh tisztviselőknek, akik minden ilyen dolgot felégettek, elpusztítottak. Akkor hoztam el magammal, ruhámba rejtve a Munkácsy Mihály szobráról levett nemzeti-színű szalagot is.

— Azóta már jónéhány esztendő telt el — mondotta 1935-ben Legényei Ibolya. — Vártam, mindig vártam, hogy talán már nem sokára, talán már a következő esztendőben újra visszakerülnek az elvesztett országrészek és én visszaadhatom az elhozott magyar címeres szalagot tulajdonosának, Munkács városának.

Eddig szót a kis történet... az új magyar monda a legszomorúbb történelmi időkből. Egy kis nemzeti-színű szalagról, amit kegyetlen, idegen kezek elől mentettek meg és amit sok magyar lélek rajongó álmaival sóvárgott visszavinni az ismét magyarrá lett Munkács városába Legényei Ibolya...

Az álom beteljesült. Husz esztendő lidérenyomások valósága után ismét magyarrá lett Munkács városa. És Legényei Ibolya el fog indulni a legelső vonatok egyikével, hogy visszavigye a nemzeti-színű szalagot a régi városba, a Zrínyiek városába, ahova könnyes sóvárgással vágyott húsz esztendőn keresztül és ahova most elviheti a megörzött, idegen kezekből megóvott nemzeti kincsét.

(kiss)

Kartelen kívüli Barátvölgyi szénbánya

elsőrendű termékkel legolcsóbb napi áron megrendelhető:

Gombosi Zoltán

Derecen, Déli-sor 4/b.

Telefon: 12-90.

volt a rutén. Ungvár 16.919 lakójából csak 641 volt a rutén. Nagyszőlős 7811 lakójából 1226 volt a rutén, Máramaros 21.370 lakójából a rutének száma 532 volt.

A rutének soha nem voltak hűtlenek a magyarokhoz, akikről földet kaptak, letelepülést. Beesületes, vallásos nép, melyet még a csehek sem tudtak hosszú időn át tartó propagandával sem eltéríteni. A csehek erőlködése annyira kárbavészett, hogy nem merték megcsinálni, nem merték elrendelni a népszavazást se, melyet pedig a rutének részére a trianoni békeszerződés előírt.

Népszavazás helyett esendőrök seregét küldték a rutének falvaiba, a népet elnyomták és anyagi javakért, hivatalokért a csehek oldalára álló néhány rutén beszélt csak arról, hogy a rutének a csehekkel akarnak élni.

A rutének igazi vezetői mindig a magyarok mellett nyilatkoztak meg. Dr. Stripszky Hinder 1916-ban írta, hogy nem ismernek ukránokat, csak ruténeket, de a rutének már valójában magyarok. Dr. Stefán Ágoston, aki 1918-ban Ruzsakkrajna kormányzója volt, azt írta hivatalos jelentésében, hogy a rutének nagy tömege, maga a nép szívével, lélekkel ragaszkodik a magyar földhöz és igen hazafias szellemű.

A ruténeket az érzésükön kívül a megélhetés, a kenyér is a magyarok

egyik közismert kiváló tisztviselője volt Legényei Ibolya, akiről kartársai és közvetlen ismerősei jól tudták, hogy érdekes, történelmi becsű dokumentum van birtokában. Ez a dokumentum egy széles, nemzeti-színű szalag, amely Munkács város városházának termében levő Munkácsy Mihály szoborról került Debrecenbe.

A derék, magyar érzelmű tisztviselőny gyanis előbb a kommunisták, majd a csehek pusztításai elől mentette meg a történelmi háttérű szalagot s aztán, mikor a csehekől kiűzetve Debrecenben lett városi tisztviselő, addig is, míg Munkács városa, melynek a szalag jogos tulajdonát képezi, visszakerült ismét magyar uralom alá, a debreceni Déri muzeumnak akarta felajánlani.

A főérdekeség az, hogy Legényei Ibolya már 1935-ben így mondta a „Debreczen” munkatársának:

— Természetesen csak addig, amíg Munkács vissza nem kerül... Mert ez nem sokára bekövetkezik...

Ugyanakkor elmondta munkatársunknak a Magyarországra átmentett szalag érdekes történelmét:

— Még a háború befejezése után történt — mondotta Legényei Ibolya, — hogy Munkács városa a kommunisták hatalmába került. A nagy zűrzavarban valahogyan... nem lehetett kinyomozni hogyan történt, ellopták az anyakönyvi hivatal nemzeti-színű, ma-

Utóhangok, epizódok a kassai feledhetetlen órákról...

Fent: Helyszíni felvétel a felejthetetlen kassai ünnepségről, Horthy kormányzó ünneplése. — Lent: Horthy kormányzó az ünnepély után a díszszemlére indul.

Feledhetetlen volt a kassai bevonulás, a kormányzó és kísérete látogatása, a díszszemle és általában a kassai órák, a kassai napok: végig a felszabadított Felvidéken... S tényleg áll ez: nem lehet szóval leírni, nem lehet filmen, rádióon megközelítőleg sem visszaadni, ezt látni, hallani, ezt érezni kell. Ajánlom ezt a kétkedőknek, a kishitűeknek, a blazirtoknak, a fontoskodóknak, a nagyképűeknek: csak egy órára menjenek el a felszabadított Felvidékre és megérnek, megváltoznak... Ahogy kicsordul a könny, amikor húszévi rabság után felhangzik a Himnusz, ahogy néha még akadozva megy a fiatalabb generációnál a »Hazádnak rendületlenül« ének-lése — hiszen nem tudták még jól megtanulni —, amilyen szívből, őszintén tudják mondani: Isten hozott, éljenek a magyarok, amilyen szeretettel, büszkeséggel simogatják a zászlókat, a piros-fehér-zöld színeket, ahogy körülveszik a honvédeket, rendőröket, esendőroket, a bevonulókat a felszabadított lakosok, magyarok, szlovákok: ezt leírni, hűen visszaadni nem lehet, ezt át kell érezni, ebben minden, de minden benne van...

A legöregebb soffőr sem emlékszik még olyan autós invázióra, amilyen Kassára vonult. Kora hajnaltól reggel 10-ig sűrű sorokban, sokszor kettős sorba vonultak az autók Kassára. Négy-ötezer autó, autóbusz érkezett oda, sok motorkerékpár, de sokan a közlelbi részekről kerékpáron is vonultak. S aránylag minden simán, zökkenő nélkül ment, ahogy Kassán a kormányzó bevonulása, a díszszemle is a legnagyobb rendben folyt le. Az üccán több helyen debreceni rendőrök tartották fent a rendet — kitűnően, figyelmesen, sok debreceni detektív is ott teljesített szolgálatot.

Igen sok debreceni jelent meg a bevonulásnál. A városi hatóságok fejei, a Tisza egyesület képviselői mellett számos tiszt hozzátartozóival együtt. A debreceni gazdasági akadémia, Hajdú vármegye éppen úgy képviseltette magát, mint például a dohánygyár, amely gyönyörű zászlót is vitt Kassára. És a debrecenieket különösen meleg szeretettel fogadták a kassaiak és kedvesen említették fel: *Debrecen sz. kir. város színe is kék-sárga, Kassa város színe is kék-sárga...*

Az első benyomás, amikor a látó-

gató átlépi a régi trianoni határt és indul befelé az autó: a magyar oldalon, a régi magyar oldalon csak egy egyszerű, színes korlát jelzi a határt, a cseh oldalon az új vámház után betonfedezékek, gépfegyverfészek, rejtett csapdák következik s ez így, meggy kilométeren át. Erősen kiépitette a határt — mint a felvidékiek mondták —: a rossz lelkiismeret. A rablott zsákmányt akarták megvédeni. De csak húsz évig sikerült.

A legszellemesebben az egyik kassai tanácsnok jegyezte meg a csehekre vonatkoztatva: úgy építkeztek, rendezkedtek, mintha örökké itt akarnának maradni és úgy szedték az adót, mintha másnap örökre elmennének... S ebben találoan benne van a csehek húszévi gazdálkodásának mérlege. Építettek, beruháztak, de meg is nyúzták az ottani magyarokat kíméletlenül. A felvidéki magyarok pénzéből építkeztek. A kassai postapalota új és nagyon szép, impozáns és számos új épület látható — köz- és magánépület is — új modern stílusban építve. Sok kaszárnya s aránylag rendben hagyták el. Kassa szép, egyike lesz a legszebb városoknak Magyarországon. S debreceni szemmel egy tűnt fel;

kevés a park, a virág a városban.

A kormányzó úr rögtön meghódította a kassaiakat és hódoló tisztelettel, őszinte szeretettel zárta ökké a szívébe minden felvidéki. S csodálatos volt a teljesítménye: a hetven éven felüli kormányzó katonás keménységgel ülte meg a lovát s vett részt az ünnepségen fáradhatatlanul reggeltől késő délutánig egyfolytában, meg sem mozdult, amíg a díszmenet tartott, déli félegetől negyed 3 óráig csak a szemével simogatta végig büszke szeretettel a masirozó, déleeg katonákat, huszárokat, tüzéreket, gyalogosokat. És a kormányzó is kitarított végig, őt is állandóan ünnepelte a tömeg.

S valamit a csehek szokott hazugságyarából: állandóan hirdették, a magyaroknak nincs katonájuk, nincs felszerelésük. S amikor a felvidékiek, a kassaiak megláták a bevonuló csapatokat, ámulva nézték, majd esendesen jegyezték meg: — megint hazudtak a csehek, de rögtön utána büszke örömmel ujságolták egymásnak: a mi, a magyar katonáinkat kell megnézni. Az igen... S hasonló volt a helyzet a vasutakra vonatkozólag is, ott is ezt hirdette a cseh hazugságokat gyártó propagandaszerv: még rendes vasúti kocsijuk, mozdonjuk sincs a magyaroknak, olyan nagy ott a yomorúság. És az eleven cáfolat mindenkit — még a kevésszámú kétkedőt is — meggyőzött, amikor látták a különvontat kocsijait, a beérkező vonatokat.

A törvénytörés a kassai főúccán van és az ablakokból sokan nézték a bevonulást, a díszszemlét. A legtöbb aktát otthagyták a csehek, de a törvénytörés fogházából minden foglyot kiengedtek, üres minden cella. Csak két fogoly maradt bent: ezt a kettő gyilkosság miatt van elítélve.

Bámulatos volt, hogy több ezer látogató, több ezer katona ellenére az ellátás, felvonulás simán, szinte zökkenőmentesen ment. Azt, hogy levélbélyeget most még csak a főpostán lehetett kapni, hogy a sörért, borért sorba kellett állni, azt most senki fel sem vette, örült, ünnepelt, együtt érzett önfeléd boldogságban mindenki. És elismerés a kassai kereskedőknek, senki sem használta ki a konjunktúrát továbbra is 30 fillér volt egy korsó sör, mérsékelt, megfelelő áru a levelezőlap, stb.

A magyar dal varázslatos ereje, az apró, az elnyomás idején született kis magyarok, de a tótok is jól tudják a magyar nótákat, népdalokat, de persze, nem a mostani divatos dalokat, hanem a régi, háborús katonanótákat. Úgy, ahogy a hadviselt, békebeli Magyarországhoz tartozó apjától, szüleitől tanulta, hallotta az apróság és ezt fújja, éneklé most is...

De új versek, versikék is születnek és terjed faluról falura, szőlőről szőlőre és Kassán már tízezer és tízezer ember harsogta, zúgta magabizton, reménykedve, követeve, hittel és bizalommal:

Nyitra, Pozsony, Eperjes,
Nemsokára miénk lesz...
Nyitra, Pozsony, Eperjes,
Nemsokára magyar lesz...

(TAMASSY LASZLÓ.)

x Még a takarékos ember is járhat színházba, ha kedvezményes fűzet-szelvényt vált a Csokonai Színház földszinti titkári irodájában.

Régi rádióját ujjá varázsolja Földes Sándor cég Püspöki palota

A cukor árát 20 százalékkal csökkentette a kormány

A kristálycukor ára Budapesten 106, vidéken 108 fillér.

Budapest, nov. 10. A hivatalos lap vasárnapi száma közli a kormánynak a pénzügyminiszternek a cukorár leállításáról szóló rendeletét. E rendelkezésekkel a kormány a cukorárát a világháború előtti árszínvonalra állította le. A pénzügyminiszter által megállapított új árak Budapesten különként 22 fillérrel, vidéken pedig különként 24 fillérrel, vagyis csaknem 20 százalékkal alacsonyabbak az eddigi áraknál. Ez azt jelenti, hogy a kristálycukor ára Budapesten különként 128 fillérről 106 fillérré, vidéken pedig 132 fillérről 108 fillérré csökken. Az ország viszonylatában, vagyis az egész ország cukorfogyasztását véve számításba, ez az ársökkentés évenként több mint 25 millió pengő megtakarítást jelent a fogyasztóknak. Ez az eredmény csak az összes számításba jövő tényezők, vagyis a kincstár, a cukorgyárak s a termékek együttes megértése és áldozatkészsége által volt elérhető. Nagy mértékben elősegítette a kedvező eredmény kialakulását az országos árkormánybiztos értékes munkája is. A kérdés nagy szociális közegészségügyi és gazdasági fontosságát mérlegelve, a kormány nem helyezkedett rideg egyoldalú fiskális álláspontra, hanem a kincstár-részesedés ársökkentésével, főképpen azonban a nagy árszárazságról való lemondással juttatta nyugvó pontra ezt a súlyos kérdést. A cukorgyárak megértéssel támogatták a kormányt ezen törekvésében a számszerű kalkulációk alapján tőlük követelhető

eredményeken túlmenően ársökkentést vállaltak. A cukorrépa termelő gazdák végül a belföldi cukorfogyasztás emelkedése esetére, vagy export esetén a részükre a répa ára után járó ártöbblet megszüntetésével járultak hozzá a cukor árának leállításához.

A pénzügyminiszter rendeletet adott ki a cukor után fizetendő kincstári részesedés újabb szabályozása tárgyában. A rendelet szerint a cukorgyártelepről, illetőleg a cukorszabadraktárból a cukoradó s a cukor után fizetendő kincstári részesedés lefizetése mellett elszállításra kerülő, valamint a külföldről behozott cukor után — a külföldről behozott cukor után járó vámilletéken felül — a cukoradó és a kincstári részesedés címén együttesen 100 kilónként 48 pengőt kell fizetni. Egyébként a cukoradóra s a cukor után fizetendő kincstári részesedésre vonatkozó rendeletek és törvények továbbra is változatlanul érvényben maradnak. A rendelet kihirdetése napján lép életbe.

Budapest, nov. 12. A kormány rendeletet adott ki a cukorrépa termelési szerződések módosításáról. A rendelet értelmében a cukorgyári vállalatok a répa termelőinek a belföldi teljes áron forgalomba kerülő és 900 ezer mázsát meghaladó megadózott cukorfogyasztás esetére a répa mázsája, valamint az exportban átlagban 13 pengőnél, esetleg magasabb áron értékesített cukor után kikötött répaár kiegészítést megfizetni nem kötelek.

Bacsó rektor a történelmi napok tanulságáról

Tegnap délelőtt doktorraavátás volt az egyetem aulájában. Ez alkalommal négy doktort avattak fel. *Bán Béla* az orvostudományok, *Török László*, *Csendes József* az államtudományok és *Szabó János* a bölcsészettudományok doktora lett. A felavatott doktorokhoz *Bacsó Jenő* rektor mondott nagyhatású beszédet. Többek között ezeket mondta:

— Még most is ama történelmi percek nagyszerűségének hatása alatt állunk, melyeket a kormányzó úr őfőméltóságának Kassára történt bevonulása alkalmából átélünk. Ennél a fényes ünnepélynél egyetemünk tanácsa is jelen volt, hogy ezzel is kifejezésre juttassuk a főméltóságú úr iránt érzett hódolatunkat s ezzel is nyilvánítsuk a Felvidék magyaroktól területeinek felszabadulása felett érzett ószinte örömeinket. Azt a nagy lelkesedést, a magyar szíveknek azt az összedobbanását, melyet ottlétünk alatt tapasztaltunk, *leírni, vagy elmondani nem lehet*, de lehet következtetni arra az örvendetes tényre, hogyha a magyar hazáról, annak boldogulásáról, vagy védelméről van szó, magyar és magyar között nincs különbség.

Ez az örvendetes tény s a magyar szíveknek ez az összetalálkozása a legnagyobb biztosíték Magyarország feltámasztására. Adja is a magyarok Istene, hogy a magyar lelkeknek ez a harmóniája minden időben megmaradjon s hogy szétválás, kiesinszkesedés, elégedetlenség, vagy éppen gyűlölködés sohasse zavarja meg azt.

— Önök is magyarok s így részei annak a nagy magyar örvendetésnek és boldogok lehetnek, hogy doktorra avatásuk napja egybeesik ezekkel a történelmi időkkel. Ezeknek a történelmi időknek napjai egyben tanulságul is szolgálhatnak mindnyájunknak, mert kétségtelenül bizonyítják, hogy *ha a nemzet valamit, igaz a tudatában, észszerűen, egy szívvel-lélekkel akar, az előbb-utóbb bizonyosan megvalósul.*

Behalt sérülésébe az elmebeteg fűtő harmadik áldozata is

Pár napja temették el a budapesti pávaucceai vérengzés két tragikusorsú rendőráldozatát s tegnap behalt az aránylag könnyebb sebeibe *Bán Andrásné*, egy pesti sofőr 48 éves felesége is, akit a lövöldöző *Petrich András* elmebeteg fűtő golyója a ház előtt elmeben eltalált. Banné hasbántyagyaladást kapott a haslövéstől s tegnap kiszünetelt a kórházi ágyon.

A német zsidókra egymilliórd márka pénzbírságot róttak ki a párisi gyilkosság miatt

Ugyanakkor kizárták a zsidókat a gazdasági életből. — A rombolási károkat a károsult zsidóknak kell helyrehozni.

Berlin, november 12. (Német TI.) Göring rendeletet adott ki, mely szerint 1939 január 1-től kezdve megtiltja a zsidóknak árusítóhelyek, kivételi üzletek vezetését, valamint kézműiparosok önálló üzését. A rendelet értelmében 1939 január 1-től kezdve zsidó nem lehet üzemvezető.

Újabb rendelet szerint a zsidó tulajdonosok, illetve zsidó iparosok kötelesek azonnal helyre hozni minden károsodást, ami a nemzetközi zsidóságnak a nemzeti szocialista Németország elleni uszítása miatt a népben kitért felháborodás következtében november 8-án, 9-én és 10-én zsidó ipari üzemekben és lakásokon keletkezett. A helyreállítás költségeit az illető zsidó ipari üzemeknek, illetőleg lakástulajdonosoknak kell viselniük. Német állampolgársági zsidók biztosításából származó kárigényeit a birodalom javára lefoglalják. Elhatározták, hogy a német zsidókra összegükben egymilliórd márka pénzbírságot rónak ki a párisi elvetemültségükért.

Ez az összeg teljes egészében a birodalmat illeti meg. Göring már kiadta az erről szóló rendeletet.

Németországban tilos ezután zsidóknak moziba, színházba, hangversenyre járni

Berlin, nov. 12. (MTI.) Göbbels dr. birodalmi miniszter azonnali hatállyal megtiltotta valamennyi színház vezetőségének, hangversenyek és előadások megrendezésének, filmszínház-tulajdonosoknak és kultúrjellegű nyilvános kiállítások rendezőinek, hogy vállalkozásaik látogatását zsidóknak engedélyezzék. A rendelet megszegése súlyos büntetést von maga után, a vállalkozók, de különösen a rendelet megszegő zsidók számára. Göbbels dr. rendeletében utal arra, hogy a nemzeti szocialista állam már több mint öt éven át alkalmat adott arra, hogy a különleges zsidószervezetek keretében ápolják saját kultúrelőrelüket, nincs tehát többé helye annak, hogy zsidóknak engedjék az említett bemutatók és vállalkozások látogatását.

**Olcsó csillárt, rádiót
Ne keress a holdban,
Piac utca 9 alatt
Kapsz a Meteorban**

A csehek pokoli kínzással csikartak ki nekik tetsző vallomást politikai foglyaiktól

A felszabadult Kassán a lakosság borzalmas dolgokat beszél el a cseh uralom rémnapjairól. Rejtékhelyekről titkos naplók kerülnek elő. Ezek mind a cseh „demokrácia” szörnyűségeit tárják fel. „Holnap lesz hat éve, hogy lezártak a csehek — mondja egy férfi kilenc és fél hónapig fáztam a Bástya uccal katonai fegyházban. De van aki nem fázott. Az új törvényeszéki fogházban központi fűtés van. Számítatlan foglyot azzal kínoztak, hogy 40—50 C fokra is felfűtötték a vallató cellasort, vizet egy pohárral kaptak naponta a foglyok, meztelenre vetkőztek kínjukban, sétára nem vitték őket, hanem alaposan sózták, fűszerezték sűrű enni valójukat, hogy megtörjék, árulásra kényszerítsék az elevenen szinte megfőtt politikai rabokat.

Egy öszhajú fiatalember, aki a cseh vallatás egyetlen éjszakáján lett hófehér hajú, elmondja, hogy az új rendőrfőnökségen több szoba is volt, ahol székre kötötték a foglyokat s bélyegző alakú réz elektrodákat szíjaztak jobb lábászárakra. Váltakozó erősségű, sohasem halált okozó áramot bocsátottak beléjük, míg csak a kintől el nem ájult a fogoly. Mikor magához tért, elébe tették a kívánt szövegű jegyzőkönyvet, hogy írja alá.

Volt aki 10—12-szer is átesett a villanykorbácsoláson és még sem tört meg.

Hírhedt volt a „moszkvai injektó rendszer”, amely elkábította az idegrendszert, lelki hatásában megtörte az

akaraterőt s a kábulat tartamára emlékezethányt hagyott hátra. Sok kiest-kart vallomásnak, hamis jegyzőkönyvnek ez a magyarázata. Más esetekben a foglyot imára kulesolt, összehilleselt kezénél fogva felakasztották egy vas-kampóra s lögni hagyták, amíg legyelmet nem kért, vagy el nem ájult.

Pokoli rendszert volt a cseheknek a kínzás anatomiai szaktudással, orvosai irányítással végezték s ártatlan emberek ezreit itélték el az így kiest-kart vallomások alapján.

A román király ma utazik Londonba

Bukarest, nov. 12. (Havas.) Károly király vasárnap elutazik Londonba, Brüsszelbe, illetőleg Párizsba. Londoni látogatása hivatalos jellegű. Utjára Comnen külügyminiszter is elkíséri. Már most közlik, hogy bizonyosra vehető a kölesön megkötése és Nagy-británia bukaresti, illetőleg Románia londoni követéségeinek nagykövetségi rangra emelése. Brüsszelben a király látogatása bizalmas és családi jellegű lesz. Párizsban pedig a hivatalos látogatás pompája nélkül a vezetőségemélyi ségekkel való megbeszélése lehetővé teszi Románia uralkodójának, hogy megismerkedjék a francia politika szabatos álláspontjával. A király ezúton Hohenzollern Frigyes herceghez, mint családfehéhez megy Sigmaringenbe, — Frigyes herceg nemrégén Bukarestben járt.

Női kabát
opossz gailérral

P 56.--

V á g ó

Piac és Széchenyi SAROK.

Iparok forgalma

Uj iparok: Kiss Ferenc géperejű bérkocsi, Kónya József asztalos, Budai

Imréné hazai és déligyümötes, burgonya, főzelék stb. ker., Tóth Etelka szatós, Baráz János szatós, Bóta Józsefné cukorka és bazáraru kereskedés, Fülep Lajosné szatós.

Megszűnt iparok: Wertheimer Margitfűzőkészítő, ifj. Veres Sándor asztalos, Takács István hentes és mészáros, ifj. Vári János fogműves, Szalkai Ferenc asztalos, vitéz Treneséni Zsigmondné szatós, Kiss Imre szatós, Bagdi Imréné és Kiss Ferenc géperejű bérkocsi, Kiss Károly selejtes, rőfös, rövid stb. áru kereskedés, özv. Vincze Istvánné hentes és mészáros, Fleischer Anna kalapos, Gardó Ibolya kalapos, Lukovics József férfiszabó, Nagy Sándor hentes.

foglalta el. A kassai dóm tornyából figyelték a hadmozdulatokat s onnan jelentette a megfigyelő, hogy a csehek megverték Nagyida határában és megjelentek az első magyar járőrök a város alatt Kassára elsők a szegedi 46. ezred 12-ik zászlóalja vonult be, aztán aradiak és békésiek vonultak a városba. A polgárság mámoros lelkesedéssel fogadta a magyar katonákat, jellemző volt úgy a lakosságra, mint a katonaságra az, hogy piros-felér-zöld zászlókat lobogtattak. Nem törődtek azzal, hogy Kun Béla és társasága Budapestben csak vörös zászlókat akart látni.

Négy héttig tartott csak a magyar uralom Kassán. Kun Béla gyalázatos árulása következtében a

győztes magyar katonák kénytelenek voltak kiüríteni a huszáros ténpióban visszafoglalt városokat.

Kun Béla és társasága csakhogy a maga uralmát biztosíthassa, engedelmességet a franciák felhívásának, hogy adják vissza a városokat. Július 3-án futott ki az utolsó magyar vonat Kassáról és utánuk jöttek már a csehek. — Francia, amerikai tiszték vették át a cseh parancsnokságokkal együtt a város vezetését a várost.

Kassa így került ismét cseh megszállás alá. A visszarendelt magyar csapatok egyetlen lövés nélkül adták át a cseheknek. Így látta el Kun Béla és társasága a Felvidéket és sodorták húsz éves rabságba.

Megrázó fejezetek Kassa 20 esztendejéről

Rákóczi kedves városának húsz évi szenvedése.

Most, hogy visszacsatoltuk Kassa városát, a Felvidék szépséges kapuját, érdemes vizatekinteni arra az elmúlt húsz évre, melyet cseh megszállás alatt szenvedett el az ősi magyar város.

Kassa fekete napjai 1918 decemberében kezdődtek meg, akkor váltak ismeretessé az antant katonai misszió megállapításai Csehszlovákia új demarkációs vonaláról. Az új határt, Vyx alezredes közölte elsőnek, ebből tudták meg Kassán, hogy ők már csehek uralma alá kerültek Szomorú karáysónya volt 1918-ban Kassa népének.

A város népe fegyveresen készülődött a csehekkel való leszámolásra és mindenáron meg akarták akadályozni, hogy a régebben megállapított demarkációs vonalat át-
lépjék. Katonáság volt a margitfalvai határnál és mikor hírt vették, hogy három zászlóalj cseh sor katoná megkezdte az előnyomulást Szepesolási és Korpona között, eléje küldtek egy kisebb csapatot, hogy verje vissza a cseheknek. Tüzérség is vonult előre.

A csehek megtudták a magyarok szándékát és alig ismert ósvényeken a csapat és tüzérség hátába kerültek és elfogták.

A margitfalvai magyar sereg vezetője erre kiadta az utasítást a visszavonulásra, mely Korponán, majd Kassán futott. A sereg Kassát is kiürítette a nagy tömegben felvonuló csehek előtt. A város vezetői a bevonuló cseh tiszték előtt tiltakoztak, de hiába, még azt az ígéretüket sem tartották meg, hogy a megszállás csak katonai jellegű lesz és a jogi helyzetet nem érinti. A lapok címét meg kellett változtatni és kihirdették, hogy Kassa csehszlovák város lett.

A csehek bevonulása Kassára 1918 december 29-én történt. A város népe még nem adta fel a reményt és a katonaság kivonulása után feltörte a raktárt, ahonnan 30.000 fegyvert és hozzávaló munióit vittek szét, hogy fegyverrel fogadják a cseheknek. A polgárság azonban már nem tudott sikeres küzdelembe kezdeni. A csehek 800 embere hirtelen rohanta meg a várost, majd átrobogott az állomáson két páncélvonat és megszállta a budapesti sátoraljaujhelyi vonalat. A cseh páncélvonat érkezése előtt két perccel indult ki a sátoraljaujhelyi vonat. Azt elfogni már nem tudták. A kassai pályaudvarra egymásután robtak le a cseh katonákkal telt vonatok és nótaszóval vonultak be a városba és a 34-esek laktanyájában táborozott le nagy részük. A lovaság és tüzérség az országúton érkezett Hernádszentiván felől. A cseh vezetőség megtiltotta, hogy magyar nyelven telefonáljanak a vá-

rosban. Csak cseh és német beszélgetést engedélyeztek. Az összeköttetést elvágták Magyarországgal teljesen. A belvárosban megszűntek a fosztogatások, mert a cseh lövészetek rendet csináltak, de a külsőségeken fosztogattak és a fegyverkezés ürügye alatt minden értékes holmit elhordták a magyarak házából. Eltávolították a város polgármesterét, eltávolították az alispánt, Puky Endrét, aki a Közigazgatási Biróság elnöke most.

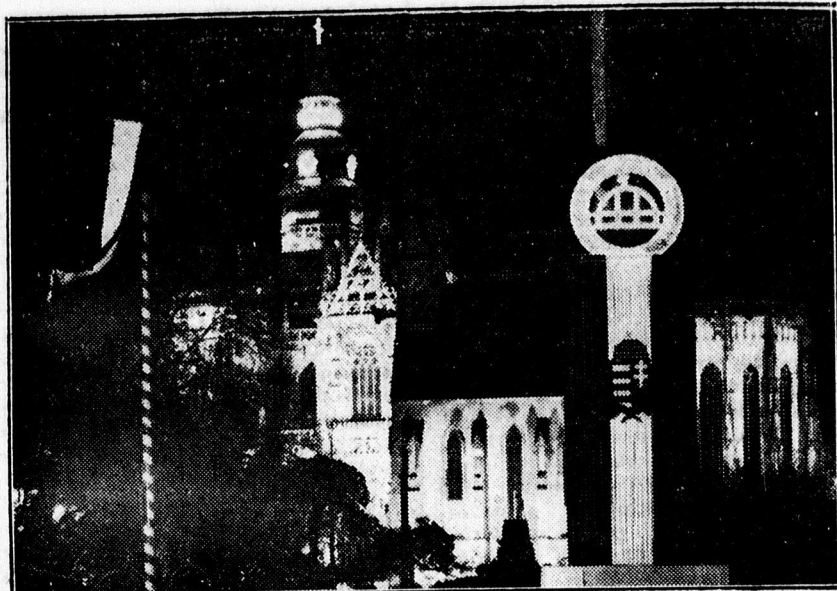
Puky Endre távozása előtt jegyzőkönyvbe vetette, hogy törvénytelennek és tarthatatlannak tartja azt a döntést, melynek értelmében a cseh uralma alá kényszerítettek olyan magyar vármegyét, melynek lakóiból csak 18 százalék a szlovák.

A csehek a kassai szép honvédszobor ellen 1919-ben követték el a merényletet, 60—80 katona éjszaka rohanta meg a szép honvédszobrot és szétronbalták reggelre a 15 tonna súlyú éreszobrot. A szobor honvéd alakjának fejét lefűrészelték, összetörték a kurué érc alakját is. A város lakossai reggel könnyes szemmel nézték a szobor roncsait. A honvéd lefűrészelt fejét nem is tudták megtalálni. Elvitték magukkal a romboló cseh katonák.

A város lakosságát forrongásba hozta a csehek vandál pusztítása és a szabadságtörvények ezek gyűlékeztek össze. Felharsant a Himnusz, majd a Kossuth nóta. A cseh katonaság felvonult a lakossággal szemben, de az nem hátrált meg. A katonák sortűzre adtak a levegőbe, de ez sem tartotta vissza az embereket. A cseh katonaság a következő percben belelőtt a tömegbe, Veres lett a kassai utca!

A város mély gyászba öltözött, minden házon fekete zászló és tisztek jelentek meg az áldozatok temetésén. A város katonai parancsnoka minden elégtételt meg akart adni a magyarságnak. Kijelentette, hogy felelőtlen akcióról volt szó. Felvonultattak egy cseh zászadot teljes díszben és Zineone olasz tábornok parancsára a csehek tisztelegtek elvonuláskor a honvédszobor előtt.

A kassaiak előtt megnyiták a kapuk négy hétre 1919. június 6-án. A vörös hadsereg a nemzeti érzelmű tisztikar vezetése alatt megrohanta a cseheknek és egy hét alatt visszafoglalta az elfoglalt területeket. Hét nap alatt került vissza Ipolyság, Losonc, Léva Rimaszombat és Kassa. A csehek Kassánál nem is harcoltak, csak menekültek. Megdördültek a magyar tiszték által irányított ágyuk és szaladt a cselák. A cseh városszolgálat helyét június 6-án reggel már Hegedüs Pál tábornok

A felszabadított Kassa székesegyháza ünnepi kivilágításban.

Frontharcosok felvirágozott, nemzeti-szinű zászlós autókön Debrecenen keresztül mentek a felvidéki városokba

Szombaton délelőtt nagy lelkesedéssel vette körül a debreceni utca hatalmas embergyűrűje a frontharcosoknak a Nagytemplom Kálvin tér felőli részén állomásozó, felvirágozott és nemzeti-színű autókön.

A négy hatalmas autón a szombathelyi és budapesti frontharcosoknak egy csoportja érkezett Debrecenbe s a városban keresztül utaztak Beregszászra, Ungvárra, Munkácsra, a felszabaduló városokba, hogy az ottani lakosságnak segítségére legyenek.

Debrecen hazafias közönsége mikor meglátta a felvirágozott autókön, sokan újabb virágcsomókat hoztak, hogy még díszesebb

varázsolják a visszatért testvéreinkhez induló derék frontharcosok autókön, melyek a nagy világháborút megjárt, igaz magyar szíveket vitték a kifosztott, elszegényedett Felvidékre, segítő és baráti kezet nyújtani az ottani lakosságnak. A közönség melegen ünnepelte a frontharcosokat, akik zenekaruk által kedves, hazafias számokkal viszonozták a meleg fogadtatást. Egy óraker indult el Debrecenből a négy hatalmas kocsival a frontharcosokkal, akik lelkes ünneplés közben a Csapó utca irányában hagyták el a várost s elindultak oda, ahol a visszatért testvérek várják őket.

Koltay Kosztin Lajost a törvényszék fogházába szállították

A debreceni törvényszék fogházába szállították be Koltai Kosztin Lajost, akinek neve nem ismeretlen az utóbbi évek röpiratharcával kapcsolatosan. Sorozatos eljárások is idultak ellene a bünyügyi hatóságok előtt.

Koltai Kosztin Lajos most ismét munkát adott a nyomozó hatóságoknak, mert a gyanú szerint egy röpiratot írt, melynek kitételei súlyos büntetőjogi következményeket vonnak maguk után. A debreceni rendőrség a jelentések alapján házkutatást is tartott Koltai Kosztin lakásán és elkobozták az írógépet, sokszorosító készüléket és beszállították a rendőrségre.

Koltait is kihallgatták és mivel a rendőrség a vádat alaposnak

tartja, őrizetbe vették Koltait és átadták a lefoglalt bűnjelkeket egyútt az ügyészségnek.

Koltai további sorsáról a napokban döntenek.

HIRDETMÉNY. A város állatállománya részére cca 800 q zabot, 450 q csövestengerit, 1000 q lucernát, 150 q őszi szalmát, cca 10.000 kéves tengeri kórót és cca 600 q cukorrépat vásárolok. Felkérem azokat a gazdálkodókat, akiknek fentírtak közül eladó terményük van, hogy eladási szándékukat a város gazdasági ügyosztályánál (Városháza, főemelet 12. sz. szoba) f. évi november 14-től kezdve délelőtt 12—2 óra között jelentsek be. Gazdasági tanácsnok.

Mindenben első a „Debreczen”

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata november 13-tól november 20-ig:
 »Aranyangyal«, Piac u. 50. Telefon: 24-53. — »Reménység«, Csapó u. 22. Telefon: 34-21. — »Boesky«, Cegléd u. 22. Telefon: 29-14. — »Hungária«, Vargakert, Szoboszlói út 4/I. Telefon: 28-85.

MENTOR TELEFONSZÁMA: 04. RENDŐRSÉGI TELEFON: 20-45.

Lengyel barát

Lengyel barát, testvér nemzet!
 Közös határ kell nekünk,
 Hajnall pír rajzoljon be
 A boltívét felettünk.
 Álljunk talpra, kössünk kardot
 Valósuljon az álmunk,
 Amit régen, réges-régen
 Közös szívvel óhajtottunk.

Igaz barát, testvér népek
 Szívében a hálaja,
 Erdekeit tűzőn-vizen
 Kardjával is kivérja!
 Egék Ura, Mindenható!
 Áldd meg a jó népet,
 Közös határ barázdáján
 Hadd fogjanak hát kezét.

Debrecen, 1938 nov. 8.

LÓRINCZ ENDRE.

— Vasárnapi istentiszteleti rend a ref templomokban. Nagytemplom 10 ó dr. Makkai Sándor, 5 ó Csutoros Sándor. Kistemplom 9 ó Molnár Ferenc, 11 ó Baja Mihály, 5 ó Nagy Sándor. Kossuth u. templom 10 ó dr. Révész Imre, 5 ó dr. Bartha Tibor, Ispótlay templom 10 ó Uray Sándor, 5 ó Kulcsár Dezső. Károli G. téri templom 9 ó K. Kiss László, 4 ó Kiss A. Jenő. Árpád téri templom 10 ó dr. H. Kiss Géza, 3 ó Márki Kálmán. Homokkerti templom 10 ó Kovács József, 5 ó Szilágyi László. Nyilastelepi templom 10 ó Mezey Béla, 3 ó Orosz János. Csapókeri templom 10 ó Farkas Dezső, 3 ó Zimányi József th. Kerekestelepi templom 10 ó Kulcsár Ferenc, 5 ó Kulcsár Ferenc. Nyulási áll. isk. 10 ó Bittó Zoltán. Tégláskerti áll. isk. 10 ó Birinyi János. Horthy-kórház egyegyed 9 ó Nagy Sándor, Téglavetői gyül. ház 10 ó gyermekistentisztelet, 3 ó Kovács Árpád, Wolaffkatelepi olvasókör 3 ó Kovács József. — Tanyai istentiszteletek: Pallag d. e. 9 ó Uray Sándor és v. Szabó Endre. Cuca v. Szabó Endre és László Lipót. Székfát d. u. 2 ó Erdei Mihály. Bánk d. e. negyed 10 ó Bíró Béla. Diószegi ut d. e. 11 ó Bíró Béla. Haláp d. e. 9 ó Bárdi Ferenc, Pipóhegy d. e. 11 ó Bárdi Ferenc. Állóhegy d. u. 2 ó Bárdi Ferenc. Ondód II. Vedresdülő d. e. 10 ó Rápolthy Árpád, Kunpálhalma d. u. 2 ó Rápolthy Árpád. Macs d. e. 9 ó László Lipót.

— **Egyetemi istentisztelet.** Vasárnap délelőtt egyenleg tizenkettő órákor a Kollégium Oratóriumában ifj. dr. Czeglédi Sándor, a budapesti teológia akadémia tanára hirdeti az Igét: „A komoly kételkedés” címmel.

— **Vasárnapi misereud a Szent Anna uecai római katolikus templomban.** Teljes egészében marad a múlt vasárnapi misereud. Félülz órákor nagymise, tartja és szentbeszédet mond Láng Pál pápai kamarás. — A kertsekben is a múlt vasárnapi misereud az irányadó.

— **Istentiszteletek a görög katolikus templomban.** Reggel 7 órákor reggeli istentisztelet. — Délelőtt 8 órákor diák mise. — 9 órákor katonamise. — 10

órákor nagy szentmise, a szentbeszédet Papp Gyula szentszéki tanácsos mondja. — Háromnegyed 12 órákor csendes szentmise. — Délután fé 4 órákor rózsafüzér ájtatosság. — Délután négy órákor vecsernye és szentségimádás.

— **Az evangélikus templomban vasárnap reggel 9 órákor ifjúsági istentisztelet lesz, prédikál Labossa Lajos.** Délelőtt 10 órákor és délután 5 órákor gyülekezeti istentisztelet, prédikál Bőjtös Sándor. — Délután félnégy órákor a konfirmált fiú ifjúság számára biblia órát tart a vallástanár.

— **Istentiszteletek a baptista imaházban.** A Szappanos uecai imaházban vasárnap délelőtt fél 9-től fél 10-ig imaáhitat, fél 10-től fél 11-ig prédikáció, d. u. 6—8-ig vallásosestély vegyeskar és zeneszámokkal. Szerdán este 7—8-ig bibliaóra. Péntek este 7-től 8-ig imaóra.

Új Hangya épület udvarában (Piac u. 40) régi olcsó árakkal folytatom üzletemet. Gyári maradványok! Dr. RÉVÉSZ GÉZANÉ

— **Beregszász és Munkács még csak most szüretel.** A szőlőhegyeken serényen folyik a munka, mert a betonerdítiményekkel sűrűn tarkított vidéken a esch csapatok lehetlenné tették a szüretelést.

— **Magyarország szénkészletel száz évre fedezik az energiaszükségletet a kimutatások szerint.** A magyar szénipar mintegy 30—35.000 munkást foglalkoztat.

— **Agynlótté játékból osztálytársát Csikéria községben egy második elemista diák.** A nyolc éves kis Tóth Imre holtan rogyott össze. A nyomozás azt igyekszik kideríteni, hogy a forgópisztoly hogyan került a játszadózó gyermekekhez.

— **A Magyar Túrta Egyesület Debreceni Osztálya ezúton kéri tagjait,** hogy vasárnap délután 3 órákor Kökényessy Miklós temetésén minél többen jelenjenek meg a Köztemetőben. (:)

Papp Géza NŐI DIVATSZALONJA a „Hangya” palotában II. emelet. Lifthaszndat díjlan.

— **Gazdálkodó ifjak tanterfolyama a Korona dísztermében megkezdődött,** beiratások még elfogadtatnak. Schaff tanterfolyam.

— **Schaff tánciskolájában „Korona” díszteremben huszonkettedikén új tanfolyam kezdődik iparos és kereskedőknek.** Minden esütörtökön, vasárnap össztánc.

— **Erzsébet napra élővirágot, művirágot legizlésebb kivételben, legolcsóbban RÓZSA virágarnokban, Kossuth ueca 3.**

— **A Szent Erzsébet Egylet tudatja tagjaival,** hogy hétfőn, 14-én kezdődik a varrás Magoss György tér 6 szám alatt. Készülnek a csecesemőkeleenyék a „Magyar a magyarért” akcióra. — Ugy délelőtt, mint a kora délutáni órákban szívesen várjuk a dolgozni vágyó munkás tagjainkat. Elnökség. (:)

— **Allandó lovasuturákat tartanak Debrecen központtal.** A Magyar Gazdák Országos Lovas egyesülete májustól szeptemberig a jövő évben havonként kétszer tiznapos lovasuturákat rendez és erre a célra Debreczenben 14 lovat tart.

— **„Magyar a magyarért” a nyulási áll. ei. iskolában.** A nyulási hadirokkant-telep lakóinak iskolás gyermekei. — kiknek édesatyjuk vagy nagyatyjuk a világháboruban piros vérük hullásával igazolták honszerelmüket. — nemes eselekvő szeretetükkel az áll. el. isk. tantestülettel az élön gyűjtés útján. „Magyar a magyarért” akció javára 41 P 20 fillért juttattak illetékes helyre. Boldog bizonyossága annak, hogy az iskola nemzetépítő munkája sikeres, mert a növendékek méltó utódaik hős atyáiknak, kik nemes jó eselekedetükkel egy-egy virágszálat fakasztanak nemzetük ezeréves fáján.

— **Cserkész-toborzás a 231. sz. Méliusz cserkészcsapatban.** A KIE 231. sz. Méliusz cserkészcsapata, mint minden évben, most is vesz fel újoncokat. Újone lehet minden 12—18 év közötti fiatalember szülei beleegyezésével. A cserkész-összejövetelek az esti órákban tartanak, hogy a kereskedő, iparos és tisztviselő ifjúság is hozzájusson a cserkészlet nemes, nevelő áldásához. Jelenkezni lehet pénteken este 8 órákor a Piac u. 36. szám alatt lévő KIE-otthonban.

— **Hajfestés? DAUER? KOZMETIKA?** Bizalommal keresse fel Debreczen legrégibb szaküzletét. KOMAROMINE, Bika-bérház, — telefon: 19-56.

— **Félezer állampolgársági ügy egy hónap alatt.** A városi hatóságokhoz a múlt hónapban 514 kérelmet adtak be, amelyben állampolgársági, vagy illetőségi bizonyítványt kérnek.

— **A Köztemető forgalma.** Októberben a Köztemetőben 216 temetés történt, ebből ingyenes volt 59, a felekezeti temetőkből 64 halottat ásták ki és szállítottak a Köztemetőbe. A múlt havi bevétel 9246 pengő volt.

— **Kiváló gyors- és gépirónó keres intelligens főnököt.** Előfeltételek némi üzleti gyakorlatosság, világos, érthető diktálás és udvarias viselkedés. Ajánlatot a Naményi Gyorsíróiskolába kér. Rákóczi ueca 17.

— **Egési sebei következtében meghalt a debreceni gyermekklinikán Vezendi János 10 hónapos gyermek.** A halálesetet jelentették az ügyészségnek. Elrendelték a boncolást és a kihallgatásokat annak megállapítására, hogy a gyermek hogyan szenvedte a halálos égési sebeket.

— **Hirtelen meghalt Balogh Károly 3 hónapos bojti gyermek.** A debreceni ügyészség megadta a temetési engedélyt, mert megállapították, hogy a halált göresök okozták.

— **Egy hónapi foglázra ítélték,** mert zálogba tette a hitelbe vásárolt kerékpárt Kerékgyártó László. A törvényszéken a vádolt beismerte, hogy két órával a hitelbe történt vásárlás után már zálogba tette gépet és a zálogcédulát eladta. Azzal védekezett, hogy egy ügynök nagyon igyekezett neki eladni a gépet kedvező fizetésre. Azért vette csak át a gépet, mert az ügynök nagyon akarta.

— **Hölgyek! A legdivatosabb szörmehundákban és szörmékben nagyválaszték Barkó Márton utó-dainál, a Színház-átjáróban, Javítások, átszabások legolcsóbban.**

— **Ügyvédi hír, Dr. Ladányi Sándor ügyvéd (Arany J. u. 6.) új telefonszáma: 28-89.**

— **A Népművelési Bizottság az idén is ingyenes tanfolyamot állít fel az írni-olvasni nem tudók számára.** A tanfolyamokra, mely este 5—6 órai kezdettel rövidesen megkezdődik, jelentkezni lehet a bizottság titkári hivatalánál, Széchenyi ueca 20. Akinek van analfabéta ismerőse szintén közölje annak címét hétköznapiokon délelőtt 9—2 óra között a titkársággal.

Férfi lengyelke P 37⁵⁰ Vágó Piac és Sséchenyi SAROK.

— **Az Árpád téren verekedés volt a közelmultban,** melynek során megverték Barta József altisztet. A verekedőket, Gebel Gyulát és Erdei Bélát kérdőre vonták a debreceni törvényszéken és elítélték őket fejenként 15—15 napl fogházra. Az ítélet nem jogerős.

IRÓGÉPEK HURAY, parkamara kölesönzése T: 17-93

— **„MAGYAR A MAGYARÉRT” akció irodája Simonffy u. 1. sz. II. em. 1. a. van,** hol a felvidéki magyar testvéreink segélyezése céljára a legkisebb pénzdományokat is köszönettel fogadjuk. Hivatalos órák: d. e. 10—11-g. d. u. 4—5-ig vannak.

— **Iparosok figyelmébe.** Felhívjuk érdekeltségéink figyelmét, hogy az eredetileg november hó 1-én életbeléptetni kívánt és a kereskedelmi alkalmazottak munkaidejét szabályozó 34.400—1938. I/a. K. M. sz. r. a kereskedelmi miniszter úr 47.048—1938. I/a. sz. rendelete értelmében 1938. évi november hó 15-én hatályba lép. Ugyanezen a napon lép hatályba a vendéglátóiparokban alkalmazottak munkaidejének szabályozása tárgyában kiadott 34.500—1938. I/a. sz. rendelet is.

— **Az Egyetemet és Főiskolát Végzett Magyar Nők Egyesülete** kedden, november 15-én d. u. 6 órákor tartja összejövetelét. — Dr Gyulay Zoltánné tart előadást: „Felvidék szerepe a magyar kultúra történetében” címmel.

— **Kovácsiparosok figyelmébe!** Ezúton is felhívjuk kovácsiparosaink figyelmét, hogy folyó hó 15-én, kedden este 7 órákor az Ipartestület tanács-termében igen fontos szakmai ügyekben szakosztályi gyűlést tartunk. Az Elnökség.

— **Paplanokat a legmodernebb minta után készítek,** régi vattát géppel portalanítok, úgy pehely, mint gyapju és vatta paplant, jutányos és izléses munka. Nagy Julia, Rákóczi u. 6.

— **Ácsmesterek figyelmébe.** Az ácsmesterek szakosztálya folyó hó 15-én, kedden délután 6 órákor fontos ügyek megfárgyalására gyűlést tart az Ipartestület tanácstermében.

— **Egy év alatt 2443 darabbal gyarapodott gépjárműállományunk.** A Központi Statisztikai Hivatal kimutatása szerint augusztusban 36.282 gépjármű volt üzemben az ország területén. Ez az elmúlt hónappal szemben 572 darabnyi gyarapodást jelent. Budapestben 13.781 gépkocsi van üzemben, szemben az előző évi állománnyal, amely 12.621 darab volt. A száporodás tehát 1180 darab. Vidéken a gépkocsiállomány 10.810, a növekedés 1672 darab. Végeredményben gépjárműállományunk a múlt hónapéhoz képest 1,6 százalékos, a múlt évihez képest pedig 11,5 százalék növekedést mutat.

— **Örömkönyes szemekkel kísérik a 20 évi idegen elnyomás alól felszabadult Felvidékre honvédeink lépteit.** A világhírű Philips-cég a magyar rádiótechnikában úttörő volt. Ma is a legelső sorban: honvédeink döbörgő lépteivel egyidejűleg vonul be, hogy a Philips-hangerősítőkön keresztül a felszabadulás örömmünnepeinek minden szavát minden ember meghallhassa.

Női kabát
opossz gallérral

P 56--

V á g ó

Piac és Széchenyi SAROK.

Iparok forgalma

Uj iparok: Kiss Ferenc géperejű bérkocsi, Kónya József asztalos, Budai

Imréné hazai és déligyümölcs, burgonya, főzelék stb. ker., Tóth Etelka szalócs, Baráz János szalócs, Bóta Józsefné cukorka és bazáráru kereskedés, Fülep Lajosné szalócs.

Megszűnt iparok: Wertheimer Margitfűzőkészítő, ifj. Veres Sándor asztalos, Takács István hentes és mészáros, ifj. Vári János fogműves, Szálkai Ferenc asztalos, vitéz Treneséni Zsigmondné szalócs, Kiss Imre szalócs, Bagdi Imréné és Kiss Ferenc géperejű bérkocsi, Kiss Károly selejtes, rőfös, rövid stb. áru kereskedés, özv. Vincze Istvánné hentes és mészáros, Fleischer Anna kalapos, Gardó Ibolya kalapos, Lukovics József férfiszabó, Nagy Sándor hentes.

Megrázó fejezetek Kassa 20 esztendejéről

Rákóczi kedves városának húsz évi szenvedése.

Most, hogy visszacsatoltuk Kassa városát, a Felvidék szépséges kapuját, érdemes vizatekinteni arra az elmúlt húsz évre, melyet esch megszállás alatt szenvedett el az ősi magyar város.

Kassa fekete napjai 1918 decemberében kezdődtek meg, akkor váltak ismeretessé az antant katonai misszió megállapításai Csehszlovákia új demarkációs vonaláról. Az új határt. Vyx alezredes közölte elsőnek, ebből tudták meg Kassán, hogy ők már eschek uralma alá kerültek Szomorú karáynonya volt 1918-ban Kassa népének.

A város népe fegyveresen készülődött a eschekkel való leszámolásra és mindenáron meg akarták akadályozni, hogy a régebben megállapított demarkációs vonalat át lépjék. Katonaszó volt a margitfalvai határnál és mikor hírt vették, hogy három zászlóalj esch sor katonája megkezdte az előnyomulást Szepesolaszi és Korpona között, eléje küldtek egy kisebb csapatot, hogy verje vissza a escheket. Tüzérség is vonult előre.

A eschek megtudták a magyarok szándékát és alig ismert ösvényeken a csapat és tüzérség hátába kerültek és elfogták.

A margitfalvai magyar sereg vezetője erre kiadta az utasítást a visszavonulásra, mely Korponán, majd Kassáig futott. A sereg Kassát is kiűritette a nagy tömegben felvonuló eschek előtt. A város vezetői a bevonuló esch tisztek előtt tiltakoztak, de hiába, még azt az ígéretüket sem tartották meg, hogy a megszállás csak katonai jellegű lesz és a jogi helyzetet nem érinti. A lapok címét meg kellett változtatni és kihirdették, hogy Kassa csehszlovák város lett.

A eschek bevonulása Kassára 1918 december 29-én történt. A város népe még nem adta fel a reményt és a katonaszó kivonulása után feltörte a raktárt, ahonnan 30.000 fegyvert és hozzávaló municiót vittek szét, hogy fegyverrel fogadják a escheket. A polgárság azonban már nem tudott sikeres küzdelembe kezdeni. A eschek 800 embere hirtelen rohanta meg a várost, majd átrobogott az állomáson két páncélvonat és megszállta a budapesti sátorlajúhelyi vonalat. A esch páncélvonat érkezése előtt két perccel indult ki a sátorlajúhelyi vonat. Azt elfogni már nem tudták. A kassai pályaudvarra egymásután robogtak le a esch katonákkal telt vonatok és nótaszóval vonultak be a városba és a 34-esek laktanyájában táborozott le nagy részük. A lovaság és tüzérség az országúton érkezett Hernádszentiván felől. A esch vezetés megtiltotta, hogy magyar nyelven telefonáljanak a vá-

rosban. Csak esch és német beszélgetést engedélyeztek. Az összeköttetést elvágták Magyarországgal teljesen. A belvárosban megszűntek a fosztogatások, mert a esch lövészezeket rendet csináltak, de a külsőségeken fosztogattak és a fegyverkezés ürügye alatt minden értékes holmit elhordtak a magyarok házából. Eltávolították a város polgármesterét, eltávolították az alispánt, Puky Endrét, aki a Közigazgatási Biróság elnöke most.

Puky Endre távozása előtt jegyzőkönyvbe vette, hogy törvénytelennek és tarthatatlannak tartja azt a döntést, melynek értelmében a eschek uralma alá kényszerítettek olyan magyar vármegyét, melynek lakóiból csak 18 százalék a szlovák.

A eschek a kassai szép honvédszobor ellen 1919-ben követték el a merénylőtet. 60-80 katona éjszaka rohanta meg a szép honvédszobrot és szétrombolták reggelre a 15 tonna súlyú érszobrot. A szobor honvéd alakjának fejét lefűrészelték, összetörték a kuruc érc alakját is. A város lakossai reggel könnyes szemmel nézték a szobor roncsait. A honvéd lefűrészelt fejét nem is tudták megtalálni. Elvitték magukkal a romboló esch katonák.

A város lakosságát forrongásba hozta a eschek vandál pusztítása és a szabadságtörten ezrek gyülekeztek össze. Felharsant a Himnusz, majd a Kossuth nóta. A esch katonaszó felvonult a lakossággal szemben, de az nem hátrált meg. A katonák sortűzet adtak a levegőbe, de ez sem tartotta vissza az embereket. A esch katonaszó a következő percben belelőtt a tömegbe, Véres lett a kassai utca!

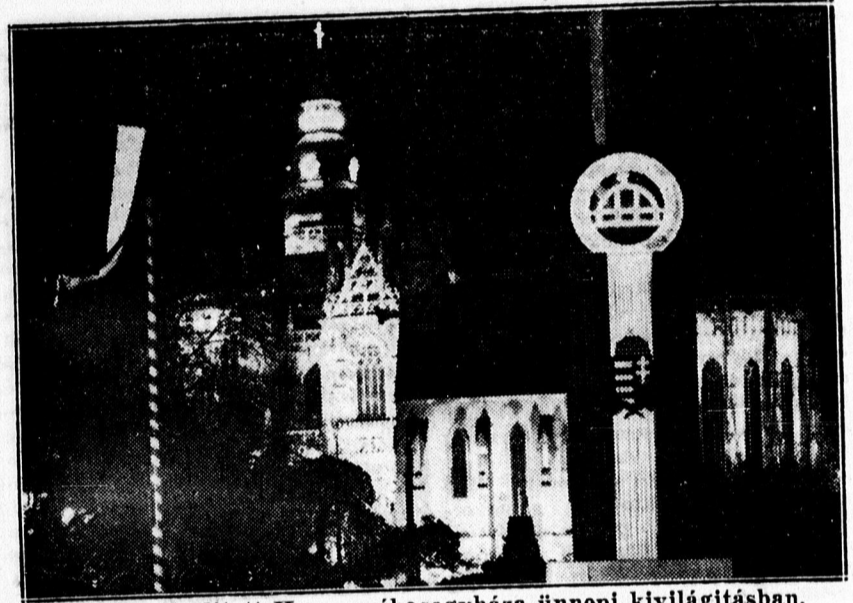
A város mély gyászba öltözött, minden házon fekete zászló és tisztek jelentek meg az áldozatok temetésén. A város katonai parancsnoka minden elégtételt meg akart adni a magyarságnak. Kijelentette, hogy felelőtlen akcióról volt szó. Felvonultattak egy esch zászadot teljes díszben és Zíncone olasz tábornok parancsára a eschek tisztelegtek elvonuláskor a honvédszobor előtt.

A kassaiak előtt emgnyitlak a kapuk négy hétre 1919. június 6-án. A vörös hadsereg a nemzeti érzelmű tisztikar vezetése alatt megrohmozta a escheket és egy hét alatt visszafoglalta az elfoglalt területeket. Hét nap alatt került vissza Ipolyság, Losonc, Léva Rimaszombat és Kassa. A eschek Kassánál nem is harcoltak, csak menekültek. Megdördültek a magyar tisztek által irányított ágyuk és szaladt a eschek. A esch városparancsnok helyét június 6-án reggel már Hegedűs Pál tábornok

foglalta el. A kassai dóm tornyából figyelték a hadmozdulatokat s onnan jelentette a megfigyelő, hogy a escheket megverték Nagy-ida határában és megjelentek az első magyar járőrök a város alatt Kassára elsőnek a szegedi 46. ezred 12-ik zászlóalja vonult be, aztán aradiak és békésiek vonultak a városba. A polgárság mámoros lelkesedéssel fogadta a magyar katonákat. Jellemző volt úgy a lakosságra, mint a katonaságra az, hogy piros-fehér-zöld zászlókat lobogtattak. Nem törődtek azzal, hogy Kun Béla és társasága Budapestén csak vörös zászlókat akart látni. Négy hétig tartott csak a magyar uralom Kassán. Kun Béla gyalázatos árulása következtében a

győztes magyar katonák kénytelenek voltak kiűriteni a huszáros ténpióban visszafoglalt városokat.

Kun Béla és társasága csak hogy a maga uralmát biztosíthassa, engedelmesskedett a franciák felhívásának, hogy adják vissza a városokat. Július 3-án futott ki az utolsó magyar vonat Kassáról és utánuk jöttek már a eschek. — Francia, amerikai tisztek vették át a esch parancsnokságokkal együtt a város vezetőitől a várost. Kassa így került ismét esch megszállás alá. A visszarendelt magyar csapatok egyetlen lövés nélkül adták át a escheknek. Így átszította el Kun Béla és társasága a Felvidéket és sodorták húsz éves rabságba.

A felszabadított Kassa székesegyháza ünnepi kivilágításban.

Frontharcosok felvirágozott, nemzeti- színű zászlós autókön Debrecenen keresztül mentek a felvidéki városokba

Szombaton délelőtt nagy lelkesedéssel vette körül a debreceni ueca hatalmas embergyűrűje a frontharcosoknak a Nagytemplom Kálvin tér felőli részén állomásozó, felvirágozott és nemzeti-színűbe borított autót.

A négy hatalmas autón a szombathelyi és budapesti frontharcosoknak egy csoportja érkezett Debrecenbe s a városon keresztül utaztak Beregszászra, Ungvárra, Munkácsra, a felszabaduló városokba, hogy az ottani lakosságnak segítségére legyenek.

Debrecen hazafias közönsége mikor meglátta a felvirágozott autókat, sokan újabb virágcsomókat hoztak, hogy még díszesebbé

varázsolják a visszatért testvéreinkhez induló derék frontharcosok autót, melyek a nagy világháborút megjárt, igaz magyar szíveket vitték a kifosztott, elszegényedett Felvidékre, segítő és baráti kezet nyújtani az ottani lakosságnak. A közönség melegen ünnepelte a frontharcosokat, akik zenekaruk által kedves, hazafias számokkal viszonozták a meleg fogadtatást. Egy órakor indult el Debrecenből a négy hatalmas kocsi a frontharcosokkal, akik lelkes ünneplés közben a Csapó ueca irányában hagyták el a várost s elindultak oda, ahol a visszajött testvérek várják őket.

Koltay Kosztin Lajost a törvényszék fogházába szállították

A debreceni törvényszék fogházába szállították be Koltai Kosztin Lajost, akinek neve nem ismeretlen az utóbbi évek röpiratharcjaival kapcsolatosan. Sorozatos eljárások is idultak ellene a bünygyi hatóságok előtt.

Koltai Kosztin Lajos most ismét munkát adott a nyomozó hatóságoknak, mert a gyanú szerint egy röpiratot írt, melynek kitételei súlyos büntetőjogi következményeket vonnak maguk után. A debreceni rendőrség a jelentések alapján házkutatást is tartott Koltai Kosztin lakásán és elkobozták az írógépet, sokszorosító készüléket és beszállították a rendőrségre.

Koltait is kihallgatták és mivel a rendőrség a vádat alaposnak

tartja, őrizetbe vették Koltait és átadták a lefoglalt bűnjelkéket együtt az ügyészségnek.

Koltai további sorsáról a napokban döntenek.

HIRDETMEY. A város állatállománya részére cca 800 q zabot, 450 q esővestengerit, 1000 q lucernát, 150 q ösi szalmát, cca 10.000 kéves tengeri kórot és cca 600 q cukorrépat vásárolok. Felkérem azokat a gazdálkodókat, akiknek fentírtak közül eladó terményük van, hogy eladási szándékukat a város gazdasági ügyosztályánál (Városháza, földemlet 12. sz. szoba) f. évi november 14-től kezdve délelőtt 12-2 óra között jelentsek be. *Gazdasági tanácsnok.*

Uj temetkezési intézet

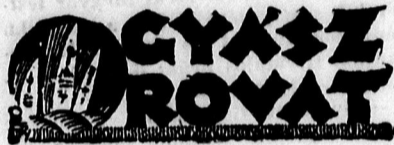
Cégtulajdonos

PUSZTAI JÓZSEF

Kálvin-tér 5.
Telefon 33-90

Megbízható és pontos kiszolgálás, szolid árak.

Exhumálás, szállítás, temetés.

Özv. Kovási Kovassy Gyuláné kislánykísérője Kun Ilona 77 éves korában elhunyt. Temetése kedden három órakor lesz a Köztemetőben. — Lakás: Varga uca 10. Gebauer cég rendezi.

Polgár Balogh István 46. évében elhunyt. Temetése ma délután 2 órakor lesz a Köztemető díszravatalozó terméből ugyanazonnap reggelén a Kossuth ucai temetőből átszállított szülei és családtagjai hamvai mellé. Lakás: Maróthy György uca 84. Temetését Bartha vállalata végzi.

Kökényessy Miklós 25 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Köztemetőben. Dankó cég rendezi.

Takács Márton 68 éves korában elhunyt. Temetése kedden délután három órakor lesz a Köztemetőben református szertartással. Pósa u. 48. Puztai temetkezési intézet.

Köszönetnyilvánítás. Ezúton mondunk fájó szívvel köszönetet mindazoknak, akik Istentemetőben boldogult feleségem, édesanyám, nagymamám elhunytával megjelenésükkel fájdalmunkat enyhíteni szívesek voltak, a postaigazgatóság, valamint a Debrecen 1. és 2. sz. hiv. tek. Főnökség részéről, az altiszti egyesület tagjainak és mindazoknak, kik koszorút és virágcsokrot helyeztek el ravatalára, fogadják őszinte részvétiüket. **Aszódi és családja.**

Köszönetnyilvánítás. Mindazon kedves jó rokonainknak, ismerősöknek, az ispotályi egyházközség tagjainak, kik felejthetetlen jó

édesanyánk, nagymamánk temetésén részvételükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek és ravatalára koszorúkat és csokrokat helyeztek, ezúton mondunk köszönetet. **Pesles család.**

ANYAKÖNYVI HIREK

Születések: Csikós Mihály fm. Bellegelő 256. fia Sándor. Pinczés Ferenc gazdálkodó Bellegelő 401. leánya Mária. Deák Mihály fm. Újmács leánya Erzsébet. Erki Béla cipészsegéd Vendég u. 44. fia Béla. Dr. Szelei Emil pénzügyi fogalmazó Derecske leánya Anna.

Házasságok: Földesi Gyula uradalmi kerékgyártó Váncsod—Tikos Erzsébet Arany János u. 4. Tóth Sándor gazdálkodó—Sándor Róza Nagycsere 7. Tóth Abert raktári munkás Telegi u. 41.—Szöllősi Eszter Bujdosó u. 2. Nagy László gazdálkodó Borzán G. u. 16.—Brád Mária Bagamér. Varga János bérkocsis Tegez u. 1.—Fekete Mária Rákóczi u. 8. Rác István kőművessegéd Honvéd u. 66.—Dániel Erzsébet Garai u. 8. Holb József fm.—Miszka Mária Torockó u. 60. Molnár Lajos máv. géplakatos Vécsei u. 2.—Doró Juliánna Balaton u. 14. Sallay Károly piaci árus Bajnok u. 3.—Bálint Eszter Józsa. Tötös József szobafestősegéd Bocskai u. 3.—Molnár Juliánna Homok u. 50. Marczli István vaskereskedősegéd—Cservénka Edit Rothermere u. 29. Mező Lajos asztalossegéd Csillag u. 52.—Szilágyi Katalin Homok u. 106. Kállai Imre fm.—Kovács Zsófia Bellegelő 241. Ókrós Béla villanyzerelősegéd Berettyóújfalun—Szől Zsófia Veres u. 30. Srendits Endre gazdasági szaktanító Hajduböszörmény—Gábor Irén Pacsirta u. 36. Dr. Debreceni Endre községi orvos Hosszúpályi—Németh Irma Gvadányi u. 6. Fiák Gyula hentessegéd—Tóth Erzsébet Fülöp u. 4.

Halálozások: Rónai Samu ny. gazdatiszt 62 éves, Homok u. 37. Póser József gazdálkodó r. kat. 48 éves Csóka u. 4. Vezendi János g. kat. 10 hónapos Hajdusámon.

Schuller Sámuel szobafestő és mázolómeister lakását és műhelyét, Miklós 18. alá helyezte. Ugyanott bútorok mázolását a legfinomabb kivitelű **Rejtvényfejtők** figyelmébe! E héten a következők kaptak 1—1 kötet könyvet jutalmul: Gál József, Veres u. Boeska Béláné Péterfia u. Somossy Klári Csapó u. Virányi Miklós Mikszáth u. Mikó Gyula Bornemisza u. Ágoston Károly Félegyházi Tamás u.

Iparok forgalma. Uj ipar: Bánk Árpád kerékgyártó. — Megszűnt iparok: Griczmann Gyula cipész, Morvai Béla könyvek és hírlapok terjesztése, Balla Sándor szatós, Somlai Miklós nőiszabó, özv. Friedmann Henrikné parkettanyag készítő, Barna Andrásné bazar- és illatszerekkereskedő.

Családi értesítések:

Erdei András építőmesteri gyakornok eljegyezte Varga Erzsébet úrléányt. Minden külön értesítés helyett.

Meghalt a villámorbély. Londonban meghalt hetvenöt éves korában Teddy Wick, a „villámorbély”. Húsz éven át a világ leggyorsabb orbélyának tartották; a közönség a „tanári” címet adományozta neki. Törzsvendégei közé híres államférfiak, művészek és arisztokraták tartoztak, akiket hagyományos virtuóz modorában másodpercek alatt borotvált meg. Műhelye valóságos orbélymúzeum volt az oklevelek, serlegek és érmek óriási tömegével és páratlan borotvagyűjtésményével. Gyakran mutatta be „művészetét” variété-színpadokon. Egyszer egy oroszánketrechen borotválta meg az állatszédit, másnap az oroszánok széditét. Borotvált és szédítő ügyességét négy fia és egy lánya örökölte.

MINK hölgyfodrász

Dauerja, festése tökéletes

Halván uca 6.

A debreceni statusquo-ante izraelita anyahitközség rabbisága közli, hogy folyó hó 13-ától, vasárnaptól hivatalos helyisége József kir. herceg u. 31. sz. Hivatalos órák péntek kivételével köznap délután kizárólag 2 és 4 óra között.

Megfulladt párnában egy csecsemő. Hajduduházon Bereczky Sándor 7 hónapos csecsemőt szülei halva találtak a bölcsőjében. Értesítették az orvost, aki megállapította, hogy a csecsemő halálát fulladás okozta. A nyomozás során azt állapították meg, hogy a gyermeket egyedül hagyták bölcsőjében és mire a szülők visszatértek, a gyermek megfulladt. A gyermek forgóágyon bölcsőjében és úgy a párnák alá került, hogy nem jutott levegőhöz és így fulladt meg. Az eljárást megindították annak megállapítására, hogy kit terhel a felelősség a gyermek haláláért.

MODERN KOZMETIKÁMAT

át helyeztem
Arany János u. 1. l. em.
Piac uca sarok
Kiss Böske

Debrecen város Köztisztasági Hivatalának alkalmazottai szép nemzetiszínű lobogót ajándékoztak kassai pályatársaiknak. Ezzel a derék kisémberek ragyogó példáját mutatták hazaszeretelüknek, izzó lelkesedésüknek. Ezek a kislizetési emberek úgyszólván szájkuktól vonya el a falatot, megható, áldozatkészséggel gyűjtötték össze a lobogó költségeit. A gyönyörű nemzetiszínű zászlót Kiss Antal ref. segédlelkész áldotta meg a Mester utcai templomban. Majd a lobogó alatt a derék köztisztasági alkalmazottak lampionokkal, fegyelmzett sorokban vonultak fel a Mester és Bethlen utcán a Kossuth szobor elé, ahol a Himnusz elnéklése és a szobor megkoszorúzása után vitéz Maróthy László felügyelő vezetésével a Frontarcos Szövetségbe mentek, ahol szép ünnepély volt. Cseprenyi ny. tiszthelyettes izzó hazafiságú beszéde után Mórta Bertalan, a Köztisztasági Hivatal intézője emlékezett meg az alkalmazottak megkapó hazafias érzelmeiről, majd a Himnusz elnéklése után a lobogót elküldték a kassai pályatársaknak.

Gyárszerű termelési és üzemi statisztikai adatgyűjtés tárgyában a m. kir. Központi Statisztikai Hivatal körlevelet küldött szét, de a Kereskedelmi és Iparkamara külön is felhívja a figyelmet, hogy az adatgyűjtést 1939 január 15-ig kell végrehajtani. Szükséges tehát, hogy a kívánt adatokat késedelem nélkül jelentsék be.

A debreceni statusquo ante izraelita anyahitközség „Magyar a magyarért” folyószámlájára a Magyar Általános Hitelbank debreceni fiókjánál a következő újabb lefizetések történtek: Abonyi Ferenc 58 P. Aczél Izor 10 P. Ács Károly 16 P. Balla Jenő ny. ezredes 21 P. dr. Bársony Menyhért 14 P. Békés Sándor 4 P. Bernáth Salamon 3 P. Boros József és Irén 10 P. Brenner Ernő 5 P. Breuer Ottó 7 P. özv. Brüll Ignác 24 P. özv. Csengeri Ferencné 6 P. Csillag Arthur 51 P. Dénes Miklós 50 P. dr. Eisler Mór 18 P. Engel László 66 P. dr. Epstein Sándor 8 P. özv. Fisch Ignác 11 P. dr. Fülöp Gyula 21 P. Garzó Margit 6 P. Gisszer Gyula 9 P. Goldstein Simon Haláp 29 P. Gosz Mór Hajnal u. 6 P. özv. Grosz Mór 6 P. dr. Grosz Pál 34 P. Groszmann Adolf 6 P. Guttmann József 39 P. Herskovits Emánuelné 11 P. Herskovits József 45 P. Hoffer Sándor 5 P. Horn Pál 7 P. dr. Kardos Albert 51 P. Kardos H. Ferenc 5 P. Kardos Jenő 20 P. Klein József Garai u. 3 P. Klein Róza 10 P. Komáromi Józsefné 25 P. Krajnik Armin 10 P. özv. Krémer Gyuláné 14 P. Kup Ernő 18 P. Ladányi Mihály 9 P. Láng Árpád 14 P. dr. Leveles Imre 14 P. Lukács József 11 P. Mandel József 9 P. Mandel Lajos 12 P. Márkus Dávid 15 P. Meisels Vilmosné 10 P. Mózes Miklós 7 P. dr. Nagy József 30 P. Neumann Jakab 8 P. Neumann József 24 P. Pinczés László 9 P. Polgár József 9 P. Rác Mihály 6 P. Révi Ferenc 15 P. Révi István 10 P. Robics Jenő 10 P. özv. Rosenberg Béné 9 P. Róth Izsák 10 P. Rubinstein László 10 P. Singer Lajos 11 P. Stark Andor 14 P. Strelinger Győző 66 P. Szabados Jenő 14 P. Szántó József 8 P. Székely Simon 20 P. Szrolovits Sándor 3 P. Takács Lajos 16 P. Vadász Miksa 9 P. özv. Vajda Józsefné 11 P. Weisberger Herman 7 P. Zafir Ere 9 P. Ezeket köszönettel nyugtázzuk. Az elnökség.

A Szülők Iskolája 2-ik előadását f. évi november hó 15-én, kedden délután 6 órai kezdettel a Kereskedő Társulat dísztermében tartja, mely alkalommal vitéz dr. Bessenyei Lajos ny. kir. tankerületi főigazgató: „Strand, tánc, olvasmány szerepe az ifjúság életében” címen tart közérdekű előadást, melyre az érdeklődő szülőket és nevelőket ez úton is meghívja a törvényhatósági Iskolák-kivüli Népművelési Bizottsága. Közreműködik a Máv. Egyetértés Dalköre. Beléptidj nincs.

Stewart Douglas evangélicizációs hetet tart a csapóker református templomban november 14-től, 19-ig, azaz ezen a héten hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken szombaton este 7 órakor. A tolmácsolást a három első este Kardos Zoltán presbiter, a három utolsó este pedig Szenes László segédlelkész végzi. Szeretettel vár és hív mindenkit az F. Vezetősége. A kiváló skót evangélistát már városunkban ismerik s bizonyára újra nagy szeretettel fogadják.

Árpádtéri zászlóavatás. Az árpádtéri református leánykörök önkéntes adományaiból szép nemzetiszínű zászlót vettek, kihimezték és feldíszítve küldik a Felvidékre. A zászló ünnepélyes felavatása vasárnap délelőtt lesz istentisztelet keretében a vezető lelkipásztor beszédével.

Nagy kedvezménnyel válthat színházi filzet szelvényt a Csokonai Színház földszinti titkári irodájában.

Dankó temető

szállít
exhumál

Kérten árajánlatot.

Sas u. 3.,

Kossuth u. 6.

Telefon: 23-22. Telep 30-66.

— Dr Besseney Lajos ny. tanterületi főigazgató a magyar érdemrend középkeresztjét kapta. Budapestről jelentik: A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére dr. vitéz Besseney Lajos debreceni tank. ny. kir. főigazgatónak a tanügyi igazgatás és felügyelet terén teljesített értékes szolgálataiért a magyar érdemrend középkeresztjét adományozta.

— A Baross Szövetség budapesti székházát folyó hó 17-én, szerdán avatják fel. A szövetség debreceni szervezete kéri tagjait, szíveskedjenek e megnyitó ünnepélyen és a kiállítás megtekintésére minél nagyobb számban megjelenni. A csoportos indulás Debrecenből kedden éjjel, visszaindulás szerdán éjjel volna. A vasúti kedvezmény a jelentkezők számára viszonyítva 33 százalékos lesz. Jelentkezéseket elfogad özv. Kónya Lászlóné úrnő a városháza épületében levő dohánytörszdejében. Ebéd a Baross Szövetség székházában kapható 1.40 pengőért.

— A MANSZ szövöde által 1938 évi július hó 19-én rendezett jótékony-célú tárgysorsjátékon kihuzott sorsjegyek ezideig még át nem vett nyere-ménytárgyait folyó évi december hó elsejéig lehet átvenni. Ezen határideig be nem váltott sorsjegyek elévülnek.

Vezetőség.
— Schaff Margit tánciskolájában. (Szárnyaskerek) vasárnap délelőtt 11—1 óráig, délután 5—8 óráig osztánc. Hétfőn 7 órakor táncanfolyam kezdődik.

Ház-zászlók

cimerek, rudak legolcsóbban

Szent Anna u. 10-12.

PIKÓ KÉZIMUNKALPAR

— A Déri-múzeum ma, vasárnap 10 órától 1 óráig nyitva. Belépődíj nincs. A Baltazár Dezső ucca 2. számú iskola épületben elhelyezett Thaly-szoba kívánatra az igazgatóság engedélyével megtekinthető. Belépődíj 20 fillér. A múzeumi Közművelődési Könyvtár 10—12 óráig nyitva.

— Három gyermek szörnyű tűzhalála történt az egyik gerendási tanyán. — Bartolák Pál kispapja három gyermeke egyedül maradt a bezárt lakásban. A gyermekek gyufával játszottak és felgyújtották a kemence mellett levő szalmát. A nagy füst megölte a gyermekeket. Szülei holtan találták őket a kűszőb előtt.

— Agyonlőtték a csendőrök Evanyics János kovácsinást, aki lelőtte gazdája fiát, mert az öt nyakonverte. A merénylő inas elmenekült a csorvási halárba és az üldöző csendőrökre is tüzelt. A csendőrök a tűzharc során agyonlőtték egy bokorban.

— Táncoos összejövetel. Tegnap este nagyseikerű, szigorúan zártkörű összejövetelt rendezett dr. Kürthy Mária Magda táncintézetében, a Csokonai és a Szilágyi Erzsébet leánytörzsei. A kellemes hangulatú mulatságon megjelentek az egyes egyesületek vezetői és az egyetemi hallgatóság nagyszámban. Az estély sikeres megrendezésének érdeme Udvardy Ágnes és Varga Zsigmond törzsi vezeték érdeme. A táncolni vágyó fiatalok az éjjeli órában oszlottak szét.

MOSOTT RONGYOT
vesz lapunk nyomdája

Rádió

minden típus beszerezhető
NEUMANN JOZSEF
kerékpár és csillár üzletében
PIAC és SIMONFFY UCCA SAROK

Lord Rothermere: Most csak törlesztettek...

Budapest, novemb. 12. Budapest székesfőváros szombatn lord Rothermere tiszteletére estebédet adott. Ezen résztvett Mikecz Ödön igazságügyminiszter, Darányi Kálmán volt miniszterelnök, bár-eziházi Bárczy István miniszter-elnökségi államtitkár és sok más előkelőség. Az első pohárköszöntőt Karafiáth Jenő titkos tanácsos, fő-polgármester mondta az angol királyra s a kormányzóra. A főváros nevében Schuler Dezső alpolgármester meleg szavakkal üdvözölte a lordot.

Az üdvözlésre a lord válaszolt: — *Tanuja voltam tegnap* — úgy-mond — *Kassán annak a gyönyörű ünnepségnek, amely megmutatta, hogy az egész világ fegyverei sem képesek elnyomni az Önök nemes nemzetét és eltörölni ezt a szent földet.* Mikor először emeltem fel

szavamat, Magyarország szinte barátok nélkül állott a világban. De nemsokára más, éspedig igen tekintélyes személyiségek is hallatták szavukat. *Most igazságot törlesztettek, mert szentül hiszem, hogy az északi területek vissza-adása csak kezdet.* A magam részéről a jövőben is minden tőlem telhetőt el fogok követni, hogy nemzetüknek segítségére lehessenek, amint azt azelőtt is mindig szívesen megtettem.

— Ha annakidején megkérdezték volna, mi indított engemet arra, hogy yfelelmem Magyarországot érdekében szavamat, azt válaszoltam volna: *az igazság szeretete.* Ha most megkérdeznék, azt kell felelnem: *az igazság és Magyarország iránt érzet szeretetem.*

Saját termésű kitünő

KECSKEMÉTI BOR

kapható 55 fillérért

Benyáts Ernőnél

Támadás Budapest szociáldemokrata helyiségek ellen

Budapest, nov. 12. Szombat este 9 óra után a Magyarországi Magántisztviselők Szövetsége Andrassy ut 124. sz. helyiségének, továbbá a szociáldemokrata párt II. kerület Fehérvary ut 38. sz. alatti, III. ker. Selmecey ut 14—16. sz. Kispest Telepi ut 48. sz., Pest-szenterzsébet, Erzsébet u. 133. es Pestszentlőrinc, Rákóczi u. 4. sz.

helyiségeinek ablakait ismeretlen tettesek bezárták. Az Andrassy úton, valamint Kispesten a helyiségekbe be is hatoltak s egyes berendezési tárgyakat össze is törtek. Az utóbbi helyen a behatolók és bentlők között verekezés támadt. A tettesek közül kettőt előállítottak. A nyomozás megindult.

Az állam és a hadsereg

Az ember legmagasabb társadalmi szervezetének: az államnak és a hadseregnek kapcsolatát legtermészetesebben és legegyszerűbben az állam egyik legfontosabb hivatásának hangsúlyozásával lehet megvilágítani. E hivatását az állam akkor tölti be, amikor a nemzet élniakarását képviseli más államokkal szemben.

Az államok politikája azért jelent békében, háborúban egyaránt harcot, az egymásba ütköző érdekek szakadatlan harcát. E harcban olykor mindkét fél támadó, de igen gyakran az egyik felet csak a jogos önvédelem kényszeríti fegyverre.

A politikai küzdelem éles és könyörtelen lehet akkor is egy szomszéd államot érintően, ha a kérdéses állam a maga szempontjából békés, másról már semmit sem követelő, most már csak a magát megőrző külpolitikát űz. A Párizs körüli békékben kielégített győztes államok közel kétvitezes külpolitikája mindennél világosabban bizonyít e megállapítás mellett. A kételkedőket végérvényesen meggyőzheti a békés külpolitika harc természetéből felől megcsontított hazánk trianoni sorsa.

A történelem tanúsága szerint minden politikai küzdelem, amely az érdekelleteteket tárgyalásokkal, megállapodásokkal nem tudja tartósan ki-küszöbölni, fegyveres mérkőzéshez

vezet, mert a háború maga is politikai cselekedet. A háború a politika eszköze, sőt talán ennél is több, a politikai küzdelem esücspontja.

A külügyi kérdések ezért nem jogi, hanem hatalmi kérdések. Az állam függetlensége üres cím, politikája veszélyes játék, ha nem nyers erőre támaszkodik. A nemzetközi jognak nincs tulajdönt adó ereje. Cselekvőképes haderő nélkül nem lehet politikát űzni.

Egyedül szellemi eszközzel csak ideig-óráig és csak szerencsés körülmények között lehet a nemzet sorsát irányítani. Az ilyen külpolitikai vonalvezetés minden eredménye összeomlik abban a pillanatban, amikor a fegyveres erő támogatására volna szükség. Etekintben napjaink történelme igen keserű és számunkra is tanulságos leckét adott egyik vezető hatalomnak.

A haderő megteremtése tehát a köz-felfogástól eltérően nem a vezető társadalmi osztály, vagy a politikai pártok érdeke és érdeme. A hadsereg az egész nemzetet, a faj egyetemes javát szolgálja és jövőjének záloga.

Ezért áll a hadsereg az államban az osztály, a párt és a napi politika felett már születése pillanatában, de továbbfejlesztése bármely szakában is. Az egész nemzetet szolgáló hivatása, ez az eszmei magasság teszi lehetővé,

hogy benne egy lehessen minden párt-állású magyar.

Az államvezetés politikai célkitűzése, illetve az állam politikai veszélyeztetettségének foka mindig arányban kell hogy álljon a honvédelem erejével. Elettévágó politikai veszélyeztetettségénél csakis a hadsereg gyorsütemű fejlesztése útján kereshetjük az egyensúlyt.

A haderő kiépítéséhez szükséges élő, szellemi és anyagi természetű eszközöket az államvezetés idejében és teljes egészükben bocsássa a hadvezetés rendelkezésére, mert hadsereget semmiből teremteni és fenntartani nem lehet.

Hasonlóképpen nem lehet ma már hadsereget rögzíteni. A korszerű néphadsereg az állami élet minden vonatkozásával kapcsolatban áll, gyökere a területekből táplálkozik. E bonyolult rendszert életképessé tenni és kifejleszteni csak hosszú idő alatt lehet. Aki ezzel nem számol, könnyen megéri, hogy sorsáról nélküle döntenek.

Megsemmisítő lehet a nemzet küzdeni akarására, egészséges életössz-tö-nének erejére, ha válságos pillanatban ébred arra a tudatra, hogy a vezetésére hivatott politika már nem tud fegyvert adni kezébe és tehetetlenségének forrása a pártok átkos széthú-zása és az erélytelen államvezetés volt.

Mérhetetlen felelősség nyugszik az államvezetés és a politikai pártok vállain a hadsereget érintően, mert egy elszayasztott történelmi pillanatot ismét megragadni, egy elbukott népet újból talpraállítani már csak Isten különös kegyelmű segítségével lehet. Isten segítő keze azonban csak arsz rászolgálókat emeli fel.

Csendes elmebeteg vagyok én kérem- védekezett a bíróság előtt az izgatással vádolt gépész

A debreceni törvényszék ötös tanácsa elé került izgatás és nemzetgyalá-zás miatt Vadász József tiszagardál gépész, aki a Kende bárók uradalma-ban val alkalmazva. A vád szerint a gépész a cscheket és oroszokat dicsérte a magyarok rovására és a behívások ellen beszélt.

A gépész, akit a tárgyalásra a fogházból kísérték fel, elmondotta, hogy ő nem követett el bűncselekményt.

— Csendes elmebeteg vagyok én kérem — mondotta, — mert a világháboruban mint fegyvermester légnyomást kaptam és három napig eszméletlen is voltam. Kezettek elmeegógyintézetben is és azt mondták az orvosok, hogy esen-des elmebeteg vagyok.

Volt 6 hónapig Lipótmezőn is és azután évekig az OTI kezdte Budapest-en. A debreceni fogházban is kezelés alatt áll szívbaj és idegfabj miatt.

A bíróság tanukat kérdezett meg, de azok ellentétes vallomást tettek, sőt megcáfolták a súlyos csendőri jelen-tést is.

A védő dr. Nyiri László kérte, hogy tanukat kérdezzenek még ki, akik bizonyítják, hogy Vadász jó hazafi. És csupán a vele ellenséges viszonyban lévő vádoltak alaptalanul. Az ügyész, dr. Gottesmann kérte az elmeorvosok jelentéseinek beszerzését a vádlottal kapcsolatban.

A bíróság elutasította a kéréseket és felmentette a vádlottat bizonyítékok hiányában és elrendelte azonnali szabdlbra helyezését.

47987/1938. II. HIRDETmény. — Debrecen sz. kir. város tulajdonát képező használt gazdasági felszerelési tárgyak folyó hó 19-én délelőtt 9 óra-kor a Dégenfeld tér 5. szám alatt el-árvereztetnek. Ezen körülményre a gazdaközönség figyelmét felhívom. — *Gazdasági tanácsnok.*

Svájcban egy régi várrom a légvédelem szolgálatában. A várrom jó megfigyelő hely. London éjszakai légvédelmi gyakorlatáról. Légvédelem tüzérség a lég-elhárító ágyúk mellett.

Rendeletileg szabályozta a kereskedelmi miniszter a baleset-bejelentőlapok postai feladásának igazolását

Ezideig nem volt olyan általános érvényű rendelkezés, amely a postahivatalokat megfelelően utasította volna, hogy a munkaadótól a hatóságoknak küldött baleseti bejelentéseket mely esetekben és milyen módon tartoznak igazolni. Ezt a hiányt pótolja a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 101.1124—1938. szám alatt kiadott alábbi rendelete.

„A m. kir. belügyminiszter úrnak az Országos Társadalombiztosító Intézet által kártalanítandó üzemi balesetek bejelentése tárgyában kiadott 185.500—1932. B. M. sz. rendelete értelmében a munkaadó minden üzemi balesetről huszonnégy órán belül az üzem helyére illetékes elsőfokú rendőri hatóságnál, az Országos Társadalombiztosító Intézet illetékes kerületi pénztáránál és az illetékes iparfelügyelőnél külön-külön jelentést tenni köteles. Ha az üzem gányatársaság kötelekékébe tartozik, a jelentést a kerületi pénztár helyett az illető bányatársaságnál kell megtenni.

A jelentés céljára az Országos Társadalombiztosító Intézet által árusított kétféle nyomtatvány szolgál és pedig „Munkaadói jelentés üzemi balesetről”

Megszállott területi hírek

Dr. Bernády György, Maros vásárhely újjáteremtője és volt nagy polgármestere elhunyt. Nagy és egész Erdélyre kiterjedő részvételt temették el.

Nagyváradon lelkes összetartással ünnepelte Erdély református magyarsága dr. Sul yok István-Királyhágó mel léki református püspök ötven éves lel kési jubileumát.

— **Kolozsváron ismeretlen tettesek** meggyilkolták özevgy Kílin Mihály né milliomos parasztszoznyot és kirabol ták.

— **Szilágysomlyón súlyos büntetésekkel** elítéltek tíz zsidó és több román munkást, akik nagy összegű 250 leies bankjegyet hamisítottak.

— **A román trónörökös** 17. esz ten dejenek betöltése alkalmával Erdély

és „Munkaadói jelentés a bányatörvény alá eső bánya- és kohóüzemben történt balesetről”.

A baleset-bejelentést a munkaadó az illetékes hatóságoknak levélként bérmentesítve postai úton is elküldheti.

Ezzel kapcsolatban a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértőleg elrendelem, hogy a postahivatalok, a náluk nyitott borítékban vagy a nélkül (üres hátoldalon megcímezve és összehajlítva) levélként bérmentesítve feladásra kerülő baleset-bejelentések átvételét és továbbítását a bejelentőlap baloldalán lévő perforált szelvényen megjelölt helyen keletbélgyözenyomat alkalmazásával ismerjék el. A keletbélgyözenyomat helye felett a munkaadó feljegyzi a balesetet szenvedő egyén, valamint a címzett hatóság nevét és az elküldés napját. A postahivatalok e bejegyzések helyességéről a jelentés adatai alapján győződjenek meg a hiányosság vagy eltérés esetében azt pótolják, illetőleg helyesbítésk. A munkaadói jelentésben bejegyzett adatokat azonban nem kell felülvizsgálni.

Ha a munkaadó a bejelentőlapot borítékba helyezve adja fel, a borítékot a postahivatal továbbítás előtt ragassza le.

ben is nagyszabású ünnepélyek voltak.

— **1500 orvos** a román miniszterelnökhöz fordult, hogy változtassák meg azt a rendelkezést, mely a külföldön szerzett orvosi diplomákat hatálytalanította.

— **Nagybányán** Nyisztor Eugén líceumi titkár különféle címeken pénzeket vett fel az iskola növendékeiktől és ezeket az összegeket saját céljaira fordította. Feljelentés után a város rendőrkapitánya nem járt el a hűnőssel szemben, most a rendőrfőnököt ezer leire ítélték...

Kolozsváron, Nagyváradon és Temesváron tehtségkutató intézetet állít fel a román kormány. Az intézeteknek az a célja, hogy főleg ipari és kereskedelmi pályára nevelje a román ifjúságot.

— **Agyvérzésre hajlamos idősebb embereknél,** akiknél igen fontos, hogy erőlködés nélkül, mindennap könnyű béliürülésük legyen, a természetes **Ferenc József** keserűviz — reggel éhgyomorral egy kis pohárral bevéve —, sok esetben a lehető legjobb szolgálatot teszi. Kérdezze meg orvosát.

Egy tanító véletlenül agyonlőte tanítványát

Békésesaba, nov. 12. Az egyik tanyai iskolában pénteken az esti órákban Bepó György tanító a közeli bokorból jövő zörejre lett figyelmes. Revolveréből a zörgés irányába lőtt, mert azt hitte, hogy valami kőborkutya mászkál a környéken. A következő pillanatban jajveszékelt látta hogy a golyó egyik tanítványát, **Gajdás Andor** 13 éves fiút találta el. A kislíú behalt a sérüléseibe.

HIRDETÉNY. Ertesítem a város sertés- és juhartó gazdaközönységét, hogy a város tulajdonát képező erdősegekben gyakorolható téli legeltetésre vonatkozó hajtócédulákat, a legeltetési szabályrendelet szerint arra illetékes egyének részére, a városi számvevőség (I. em. 10. sz. szoba) november 14-től kezdődőleg adja ki. A sertések és juhok téli legeltetése november 14-től kezdhető, a legeltetésre felszabadult területeket, legeltetési cédula bemutatásakor, az illető erdőhivatalok fogják kijelölni. Figyelmeztetni kívánom az érdekelt gazdaközönseget, hogy legeltetési szabályrendelet rendelkezéseivel, továbbá a legeltetéssel kapcsolatosan a városi számvevőség, valamint az erdőigazgatóság, illetve az erdőhivatalok és azok közgegi által kiadandó rendelkezésekhez minden tekintetben szigorúan alkalmazkodjanak, mert ellenkező esetben a legeltetési engedélytőlük megvonom s ellenük a kihágási eljárást fogom folyamatba tenni. Különösen figyelmeztetem a gazdaközönseget, hogy csak saját jószágára válthat hajtócédulát, továbbá, hogy más jószágát saját nevével nem engedje kihajtani, mert minden egyes ilyen eset súlyosan meg lesz torolva. **Polgármester.**

SPORT

A „Debreczen” sporthírszolgálatá jelentti:

A vasárnapi sportmüsor Debreczenben a következő: A Stadionban Boeskaik—Zugló 2 órai kezdettel. Vezetí Boronkaik. A Zugló, az első osztály újone amatőregyüttese, a Boeskaikkal együtt hátul foglal helyet és így a vasárnapi mérkőzés kiesési rangadónak is tekinthető. A Zuglót azonban nem lehet lebecsülni, veszélyes csapat, a múlt vasárnap a Hungária is csak nehezen nyert ellene 2:1 arányban. Több veszélyes játékosá van és ha a Boeskaik nem fekszik bele teljes erővel — ki is kaphat. Remélhetőleg a Boeskaik jó napot fog ki, örömet szerez a közönségnek és győzni fog s akkor sokat javít a bajnoki helyezésén is.

Az előmérkőzés: DMTE—Mátészalkai VTE lesz. Egyenlő erők küzdelme a bajnoki pontokért. Vezetí Farkas Iván.

Nyíregyházán az amatőrbajnokságért a DVSC II.—NyKISE játszik. A honi csapat győzelme várható a tartalékos DVSC II. felett.

Az amatőrbajnokságban elmarad a BUSE—PMÁV és Kisvárdai KLE—Karcagi Move bajnoki mérkőzés közbe jött akadályok miatt.

A II. osztályban Hajduböszörményben a Move HTE—Dobánygári DSE játszik a bajnoki pontokért.

A DVSC Mezőtúron szerepel az NBB bajnokság során, ellenfele az otthonában igen veszélyes Mezőtúri AFC, amely a Csepelt is verte legutóbb. A DVSC-ben Biharí Károly szereplése készérülése miatt bizonytalan és a vasuti szolgálatól fáradtan állanak ki, így minden eredmény lehetséges.

A nemzeti ligában Ferencváros—Kispest, Hungária—Nemzeti, Szegeden Szeged—Ujpest bajnoki mérkőzés lesz. A nagycsapatok az esélyesebbek.

Debreczenben délelött 11 órakor a Központi Egyetem díszudvarán a DEAC dísztornája lesz.

KÖZGAZDASÁG

TERMÉNYTÖZSDE.

Tartott a búza.

A készáru piacon csak a rozs ára esett 5 fillérrel és a tengeri 10—20 fillérrel. A többi terményárak változatlanok maradtak.

Búza tiszavidéki 77 kg 20.55—20.65, 78 kg 20.75—20.85, 79 kg 20.95—21.05, 80 kilós 21.05—21.15. — Felsőtiszai 77 kg 20.50—20.60, 78 20.70—20.80, 79 kg 20.90—21.00, 80 kg 21.00—21.10, rozs 15.00—15.10, takarmányárpa első rendű 18.30—18.50, közepminőségű 18.00—18.20, sörárpa kiváló 21.00—21.75, prima 20.00—21.00, sörárpa 19.50—20.00, zab elsőrendű 19.65—19.75, közepminőségű 19.50—19.60, — tengeri 13.50—13.70, korpá 12.80—13.8-as liszt 15.80—16.00 P.

—ANÁHRELL INEERREHII ES TAKARMÁNYPIACI ÁRAK.

Búza mázsája 19.50—19.70 pengő, rozs 13.40—13.60 P, árpa 18.00—18.20 tengeri szemes 11.60—12.00, esőves 9.00—9.20 P, lucerna 8.00—10.00, széná 5.80—8.00 P, lóhera 8.20 P, búkőny 7.00 P, szalma 2.50—2.60 P, cukorrépa 2.20—2.60 P, takarmányrépa

HIRDETÉNY. Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező több koros és fiatal magyar bika f. évi november hó 15-én délelött 9 órakor a baromvásártéren nyilvános árverés útján eladásra kerül, ezen kedvező vételi lehetőségre az érdekelték figyelmét felhívom. **Gazdasági tanácsnok.**

Tíz évvel ezelőtt megjósolta a magyar igazság feltámadását egy híres amerikai diplomata

Iványi Sándor érdekes visszaemlékezései

Most, mikor eljött végre az ideje, hogy hűsz esztendő szenvedései után egyesülhetünk elszakított felvidéki magyar testvéreinkkel, meg kell emlékeznünk egy csendben, névtelenül dolgozó katonájáról a nagy magyar ügynek, aki hosszú esztendőken keresztül a színpadon dolgozott a magyar kultúráért, majd, mikor onnan lelépett, a magyar igazság hirdetését, a magyarság propagálását végezte fáradhatatlan, igaz magyar szívből fakadó buzgalommal. Önzetlenül, kérés, felhívás nélkül végezte ezt a munkát, senki nem támogatta benne, senki nem nyújtott hozzá segítséget. Iványi Sándor azonban, a régi, kitünő művészember, saját kis jövedelméből végezte azt a munkát, amit végezni, mint jó magyar ember, kötelességének érzett.

Iványi Sándor mint színész, már a világháború előtt nagy sikereket aratott a most visszakerülő felvidéki városokban is. 1911-ben Munkácsot és Ungváron játszott dr. Farkas Ferenc

színgazgató társulatánál. Ünnepeket színésze volt a felvidéki városoknak s maig is boldogan őrzik ennek a szép művészmultnak emlékeit, a megfakult színlapokat.

Iványi Sándorról többször megírtuk már, hogy szerényen meghűződva a névtelenségben, hatalmas propaganda munkát végzett a magyarság érdekében. Gazdag, kienes néprajzi és művészeti gyűjteményének anyagát sorra, céltudatos munkával ismertette meg a külföldi államokkal. Hogy ez a munka milyen komoly eredménnyel járt, azt bizonyítják azok az ércek, levelek, melyeket Iványi Sándor a világ minden részéből: Amerikából, Spanyolországból, Finnországból kapott, ahol mindenféle a magyar tehetséget propagálta. A finn nemzet és a finn nemzeti múzeum külön megküldte elismerésül Iványi Sándornak díszalbumát.

Hogyan kezdte meg ezt a hatalmas munkát a magyar kultúra, a magyar tehetség nemzetközi ismertetése érdekében? — kérdezzük Iványi Sándort.

Amikor a színpadtól megváltam, a már meglévő gyűjteményemet néprajzi tárgyakkal bővítettem ki. Már mint színész és mint rendező is foglalkoztam néprajzi ismeretekkel. A világháborút követő években kezdtem megismerni a hortobágyi pásztorok remek munkáit, s elgondolkoztam, Istenem, hogy érhetne az a borzalmas csapás szegény kis hazámat, amikor annyi tehetség él a magyar népben, ahol a legegyszerűbb pásztor emberek is ilyen csodálatos műremekeket alkotnak.

Ekkor elhatároztam, hogy világgá kürtölöm, hogy amelyik nemzetnek ilyen magasszínvonalú népművészete van, első vonalban kell, hogy

helyet foglaljon a népek közösségében.

— Milyen céltól vezetve csinálta ezt a hatalmas munkát?

— Az a gondolat vezetett engemet, aki annakidején az elszakított Felvidék városaiban is eltem a magyar színeszét kenyerét, hogy megcsönkített, kifosztott árva kis hazámnak ilyen módon kell igazságot szolgáltatnunk. Ismerjék meg a világ nemzetei, hogy milyen tehetséges művészekben gazdag faj az, akivel a világ legszörnyűbb igazságtalanságát elkövetették. Ez a gondolat vezetett, amikor a népművészet kienesit igyekeztem eljuttatni a külföldi művelt és művész körökhöz, tudományos világához és ez vezetett, amikor levélben kerestem fel Robert H. Bestet, Amerikának egyik legnagyobb diplomatáját bécsi tartózkodása alkalmával. Ismerteltem vele a magyar ügyet, azt a súlyos igazságtalanságot, mely hazámat érte. Ez a levél válasz volt Robert H. Bestnek előzőleg hozzám küldött soraira. Best ugyanis a lapokból értesült, hogy Lindbergh ezredesnek, aki akkor repülte át az óceánt, egy remek népművészeti tárgyat küldtem, mely Amerika egyik legnagyobb múzeumában van elhelyezve. Kérte ennek a népművészeti tárgynak fényképét, amit én nyomban elküldtem s egyben megragadtam az alkalmat, hogy szerencsétlen országom sorsát vázoljam.

temet, Önt pedig őszinte barátsággal üdvözli

Robert H. Best.

Ime, a híres amerikai diplomata már tíz évvel ezelőtt megjósolta a magyar igazság elérkezését Iványi Sándorhoz intézett levelében.

Ilyen és ehhez hasonló értékes propagandamunkák százait csinálta Iványi Sándor két évtized alatt magyar szívről és hittel a magyar feltámadásban, melyet azonban nem elég hínni, hanem dolgozni is kellett érte, ahogy Iványi Sándor dolgozott: áldozatkészséggel és minden erővel...

— Foglalkozik még néprajzi anyag gyűjtésével? — kérdezzük búcsúzóul Iványi Sándort.

— Ma már az a helyzet, hogy lassan foglalkozásá vált ez a művészet, ami többszáz embernek megélhetést nyújt az országban. En azért ma is szívesen foglalkozom a magyar értékekkel ezzel a feltárással, de csak akkor, ha felkeresnek és kérnek erre. A nemzetem és fajtám érdekében azonban tovább végzem munkámat, kérés nélkül, felszólítás nélkül, mert az, érzésem szerint, minden magyar embernek kötelessége.

Egy izig-veig magyar embernek a hangja esendült ki ezekből a szavakból. Magyar emberé, aki szerényen,

MERANO SZÁLLODA

Budapest, IV., Bécsi ucca 2.

Exklusív belvárosi családi ház.

Propagandárák kizárólag bel-földi utasok számára. Kijogástalanul berendezett, hideg-meleg folyóvízes, központi fűtéses szobák:

Egyágyas	5.—
Kétágyas	8.—
Egyágyas	8.—
Kétágyas	14.50

Egy heti tartózkodásnál a taxi költségét a pályaudvartól és vissza megtérítjük. Szobát ajánlatos előre rendelni.

névtelenül dolgozott a magyarságot és dolgozik a teljes magyar igazság elérkezéséig.

Udvözetlet Milánóból

Milano, november hó. Most, amikor egész Magyarország ünnepeket, meg kell emlékeznem a debreceni Tisza István Tudományegyletemről.

Mi külföldiek, akik szerencsések voltunk s ott tölthettünk egy pár hetet, úgy érezzük, mintha mi is oda-

csülettel és erővel készült az igazság felé: és tudta, hogy ennek az igazságnak jönni kell és jönni fog, hogy visszaadja Magyarországot régi és fényes nagyságát.

Nem szabad felejtenünk, hogy ez az egyetem annak a nagy magyaroknak a nevét viseli, aki 1914-ben azokhoz a magyarokhoz tartozott, akik meg akarták kímélni e sokat szenvedett országot — amely békében élt és élni akart az egész világgal — egy újabb csapástól. Nem sikerült nekik! És ez a nagy magyar életével fizette meg az országnak ezt a nagy tragédiáját.

A Tisza István Tudományegyletemén, úgy mint jónéhány ezer más külföldi hallgatón, én is átélhettem ennek a szomorú magyar sorsnak egy kis részét és szent meggyőződésem volt, hogy ennek a drámanak a legközelebb egyik levonása fog lejátsszani és a földrajzot megváltoztatni.

Az első résznek vége...

Húsz éven át nyögte Magyarországot ezt a hazug és igazságtalan erőszakot, amelyet Trianonban egy tudatlan, emberszeretlemből és igazságtól kivételző társaság rákényszerített.

Húsz éven át viselte a magyar nép hősiesen ezt a rabláncot, de ez alatt nem tört össze, hanem új erőre kapott és hazaszeretete még megerősödött.

Nagymértékben hozzájárult ehhez a debreceni Tisza István egyetem is, mert akik odasereglettek a világ minden tájáról, Magyarország világes barátaivá szegődtek. Elvitték ennek a sokat szenvedett népek hírét hazájukba és így önkéntelen a trianon ellenségeivé váltak. Meggyőződtek arról az elvitathatatlan tényről, hogy akik a trianoni szerződést diktálták, keveset tudtak arról, hogy mi a magyar nemzet. Alig ismerhették Magyarországot néprajzát, gazdasági helyzetét és főleg kulturális és szellemi adottságát, nem vettek maguknak elég fáradságot, hogy ifjútuk végrehajtása előtt áttanulmányozták volna a magyar népek múltját és jelenét.

Ugy vélték, hogy az ezeréves Magyarország Ausztriának egyik tartománya és őt félték el másnak büncéért.

Magyarországot mások rosszindulata folytán kevéssé ismérték a külföldön. A debreceni egyetem nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Magyarország történelmi helyzetét a világ felismerhesse.

Ernyőszalon

készítményei legjobb, legolcsóbbak
Dús választék. Piac u. 77. (Lino:ummal szemben)
Javítás, áthuzás, átalakítás.

Erre kaptam tőle a következő sorokat:

»Igen tisztelt Iványi úr!

Meleghangú levelét és a szép fényképet hálásan köszönöm, megkaptam. Őszinte esodálattal tölt el a remek magyar iparmunka és jöleső megelégedéssel az Önök hálás lelkesedése. A fényképeket el fogom juttatni Amerikába, Önöknek pedig tiszta szívemből kívánom, hogy beteljesedjen az a vágyuk, mely már hosszú éveken keresztül olthatatlan hévvel lobog nemzetük ifjainak, öregjeinek szíve mélyén. *Hálásan köszönöm Önnek lakadatlan fáradozását, ami által a szép tervet végre is megvalósította. Meg vagyok róla győződve, hogy fontosabb és nehezebb tervet megvalósításánál is leküzdött majd az összes felmerülő nehézségeket.* Örülök, hogy nem én vagyok az egyetlen ember, aki rokonszenvenvel kíséri a szerencsétlen magyar nemzet sorsát és remélem, hogy idővel ez a sok rokonszév, amely különböző oldalakra a magyarok felé irányul, tettekké sűrűsödik és teljesítik az Önök imáit. A lovagias magyar honfitársainak adja át üdvözl-

tartoznánk

Odatartozunk ahhoz a magyar Atnacumbhoz, amely most nemrégben ünnepele csendben negyyszáz éves jubileumát. E negyyszáz éven át a legnehezebb időkben sem esüggedt, fejlesztette a magyar szellemet s bőkezűen oszto-gatta a szellemi gazdagságot. Sokezer ott végzett magyar fia pedig múlhatatlan dicsőséget szerzett a nemzetnek.

A debreceni egyetem most nemrégben nyitotta meg kapuit előttünk és ő volt az első, aki baráti hajlékot nyújtott az idgenből jött tanulni vágyóknak. Alkalmat adott arra, hogy merítsenek Magyarországot szellemi kútjából, amely boldog és boldogtalan időkben mindig dicsőséges volt; jellemben pedig megmutatta, hogy mi a trianoni Magyarország, mely hogha ezer sebből is vérzik, mindig él s törhetetlenül élni fog.

Boldog vagyok, hogy e nyáron néhány hélig én is ehhez a családhoz tartottam és közelről láthattam, mi a magyar szenvedés! Ezt a szenvedést minden jó magyar zárva hordta a szívében és nem üres reménnyel várta a felszabadító napot, hanem férfi be-

Lég- és gázvédelmi eszközök és berendezések kaphatók vagy megrendelhetők

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedésében
Debrecen, Ferenc József u. 23. szám
Telefon: 20-06 és 15-48.

régi határaihoz, kívánom a debreceni Tisza István Tudományegyetemnek, hogy sok szerencsével és sikerrel folytassa ezt a hazafias munkát, annak a nagy magyarnak a nevében, aki életét adta hazájáért.
R. d. R.

Kartársaimhoz!

(Köszönő szavak)

(A MÁV nyugdíjas főtisztviselők november 7-én megtartott összejövetelén elmondotta: Zlinska Andor.)

Egy hete már, hogy kialudtak a temetőben a mécsik és mégis úgy érzem, hogy most, mikor szílok, azon az úton, azon a fény-ösvényen kell elindulnom, amelyet azoknak a mécseseknek, azoknak a síron túl is élő szeretet által gyújtott mécseseknek a világa világított!

Mikor most pár hó után, ennek az új évadnak a kezdetén szívalok meg előltek, legyen az első szavam a mélyen átérzett, — az én baráti szívem mélyéről feltörő hálálé!... Utolsó ittlettem ideje és a jelen pillanata közé egy egész összeomlott világnak a fájdalma került: szavakba nem fogható megrendülés és gyász!... Mélyen megilletődött lélekkel mondom itt hálás köszönetet azért a lélekkel teljes, — az őszinte szeretet melegétől áthatott nyilatkozásért, amellyel a megkülönböztetett tisztelettel és hosszú évekre visszatekintő igaz szeretettel körülölelt társelnökünk, dr. Bruckner Oméltósága engem és családomat megisztalt és hozta a Ti testvéri szeretetek melegét, az együttérző szívek vigaszt nyújtani akaró őszinte megnyilatkozását!...

Külön — és igen jóleső értéket jelent nekem ez a megnyilatkozás, mert arról a helyről jött, ahol egy egész élet ezer küzdelmet, csalódását, megpróbáltatását átélte, — az élet ezer fájdalommal megszántott férfi szívek élnek! Valahányszor belepek én ide, köztetek: ebbe a meleg, őszinte baráti és családi körbe, mindig valami meghatódott templomi érzés uralkodik el egy kicsit rajtam!...

Szent helynek érezzük a templomot, mert úgy érezzük, hogy ott nemcsak a hit fénye karolja át a lelkünk, hanem egy mindent átfogó, mélyen emberi gondolat is, hogy erre a helyre ezrek és ezrek jönnek: keresni reményt, hinni a szeretet mindent legyőzni tudó hatalmában; hisznek az élet kegyetlen csapásaitól nyert mélyes fájdalom súlyát!...

Nem-e fog át ezen a helyen, ebben a meleg családi körben is mindenütt: — a Gondviselő Isten hatalmába vett hit?...

Nem-e jövőnk itt össze, — hónapról hónapra, — azzal a reménnyel, hogy az elkövetkező alkalommal is hiánytalanul üdvözölhetjük a fehér asztal mellett a baráti szíveket mind?

Nem-e hint be itt is mindent a szeretet tiszta melegsége?... És van-e csak egy is köztünk, — akik már az élet késő óráiban járunk, akinek a szívében nem lenne egy-egy mélyes, — soha el nem múló fájdalom, amelyet már a sírig kell vinnünk?!

Az élet örök törvénye az, hogy mikor még az élet delén, derekán járunk, az élet legnagyobb fájdalmait elkerülnek minket; előre tekintünk csak még, hittel és vágyattal! De mikor már az élet óráiba értünk: mindenkinél a szívén van már egy-egy mélyes seb; egy soha el nem húnyó fájdalom: amit egy-egy hozzánk legközelebb állónak: Szülőnek... Hitvesnek... Gyermeknek... Testvéreknek az elvesztése jelent!...

...Az élet minden öröme, szépsége, percek, órák fölesillanó fénye, ajándék csak! Hozza a perc... temeti a perc! Boldogan meg-megesillanó emlékek!... A Szeretteink elvesztését követő fájdalom egy forró ténnyel fellobbanó, soha ki nem alvó, fekete fáklyának a lángja, mely kísért!...

melyet soha el nem ejthetünk többé, amelynek a biborfénye az élet minden mozzanatába, minden örömebe, minden boldogságába belevilágít: amelyet a sírig kell vinnünk!... zVan-e közületek csak egy is, aki nem vinné meg ezt az elejételen, mindig világító, fekete fáklyát?!

Ezért olyan mélyen megható, külön érték nekem a Ti testvéri szíveiteknek, — az Oméltósága gyönyörű szavaiban keresztül tolmácsolt — megnyilatkozása, amelyet mélyen megindult lélekkel, a testvéri szeretet minden melegével hálásan köszönök meg Nektek!

Debreceni Dóczy polgárista kisleány zászlóját vitték elsőnek a felszabadult Ungvárra

Meghatóan szép történetét mondotta el a „Debreczen” munkatársának vitéz Boskó Mihály rendőrfőfelügyelő, annak a nemzetiszíni zászlónak, melyet Nyiregyháza egy debreceni rendőrtörzsmester, Lukács János vitt magával a felszabadult Ungvárra...

Vitéz Boskó Mihály rendőrfőfelügyelő elbeszélése a következő:

— A debreceni rendőrség őrszemélyzetéből Ungvárra, Munkácsra és Beregszászra 90 rendőrt viték el. Mentek a debreceni derék rendőrök örömtől lüktető szívvel, boldogan, minden magyar ember álma felé. Büszkek voltak rá, — hogy ők is részt vehetnek a bevonuláson, amire minden magyar ember sóvárogó szívvel, oltihatalan vágyál lelkében gondolt húsz keservesen hosszú esztendőn keresztül...

— A vidéki főkapitányság — mondotta munkatársunknak vitéz Boskó főfelügyelő — november 6-án útnak indította az ungvári csapatokat is, akik Nyiregyháza várta be az indulást az immár összeomlott trianoni határon túlra...

— Egyszerre csak bejött az irodamba egy 15 éves kisleány, egyik derék, megbízható rendőrünknek Lukács János főtörzsmesternek Mária nevű dóczyista, negyedik polgárista kisleánya... Piruló arccal, zavartan fordult hozzám a gyerek és előadta nagy kérését, mely a maga kedves, megható voltában felemelő is volt...

— Elmondta a kis Lukács Mária a maga megilletődött, kedves szavaival, hogy minden évben születésnapjára szép ajándékkal szokták megajándékozni a szüleit. Mindig megkérdezik tőle előre, hogy mire vágyik... Megkérdezték mostan is és a kis Mária azzal a kéréssel fordult édesapjához, hogy születésnapján ajándéknak egy szép nemzetiszíni lobogót vegyenek neki, amit majd eljuttat a felvidéki magyaroknak...

— Szülei, akik példás, hazafias szellemű, minden tekintetben magyar rendőrhöz méltóan neveltek gyermeküket, természetesen örömmel tették eleget a kérésnek. A kis Lukács Mária születése napján megkapta a szép magyar zászlót, amivel másnap felment vitéz Boskó Mihály főfelügyelőhöz.

— Arra kért a kislány — mondotta vitéz Boskó Mihály főfelügyelő — hogy szeretné a születésnapjára kapott nemzetiszíni zászlót Ungvárra eljuttatni, lehetőleg úgy, hogy a bevonuló debreceni rendőrök vigyék el oda... Hozzátette a kisleány, hogy nagyon boldog volna, ha a zászló az édesapja kezei által jutna el a felszabadult magyar testvérekhez...

Vitéz Boskó Mihály rendőrfőfelügyelő annyira meghatotta a gyermek hazafias érzése, aki bármit kérhetett volna a szüleitől nevenapjára s a saját ajándékán keresztül is a visszatérő magyar testvérekre gondolt, hogy örömmel tett eleget a kérésnek.

Nyomban intézkedett és Lám Dezső főkapitányhelyettese — vet őrtöleg eljuttatták a magyar zászlót, a kis debreceni dóczyista ajándékát Nyiregyháza, ahol az ungvári különítményben volt a zászlót ajándékozó kislány édesapja, Lu-

kács János rendőrtörzsmester is, aki Lám Dezső főkapitányhelyettes és vitéz Boskó rendőrfőfelügyelő intézkedésére elsőnek vitte Ungvárra azt a szép magyar zászlót, melyet Lukács Mária az un-

A debreceni ref. egyház első tanyai konferenciája

November 6-án, vasárnap rendezte meg a debreceni ref. egyház az első tanyai konferenciát Szepesen. A résztvevőket a szepesi iskola udvarán vitéz Szabó Endre vezetőlkész üdvözölte. A megjelentek közt ott volt Makkai Sándor, volt erdélyi ref. püspök, egyetemi tanár, az országos hírvé, Uray Sándor püspökhelyettes, dr. Szász Imre esperes, dr. Juhász Nagy Sándor egyházi főjegyző, vitéz Ury Ferenc egyházmegyei tanácsbíró, Kovács József lelkipásztor, vitéz dr. Erdélyi János akadémiai tanár, dr. Farkas Ignác, dr. Illyés Endre vallásbíró, id. Balogh István egyházi főjegyző, K. Nagy és Szakáll igazgatók, a hitoktatók, Ury István, Jóna István presbiterek és sokan mások. A konferencia megnyitása előtt istentisztelet volt, melyen a szolgálatot vitéz Szabó Endre és Ury Sándor látták el. A konferencia előadója Makkai Sándor professzor volt. A termet zsúfolásig megtöltötte a közönség ez alkalommal új-ból tapasztalhatta azt a bámulatosan könnyed, világos szuggesztív erejű előadóképességét, mellyel Makkai professzor lebilincseli és magával ragadja hallgatóit. Előadását a statisztikai adatok ismertetésével kezdte s megállapította, hogy a tanyán élő magyar reformátusok száma az elmúlt hatvana év alatt 16 százalékkal apadt. A debreceni tanyai lakosok 76 százaléka református. Ez kb. 38.000-et tesz ki. Ez utóbbiak lelki gondozása képezi az előadás tárgyát. Három pontba kívánja foglalni a felmerülő kérdéseket, mindeniknél leszögezve az egyház és a hívek egymással szemben való kötelezettségét. **Első feladat a gyülekezeti istentisztelet rendezésére tölte a tanjavilágban.** A gyülekezet előkövetkező felépített templom, előtagokból felépült test. **A gyülekezet létezéséhez azonban szükség van lelkipásztorokra.** Eppen ezért kérjük az egyház vezetőségét, hogy a tanjavilágot megfelelő igehirdető felkiosztással lássa el. Az egyházra tehát itt a szervezés feladata hárul. A hívek kötelessége viszont a lelki előkészület a gyülekezeti életre. Így ez a 38.000 lélek egységes test lesz s eredményesen tud szembeállni a tanyán fenyegető veszedelmekkel. Új eszmék ütögetik a fejüket, a miénkénél, fényesebb, de nem keményebb és nem magyar eszmék. Az egyház feladata nem a világ személtés, hanem a világ ellen gondolkodni, mert nem gazdasági, nem politikai érdekek döntenek, hanem Isten igéje. Ezért kell a gyülekezeti istentisztelet.

A második feladat a komoly ref. sajtó- és iratterjesztés megszervezése. Ezen a téren még a szekták is felülmúlnak bennünket. A bolsevista kommunizmus a szektákon keresztül a sajtó segítségével hódít a magyarság soraiban. Mi reformátusok a Biblia

vári rendőrségnek ajándékozott s azt az ungvári rendőrkapitányságon fogják megőrizni, emlékeztére a magyarok diadalmas bevonulásának.

Ez a kis meghatóan szép történet pedig fényt vet derék rendőségünk hazafias szellemére... A rend derék katonái nemcsak kötelességüket teljesítik minden elismerést megérdemlőleg, hanem oly hazafias szellemű, magyaros nevelést adnak gyermekeiknek is, hogy ennek a nevelésnek legközelebből csak olyan gondolkodású gyermekek kerülnek ki, mint a kis Lukács Mária, akinek születésnapján ajándékol kapott nemzetiszíni lobogóját büszkén lengető a szabadság szele az újra hazatért Ungvár rendőrségi épületének ormán. (?)

terjesztésében is gyengék vagyunk, holott Biblia-kiadókra kellene lennünk. Káték, zsoltárok, hitelesítő iratok, életrajz-irodalom; mind-mind szükségesek... Százszáz példányszámban van szükség s az egyháznak volna is módja erre.

A harmadik feladat: a tanyán egy missziói közösséggé való szervezése. Erre szolgáljanak a vasárnapi iskolák, ref. férfi- és asszonyszervezetek. Isten új magyar nemzedéket akar. Legyünk Istennek útja az új magyar jövő felé.

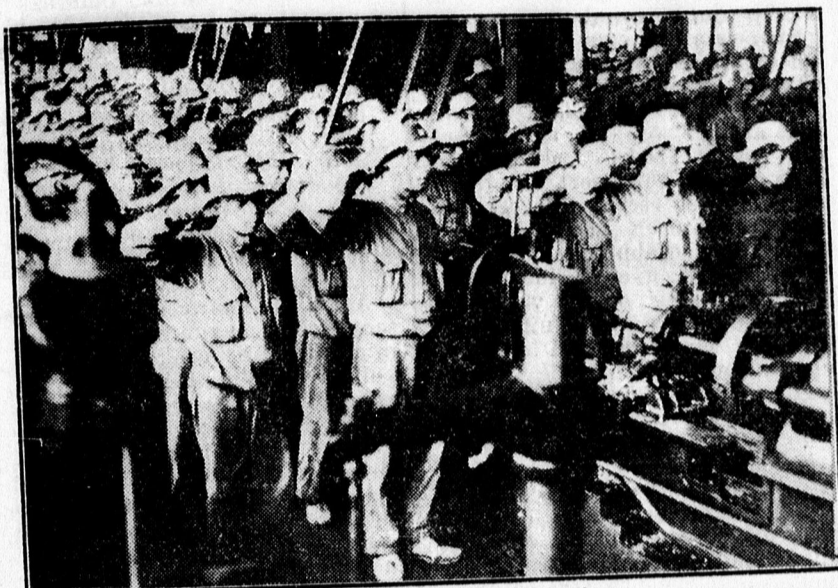
Csatlakoztak Makkai professzor előadásához a következők: dr. Szász Imre esperes, aki szerint a tanyán dolgozó segédlelkészeknek, ezeknek a pusztai prófétáknak a számát szaporítani kell. A tanyai lakosok közül Tarr József, Varga Péter az eredményesebb munka érdekében kéri a tanyai segédlelkészek állandóságát. Ugyanerre az álláspontra helyezkedik Németh Bertalan igazgatótanító, aki szerint a tanyai lélekben előállott szakadást csak az orvosolhatja. Dr. Farkas Ignác frappáns beszéde általános helyeslést kellett. Szörnyű mulasztásai vannak egyházunknak éppen ezen a téren s az itt dolgozó segédlelkészek valóságos lelki és anyagi problémái voltak az egyháznak. Papp Géza a konferencia rendezője, indítványt terjeszt előt tanyai egyházak meg szervezésére, úgy, hogy minden 3000 lélek kapjon egy véglegesen beállított lelkipászort. Indítványát a lepalago sabb érvekkel támogatja. Uray Sándor javasolja, hogy az indítványt terjesztők a presbitérium elé. Ury István csatlakozik Makkai professzor állásponthoz a szervezés kérdésében, ugyanígy Erdő Sándor tanító. Vitéz Szabó Endre a családlátogatás gondosságát emeli ki. Kovács József lelkipásztor szerint a túlterhes hitoktatóknál kell a segédlelkészeket mentesíteni. Dr. Illyés Endre a magyar múltból vett példákat állítja a hallgatók elé a szörványok lelki gondozása terén. A konferencia zárómáját Rápolthy segédlelkész mondotta.

Ezután közbejött volt, melyen több pohárköszöntő hangzott el. Ebéd végzetével a felvidéki magyarság javára gyűjtést rendeztek, melynél egy bájos csüppesség, Szabó Évi működött közre.

HÍRDETŐMÉNY. Debrecen sz. kir. város székigati gazdaságából mintegy 500 q Ella-burgonya és 180 q Krügerburgonya kerül eladásra. A venni szándékozók írásbeli ajánlataikat f. hó 21-én délelőtt 11 óráig adják be a városi gazdasági ügyosztályhoz (Városháza, főemelet 13. sz. szoba), ahol az eladási feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A burgonya a székigati gazdaságban van és bármikor megtekinthető. *Gazdasági Intéző.*

KÉPES VASÁRNAPJA

Japán fiúk katonai kiképzése.

Barcelona legutóbbi bombázásáról készült kép.

Jegyzőkönyv

arról, hogy

az öröm és diadal

minden magyar ember lelkébe be-
költözött a legutóbbi napok nagy
eseményeinek jóvoltából. Diadal-
maskodott a magyar igazság Isten
kegyelméből. Minket igazában
csak az Isten segített és végtelen
hitünk, éppen az emberek földi
igazságában vetett hitünk. Ennél
az örömnél azonban meg nem ál-
lunk, mi azt az örömet akarjuk,
ami a miénk teljeseen, melyet azon-
ban hárs esztendővel ez előtt elra-
bottak és elhazudtak tőlünk. Mi
azt az igazi igazságot akarjuk,
ami a miénk volt. Most kezdődik
a mi igazságunk diadala, melyért
harcolni fogunk, melyért küzdünk
még nagyobb erővel, még embe-
ribb emberséggel...

arról, hogy

a névtelen magyar

olyan gyönyörű példáját adta a
hazafiúi gondolkodásnak, mely
mindenkinek kell, hogy örök példa
legyen. Szűnjön meg az önzés és a
nyíltan és titkon hangoztatott ele,
hogy a hazából akar valaki meg-
élni, próbálják meg a neves, nagy-
hangúak azt is, hogy lehet önzet-
lenül a hazáért élni. Emberi és
magyari kötelesség. Ezért harcol
minden becsületes magyar. És
azok, akik nem a becsületes életet
és önzetlen magyar sorsot választ-
ották, hanem az önzést és saját
érdejük sikerét, azok tünjenek el
a magyar életből, vagy ha nem
akarnak eltűnni, mint valami
rossz álmok, akkor el kell őket
tüntetni. Semmi szükség nincs
ezekre a romlasztó és bomlasztó
senkikre, akik éppen azzal akar-
tak valakik lenni, hogy mindig
önmagukat tolták előre hitvány
érdejükkel...

arról, hogy

a politizáló pap

soha se váltott ki teljes elismerést,
de az, amit a legutóbbi időkben ta-
pasztaltunk éppen a Felvidék ele-

tében, minden józslésű emberrel
megérteli végre, hogy más Isten-
nek szolgálni becsülettel, mint a
politikai tevékenység diestelen
mezéjére menni. Az, amit a szlo-
vák és rutén néppel némely saját
nagyságától eltelt pap elkövetett,
nemcsak az egyénnek, de a papi
osztályunk is rovására ment, anél-
kül, hogy erről a tisztos, hivatásá-
nak élő igazi papi rend tehetett
volna. Kár ezekért a nem díszes
szereplésekért kísérletképpen ki-
tenni azokat is, akik rendes, elhi-
vatolt életük legszebb munkáját a
tisztességnak, vallásnak, erkölcs-
nek szentelték és szentelik. —
A szlovák és ruszin papok, akik
most vizsgálunk, lehel, hogy meg-
győződésük szerint jót akarnak,
de mi emléksznünk ezekre az urak-
ra még azokból az időkben, amikor
ők voltak a március 15-iki ünnepé-
lyek előszavatói és előbeszélői. —
Kár annyit kockáztatni papim-
bernek azért a múlt dicsőség lát-
szatáért, melyet a jelen adhat ak-
kor, amikor sokkal, de sokkal na-
gyobb kárát vallják a lelkek az
ilyen munkának...

arról, hogy

a zászlók

nagyon letették a vizsgát a leg-

utóbbi nagy ünnepi hangulatban.
Nem azok a zászlók, melyek el-
mentek a Felvidékre, mert ezek
szép, új minden tekintetben alkal-
mas szimbólumok voltak, de azok
a zászlók, melyek hiányoztak a
debreceni házakról. Azok a zász-
lók, amelyekről kisült, hogy nin-
cesnek, vagy ha vannak, akkor a
legtöbbje olyan állapotban van,
hogy azzal aztán igazán nincs mit
dícselkedni. Kopott, foszlott, szin-
telen zászlófélék voltak ezek és
nem a nagy magyar ünnep ékes
bizonyosságai. Kár, milyen nagy
kár, hogy ezt az apróságot nem ér-
tik meg az emberek és nem tudnak
lelkesező odaadással ezen a téren
is öntudatos magyarok lenni. Még
mi emléksznünk azokra a boldogta-
lan időkre, amikor néhány óra
alatt éppen Debrecenben is min-
den házon ott lengett az átkozott
román színek zászlója — parancs-
ra. Ma nincs parancs a magyar
zászlók kitűzésére, de ezt a paran-
csot mindenkinek meg kell éreznie
a lelkében...

arról, hogy

hazaáruhá

az, aki ma magyar és magyar kö-
zött ellentétet szit és éket ver. —

Az amerikai lovasrendőrség teljesen megszűnt és helyét gépesített tankos
osztalok vették át.

Erről beszél egy falragasz igen
helyesen és nagyon megszívlelen-
dő módon. Es ezt a felhívást min-
den magyar ember aláírja és szí-
vből helyesli. Különösen akkor, mi-
kor már jól látjuk azt az ördögi
machinációt, melyet éppen a cse-
hek hónapok óta ellenünk folytal-
tak azzal a titkos, de nyíltan hir-
detett hátsó gondolattal, hogy
csak húzni, halasztani a dolgokat,
mert itt nálunk meg fogják esi-
nálni ok a forradalmat és dehogyan
is fogunk mi öhozzájuk becsul-
ni, majd ok jönnek újra az áldott
magyar földre. Erről álmodoztak
és ezt akarták elérni. Eppen ezért
hazaáruhá az, aki ezekben a nehéz
és nagyon megpróbáltató időkben
arra törekedett, hogy akarva vagy
akarattalanul a csehok ilyen újabb
elvetemült tervét elősegítse. Ma
már hála Istennek utána ragyunk
mindenkinek, honvédeink állanak
öröszet az újabb csonka határok
mentén, de az az állításunk most
is igaz és szent, mely követeli a
jog és igazságszolgáltatás legerő-
sebb kezét, ma is állítjuk, valljuk,
hirdetjük, hogy hazaáruhá az, aki
a magyar egység és cél megbontá-
sára törekszik, hogy közben a sa-
ját önző érdekeit szolgálhassa, ha
kell egy nemzet életének, egy or-
szág fennállásának árán is. Sajt-
son le ezekre a képzeltökre a tör-
vény példatadó szigorral.

arról, hogy

az uriember

életének megcsúfolása az, amit a
csehok hirdettek mostanában Ro-
mánia felé. Arról van szó, hogy a
cseh lapok nagy elismeréssel ír-
nak Románia legutóbbi viselkedé-
séről. Azt írják a többi között,
hogy Románia mindig uriember
módjára bánt Csehországgal és a
csehekkel és ezt éppen azért soha-
se fogják elfelejteni Venetkék és
Eduárdék birodalmában. No, mert
szerintük az uriember ott kezdő-
dik, hogy az ő hazugságainak vé-
delmezője, megértője, takargató-
ja és elősegítője legyen az, aki er-
re a kezes értékű megjelölésre szá-
moz tart. Mi és velünk Nyugat-
Európa már régen túl van azon,
hogy ilyen megkülönböztető mód-
szerral süsse rá valakire, hogy úri-
ember. Mi még ott tartunk és ve-

lünk a művelt világ, hogy művelt ember, tiszta ember, becsületes ember, igazságos ember az úriember. tekintet nélkül arra, hogy érdeke mellett, vagy érdeke ellen szól, hogy falakban, vagy mezítárh kévs. e kényeret. Az úriemberiséget nem lehet adományozni, tisztelt esch surlak, az úriemberek születnek, kunyhóban és palotákban, mindenesetre ott, ahol az értékesnek becsülete van. De csak ott!...

arról, hogy

a tolvaj, cablá

és hasonló foglalkozású egyéneknek építik a föld minden részében a fogházakat, fegyházakat, dologházakat és a többi zárt helyiségeket, ha pl. kleptomániáról van szó. Mi, magyarok, sajnos, nagyon sokszor megtanultuk a saját bőrünkön azt, hogy tolvajok közelében, rablók szomszédságában élni

nem éppen boldog öröm. De az, ami most hárs esztendő után megismétlődik a magyar Felvidéken, amikor teljesen és tökéletesen kifosztott magyar falvak, községek és városok siralmas voltát látjuk, hogy nemcsak egyszerek, de népek is vannak, akik rablásban, fosztogatásban, tolvajkodásban élnek magukat. Elvitték a falból a téglát, a telefonpóznát, az írógépet és a papírost. Mindent. Amit szemük látott, azt kezük ott nem hagyta. Ideje volna egyszer, ha vagyunk jó kedvünk támad, hogy visszahozzuk mindent. Prágából és a többi rablott holmik városából. — Vissza mindent kérlelhetetlenül. Egyszer fizessük meg kölcsönös kölcsönökkel az összes tolvajkodást, lopást, rablást, fosztogatást. En hiszem, hogy erre is rákerül egyszer a sor. Mert a példa azt mutatja, hogy van Isten, aki mindent idejében és igazságosan intéz...

jegyző: sz. r. i.

Hogyan gondolkodik az ember?

Az orvosi lélektan legfontosabb problémája a gondolkodás tevékenysége. — A kísérleti lélektan megállapításai a gondolkodásról. — A kilencmilliárd agykérgi idegsejt működése. — Anyagelvű alapon nem lehet megmagyarázni a gondolkodás folyamatait

Irta: NÁNASSY LÁSZLÓ.

Az embert a szerves anyagi és az állatvilágtól a gondolkodás, a lelkiélet, általában a gondolkodás, az ismerő tevékenység választja el. A gondolkodás tevékenysége az ember királyi koronája: e képességünkkel hódítottuk meg az anyagi világot, e képességünk avat bennünket a természet urává.

Az orvosi tanulmányok egyik alappillére az élettan agy- és ideg-élettani fejezete éppen, hogy csak érinti a gondolkodás folyamatait és a modern lélektan orvosi vonatkozású megállapításait.

Az anyagelvű világszemlélet kizárólag az anyagban hisz: azt hangoztatják, hogy a gondolkodás nem egyéb, mint az agyvelő élettani működése, vagy amint egyesek hangoztatják, az agyvelő élettani működése. Szerintük az agy súlya, tekervényeinek gazdagsága, felületének szélessége a sívár, vagy gazdag lelki élet forrása.

Molleschott szerint a gondolat mozgási jelenség, még pedig az agyvelő anyagának átváltozása. Büchner szerint a gondolat az anyagnak egyik megjelenési módja, az agyvelő tevékenysége révén.

Az agyvelő lélektan szerint a lelki élet az élettan körébe tartozik, mert a lelki megnyilvánulások vegyi és fizikai elváltozásokból erednek s így keletkezik az öntudat is. Így tehát az összes lelki jelenségeknek kizárólag a testi folyamatok az előidéző okai.

A modern természetbölcsélek, az agyanatómusok, az ideg- és elmeorvosok, orvopszichológusok minden törekvésük és szorgalmuk dacára képtelenek megmagyarázni, hogy miképp eredményezhet anyagi testben végbemenő, tér- és időbeli mozgás, idegingerület, agysejtműködés — térenküli érzetet, képzetet s gondolkodási, ismeret-tevékenységi folyamatokat.

Tekintve, hogy egy napilapba nem lehet orvoslélektani szakcikket írni, csak nagy általánosságban vázolhatom a modern orvosi lélektan főbb problémáját, még pedig lehetőleg népszerűen. Amár ez sokkal nehezebb feladat, mint egy komoly tudományos szakcikk megírása.

Vegyünk kezünkbe egy illatos almát s vágjuk azt fel: tekintsük át, hogy mit tud megállapítani kezünkben lévő felvágott almáról a modern orvoslélektan?

A felvágott illatos alma formájának, nagyságának, színének megfelelő látási benyomások, ú. n. emlékképek a központi agyban, annak látóközpontjában, a nyakszirti agylebeny külső felszínén az alma súlyáról, keménységéről stb. nyert tapintási és izomérzeateink emlékképei a központi agy falí lebenyében, az alma ízének emlékképei a homloki agylebeny agyalapi részében, illatának emlékképei az ú. n. hippocampus tekervényben keresendők. A gyermekkorunk óta számtalanszor mondott, hallott, írásban, nyomtatásban olvasott a sajátmagunktól leírt »alma« szó emléknymoi a halántéki agylebenyünkben lapanganak. Az orvosi lélektan szerint ezen különböző agytájukon és agyrészekben lévő emlékképek összegeződése adja agyunkban az illatos alma képét. Itt e megállapításnál az orvosi lélektan igen nehéz problémája vetődik fel: és pedig az a nehéz kérdés, hogy ugyanaz az érző idegsejt közvetíti-e az érzést, amely megőrzi az emlékképet? Másképpen kifejezve: az érző idegsejt azonos-e az emlékmegőrző idegsejttel, vagy pedig e kétféle idegsejt végzi e mindenképpen kétféle működést?

E tekintetben a kutató tudósok többsége azt állítja, hogy az emlékképek ugyanazon idegsejtekben őrződnek meg, amely idegsejtekben az érzetek keletkeznek.

Jendrassik Ernő a nagyírú néhai budapesti orvostanár szerint nem is lehet kételkedni azon, hogy az öt érzékszervünk útján bejutott ingerületek azokon a területeken, amelyeken észrevétettek, bizonyos nyomokat hagynak vissza. Ezeket a nyomokat, benyomásokat nevezi az orvosi lélektan emlékképeknek.

Az a nehéz és egyelőre még megoldhatatlan kérdés, hogy vajjon minden szemlélet egy-egy teljesen új emléknymot hagy-e maga után, avagy azonos, illetve hasonló szemléletekről csak egyetlen emléknymot marad-e az agykérgi idegsejtekben?

A tudományos kérdésekben járhatlan, de művelt olvasók számára egy példával próbálom megvilágítani e nehéz orvoslélektani kérdést.

A nehézség a következő: a kisgyermek vajjon anyjáról, valahányszor azt napjában meglátja, külön idegzetbe, egy egészen külön emlékképet létesít-e, vagy az anyjáról legelőször létesült emlékkép jut-e mindannyiszor rezgésbe, valahányszor az anyját új-ból és újból ismétlenül meglátja, vagy az anyja képe eszébe jut?

Szükséges esetet említve: vajjon amikor órákon át olvasok, vagy pl. a »Debreczen« számára írom a már közismert vasárnapi cikkeimet, az ezeryi látott »a«, vagy »b« betű érzete nyomán mindig egy-egy újabb emlékkép keletkezik, avagy egyetlen idegsejtben s valahányszor az »a« vagy »b« betű képét meglátom, ugyanazon »a« és »b« emlékkép újul fel egy és ugyanazon idegzetben?

A néhai Jendrassik professzor szerint képtelenség azt gondolni, hogy időbelileg minden emlékünkből és újból belevesődjék az agyvelőnkbe.

Szerinte ez esetben a megismerés csak úgy gondolható el, hogy ugyanazon emlékkép elevenül fel, melyet már régebben szereztünk.

Azt talán többen tudják az olvasók közül, hogy az orvostudomány megállapítása szerint az agyvelők legfelső rétegeiben, az ú. n. agykérgben zajlanak le az összes ismeret-tevékenységi folyamatunk. A kísérleti élettan és orvosi lélektan kimutatja, hogy

az agykérg idegességének kilenc milliárdra becsült száma megadja a lehetőségét annak is, hogy minden egyes benyomásról való emléknymot külön idegsejtben támadjon.

Vessünk egy kis számvetést. — Tudjuk, hogy egy napban 24 óra van. Azonban a tudományban csak 18 éber órát veszünk számításba, mert átlag minden ember 8 órát, azaz a nap egyharmadát átalszza. Ez pedig azt jelenti, hogy emberi életünk egyharmadát átalszunk.

Ha másodpercenként egymást követő három kellőképpen kifejlesztött benyomást számítunk is, ez óránként 10.800 s egy napot 18 éber órával számítva, naponta átlag 194.000 megőrzendő emlékképet jelent. Egy év alatt ez 70.956.000, s ötven évet számítva, egy élet folyamán körülbelül három és fél milliárd (3.547.780.000) benyomást, illetőleg emlékképet jelent. Ez pedig alig több, mint egy harmadrésze az agykérgünk kilencmilliárdnyi agysejt-tömegének.

Ezek szerint minden megismerésünk a megismétlődő benyomásoknak külön-külön megfelelő emlékképekből tevődik össze.

Az agyszöveti ismeretek egyáltalában nem teszik e feltevés élettani megalapozását lehetőtlenné. Hiszen ha nem így volna, akkor fölösleges lenne a kilencmilliárd agykérgi idegsejt, ha az azonos, illetőleg a rokontermészetű szemléleteket egyetlen dűcsajtira vezetjük vissza.

Azonban itt e kérdésnél egy igen súlyos nehézség vetődik fel. És pedig az, hogy ha a különféle tárgyak, benyomások, szemléletek, amelyek emlékezetünkbe emberi életünk folyamán bevésődnek, bizonyos képeket vésnének, nyomnának emlékezetünkbe, akkor agyidegsejtjeinkben egy óriási képraktárnak kellene lennie. — Gondoljunk csak egy ismerősünk, jóbarátunk arcára, akivel sok évet töltöttünk el együtt. Az arc folyton változik, a ruha is változik, a

körülmények is folyton változnak: öntudatunk ennek dacára a megismert személynek egy változatlan képét tükrözteti vissza, ami pedig azt bizonyítja, hogy az emlékkép sokkal több, mint a benyomásoknak gépies beraktározása.

Nem lehet céloim e kérdés további részleteinek boncolgatása, hiszen ez nemcsak a cikkíró részéről, de különösen az olvasótól sok ismeretet tételezne fel. Mintegy végeredményképpen meg kell állapítanunk, hogy

az orvosi lélektan esakis azt igyekszik megmagyarázni, hogy miként működnek rendeltetésüknek megfelelően a csodálatos berendezésű idegpályák

s az idegek eddig még ismeretlen ingerfolyamataira hogyan működik az agyvelő.

Azt a tudomány még csak meg sem kísérel megmagyarázni, hogy minálunk mily erők hatására alakult ki erre a gépies működésre szolgáló szervezet. Az élet nagy céljait állandó természetű törvényekkel valósítja meg: ezeket a törvényeket kutatja s rendszerbe foglalja az élettan, de a törvények mélyén rejlő s önmagát kifejtő, eszelekvő »én«-t nem képes felismerni s annál kevésbé megmagyarázni az anyagi s élettani működésekből.

A mikroszkópos vizsgálatok alapján a szövettan kikutatja és feltárta a sejt szerkezetét, de az élet misztériumát nem oldhatta meg.

Az igazán oknyomozó, elfogulatlan kutatók kénytelenek belátni, hogy pusztán agyvelő alapon mechanikával és kémiával nem tudjuk az élet titkát megmagyarázni mert az élet több, mint fizika, kémia és élettan!

Fáradtan visz lábam

Fáradtan visz lábam a rőt avaron.
Kiesordul a könnyem, keserűn hagyom.
Nálad jártam s titkon ott hagytam
szívem.

De ettől a perctől elveszett hitem.

Jöttömrre nem csillant boldogan szemed
Mint jéghideg márvány olyan volt
kezed.

Fagyos mosolygásod szívembe nyílt,
Lelkemből a végső remény is kibált.

Hiu álomképzet, hitvány, esalfa kép!
Mít az első bánat rögjön szerte tép.
Égő bánatomon könnyedén nevezsz.
S én még azt reméltem, hogy te is
szeretsz!

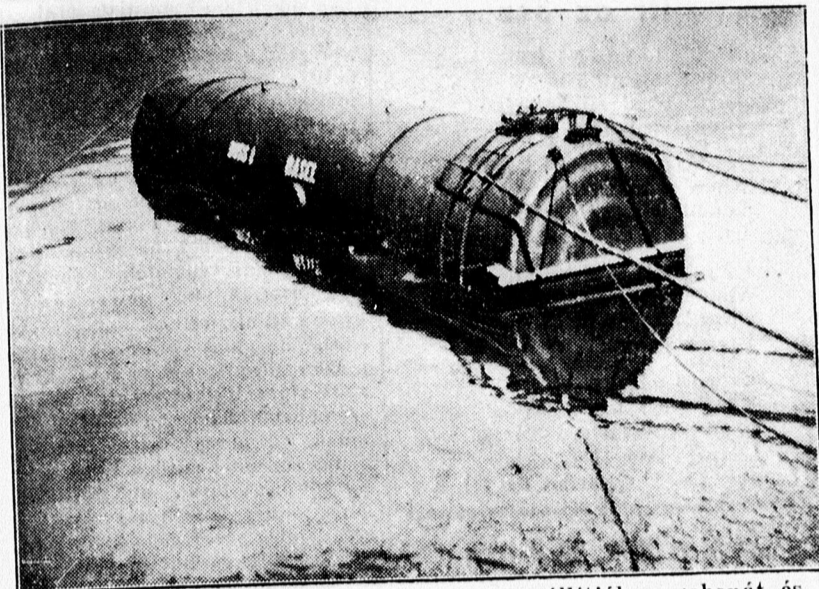
CSER KATALIN EVA.

Óraműre vonuló fecskék

San Diego kaliforniai hadikikötő közelében áll egy kis hittérítőtelep kolostora, a San Juan de Capistrano. A spanyol szerzetesek alapították a XVIII. század második felében. Ez a külsőre jelentéktelen telep különös természeti nevezetességgel dicsekedhet. Vagy 125 esztendeje tapasztalták — írja az egyik amerikai tudósítás —, hogy egy itt tanyázó fecskesapat óraszerű pontossággal március 19-én reggel hat órákor érkezik s október 23-án, este hatkor ugyanannyi perenyi pontossággal kerekedik fel ismét, hogy melegebb tájakra költözzék. Ezalatt az egy és negyedszázad alatt állítólag még sohasem fordult elő, hogy a megérkezésben, vagy az elindulásban akár egy perccel is késtek volna. A környéki lakosság már ismeri a csodálatos természeti tüneményt és minden tavasszal és ősszel nagy tömegek sereglenek össze a kolostor környékén, hogy órával kezükben ellenőrizzék, pontos-e a fecskék.

ASSZONYOK DEBRECZENJE

Háború esetén ilyen vizalatti tankokban szállítják a gabonát és ben zint.

A japánok kínai hódításuk alkalmával egy-egy helyiség elfoglalása után áldozatokat mutatnak be, legdrágább kincsüket áldozzák fel.

Hinni,

bizni, remélni még erősebben, még odaadóbban, Asszonyom, ha az egész világ ellenünk is fordul. Ha több az ellenségünk, még nagyobb összetartásra van szükség. Ha többen jelentkeznek romlásunkra, akkor annál inkább be kell látnia mindenkinek ebben az országban, hogy egymásra vagyunk utalva és nem várhatunk mástól segítséget, mint saját erőnkől...

Igaz, hogy nehéz türelemmel bízni, az igaz.

Mert emberi számítás szerint mindannak, ami velünk hetek óta történik, nem volna szabad történie...

Mindeneknek az ügyét elintézték, de az árva magyar, árva maradt most is. A nyolcvanmillió, harmincmillió népek kopnak igazságot, a kis népeknek hallgass a neve...

Nem vigasztaló ez, de nem is ad okot arra, hogy elkecserejdünk.

Egyszer mégis el kell következnie annak az időnek is, mely nekünk tel-

jes egészében igazságot szolgáltat. Olyan igazságot, mely méltó az emberiséghez. Ez már különben se a mi ügyünk, ez világ kérdés, mellyel áll, vagy bukik az emberiségbe vetett hitünk.

Vannak népek, melyeket megpróbáltatásra teremtett sziklaszilárd anyagból az Isten. Ilyen megpróbáltatásra teremtett nép vagyunk mi is, akik ezer esztendőn keresztül állottuk a harcot és fogjuk állani újabb ezer esztendőig. Semmi meg nem riaszt, semmi meg nem félemlít minket!

Megyünk a magunk útján, ahogy azt az Isten kimérte.

Megyünk azon az úton, melyen nem járhat rajtunk kívül más nép, mert mi erre az útra teremtöttünk. Célnak van, rendeltetésünk van. Jöhetnek súlyosabb megpróbáltatások, mi állunk, vagyunk, maradunk!

Hinni, Asszonyom, hinni, bízni, remélni a magyar igazságban törhetetlen kitartással...

Őszi divathiradó pár szóban

Még a párisi divatbemutatók lezajlása után sem lehet teljes bizonyossággal a véglegesen kialakult őszi, vagy pláne téli divatról beszélni. A divatbemutatók csak próbátétel az új ötletek bemutatásáról, mindig a gyakorlat dönt arról, hogy mi lesz általánosság, azaz divattá ezekből az ötletekből. Természetesen az alapvető formák tekintetében nincs bizonytalanság. Az, hogy a szélesített váll újra győzedelmeskedett, hogy a sonka-ujj újra megjelent, hogy a szoknya általában lefelé bővült, hogy rövid ruha marad, hogy sok prém, sok himzés, sok strassz, féldrágakő díszíti a ruhákat, ez biztos. Nyitott kérdés mindig az marad, hogy a sok ötletből, részletkérdésből mi az, ami végleg győz s mi az, amit mi magyarok átveszünk a magunk számára. Érdekes, hogy a tervezők miképpen tudták megoldani új modelleiket azt, hogy a dús, húzott, vagy felfelé erősen harangszabású szoknyák mégis vékonyítsák az alakot s ne erősítsék. Úgyes megoldást találtak: a deréktől csipőig érő rész testhez simul s csak onnan lefelé bővül a szoknya.

Szinte egyetlen újdonságuk ne-

vezhetjük a stílusuk közt diadal-maskodó krinolinok toaletteket. — Az eddigi biedermeier ruhákat egészen hátrébe fogja szorítani ezen a télen. Az effajta ruhák is úgy készülnek, a régiakkal ellentétben, hogy nem a derékvonaltól kezdődően szélesednek ki, hanem csak a csipővonal alatt.

Ami télen eddig elképzelhetetlen volt, idén továbbra is viselik a több színből összeállított ruhákat. Eddig csak a tavasz kedvelte a színes anyagokat, ősze és télre mindig megnyugodott a színpompa s csak néhány színt tartott meg, melyeket nem kevert egymással. Idén másképpen van. A sportruhákról nem is beszélve, a nappali, a délutáni, sőt az estélyi ruhák is készülnek két-háromféle színű anyagból.

A raffolás, a húzás, bérakás mellett a diagonál volnál is erősen érvényesül.

Évek óta a középen csukódó kabát volt a divatos, idén szakítunk vele, s egyik oldalra visszük át a csukást. Előnye ennek a megoldásnak az, hogy nem nyílik széjjel középen, járásnál, viszont hátrányuk lehetne azt nevezni, hogy a

dupla anyag egymás fölött kissé vastagít, ugyanakkor előny, hogy melegít. Róka díszíti a legtöbb kabátot.

A sportkosztümökön legnagyobb könnyűséggel lehet alkalmazni az őszi divatszíneket.

Az árva magyar

A gondolat, a jó terv
Már születése percében árva,
Mert nincs üléllő kar, dobogó szív,
Mely megértő szent jósággal várja...

Árva a magyar remény is
Es árva a szegény magyar bánat,
Arvaságom érzem minden magyarral,
Ha imádságra nyitom a számam...

Árva az élet, a magyar élet
Es árvák az örök, nagy remények,
A derengő magyar éjszakában
Ritkán születnek biztató fények!...

Árva itt minden, ami magyar!
Bimbóban hervadnak a virágok,
Bús temetőbe hajszolnak mindent,
Mindent az átkos pártosságok!...

SZALACSY RACZ IMRE.

Heti étlap

Hétfő. Ebéd: Sárgarépa leves, kelkáposztafőzelék füstölt tarjával. — Vacsora: Csirkebeesnielt.

Kedd. Ebéd: Húsleves, főtt marhahús zöldséggel, gombás rizzsel és paradicsommártással, túrós palacsinta. — Vacsora: Kaszínótojás.

Szerda. Ebéd: Burgonyaleves, borjúdió, egyben sültve karalábefőzeléssel. — Vacsora: Töltött paprika.

Csütörtök. Ebéd: Bableves, párolt marhafelsár sárgaborsópürével, piskótatekeres. — Vacsora: Rántotta.

Péntek. Ebéd: Halászlé, túrógombóc. — Vacsora: Rántott karfiol.

Szombat. Ebéd: Gombaleves, székelygulyás. — Vacsora: Bécsiszelet burgonyapürével.

Vasárnap. Ebéd: Karfiolpüré-leves, velőspalacsinta, töltött csirke vegyes párolt gyümölcessel, almásrétes. — Vacsora: Libamáj-pástétom, sajt.

—o—

Receptek

Nyulpástétom. A nyul elejét hat deka apróra vágott fehér szalonnával együtt, sóval, egész borssal, 2-3 babérlevéllel, egy szál sárgaréppával és petrezselyemmel tegyük fel főni. Ha megpuhult, szedjük le a csontjáról, daráljuk meg finoman egy tejbeáztatott zsemlyével és egy közepnagyságú libamájjal együtt. Adjunk hozzá egy marék apróra vágott fehér szalonnát, egy egész tojást, sőt, borsot és keverjük össze jól. Tegyük pástétomformába s gőzbe főzzük egy óra hosszat. Ha teljesen kihűlt, borítsuk ki és egyben, vagy előre felszeletelve tálaljuk.

Velős pástétom tésztaiban. Félkiló borjú-, félkiló disznóhúst tisztítsunk meg jól a faggyútól, csonttól, mossuk meg és feldarabolva egy fej apróra vágott vöröshagymával, egy kanál zsirban folytonos öntözés közben pároljuk puhára. Külön kevés zsirban pároljunk meg egy megtisztított borjúvelőt, egy kis libamájat és ha van, néhány csirkemájat. Ha mindez megvan, daráljuk át az egészet egy tejben áztatott zsemlyével együtt. — Adjunk hozzá 15 deka kockára vágott fehér szalonnát, két egész tojást, sőt, borsot. Ha jól elkevertük, béleljünk ki egy keskeny hosszú formát porhanyós tésztaival és a jól elkevert pástétomot tegyük bele jó szorosan. A tésztát hajtsuk rá, hogy fedve legyen és tegyük a sütőbe sülni. Ha szép pirosra sült, félíg hűtsük le, borítsuk ki a formából, s ha teljesen kihűlt, vékony szeletekre vágjuk és tetszés szerint körítve tálaljuk.

Divathirek

A gyermek-divatlapokban újabban egész oldalakat szentelnek a különböző stílusos retikulóknak. A francia anyák különböző gondot fordítanak arra, hogy gyermekeik minél sikkesebb és stílusosabb retikulókkal jelenjenek meg.

Londonban az Olympiában stílusruha-versenyt tartottak, melyen a jury Nagy Katalin, Pompadour és Mária Antoinette ruháiban és korabeli hajdisszal felékesített hölgyeknek ítélte az első díjakat.

GYERMEKEK DEBRECZENJE

Hála Istennek

sikerült az, amiért húsz esztendőn keresztül imádkoztunk, sóhajtoztunk. Sikertől, újra a miénk lett Kassa, Munkács, Komárom és még egy sereg magyar város. Az igazság diadalmasan előretört és Isten segítségével sikerült elérni részben legalább álmaink vágyait: a rab területek visszaszerzését...

Sajnos, örömlünk nem teljes, nem lehet teljes, mert még mindig igen sok föld és tengernyi magyar él megszállás alatt idegen járomban.

Az örömlünk csak elkezdődött, melynek kell, hogy folytatása legyen, amint lesz is, éppen az igazságba vetett hitünk nagy segítségével mellett...

Es neked, mint magyar ifjúnak első sorban kötelességed, hogy a megkezdett munkát tovább folytasd.

Neked és minden magyar ifjúnak az legyen a célja, hogy ezek a megszállás alatt élő magyarok ismét visszakapják hazájukat.

Kívétel nélkül mind.

Minden magyar.

A most megkezdett úton kell haladnunk, hogy végre teljes és diadalmas elégtételünk legyen minden vonalon.

Ugy legyen tehát minden lépésed, olyan legyen minden tetteid, hogy a jövőben ezt tartod szem előtt. A további munkát, a további harcot, küzdelmet a szebb magyar jövőért.

Nem lehet és nem szabad megfélemlenünk magunkat ezzel a részleges eredménnyel. Nekünk kell az egész, ami a miénk volt, amit hitványul elraboltak tőlünk, melyet lelketlen hazugsággal léptek le hazánk testéről...

Ebben a gondolatban élj.

Ennek a gondolatnak élj.

Magyar találmány a százesztendő szedőgép

Érdekes szakmai történeti évfordulót ünnepel most a nyomdászipar. Szász éve, hogy a magyar születésű Klingel József Péter feltalálta a szedőgépet. A bajor születésű Klingel József Péter 1833-ban készítette el találmánya első modelljét, de a találmányt csak 1838-ban szabadalmaztatta. Az első szedőgép természetesen a maival való összehasonlításban egészen kezdetleges volt s működéséről csak annyit tud a mai nyomdászmunkások, hogy benne a betűk saját súlyuk szerint igazodtak helyre, ami meglehetősen sok zavar és fennakadással járhatott. — Betűosztógépet is szerkesztett Klingel és e két gépet az 1839—40. évi országgyűlés idején Pozsonyban ki is állította.

A nemzeti megújulás idején a szedőgép igen nagy feltűnést és érdeklődést keltett. Klingel támogatására Pesten bizottság alakult, amely megbízta a feltalálót, hogy elsősorban is a betűosztógépet készítse el teljesen. Az osztógép el is készült, fogantya hozta mozgásba. A feltaláló a kezdet nagy sikere alapján remélte, hogy gépei csakhamar meghódítják a világot. A kezdet sikereihez tartozott, hogy a pozsonyi országgyűlésen egybegyűlt karok és rendek igen melegen fogadták. Beöthy Zsigmond lelkes beszédben ajánlotta az országgyűlésnek Klingel pártfogását:

— Be kell várni a találmány

tökéletes kivitelét, magát az eszmét kell már előre is jutalmazni.

Dessowffy Aurél, Batthyány Lajos, Perzel Mór és mások gyűjtést indítottak, ami 1400 forintot eredményezett. Néhány évvel később, 1842-ben, Pulszky Ferenc, Soldos Ignác, Császár Ferenc és mások Klingel-könyvet adtak ki, amelyet az akkori jelesebb íróemberek közreműködésével Garay János szerkesztett. Ennek jövedelmét is a Klingel-féle szedő- és osztógép tökéletesítésére fordították. József nádorispán V. Ferdinánd király hozzájárulásával 6000 forintot folyósított Klingelnek, de csak havi 200 forintos részletekben.

Időközben Klingel folytonosan dolgozott a szedőgépén és 1848-ban Pesten nyilvánosan bemutatta. — A szabadságharc torlódó eseményei azonban elterelték a gépről a nyilvánosság érdeklődését. Klingel 1849-ben Aradon telepedett le. Gépet ezalatt a Lövész utca, most Király Pál utca egyik házában őrizték. A gépet 1851-ben házbőr fejében lefoglalták. Barta Károly orvos közbenjárására ekkor Bohus Lászlóné 90 forintot adományozott a házbörtörlesztésre, de mert az adósság közben 130 forintra duzzadt, Barta Károly Pest város tanácsához fordult a különbözetért és sikerült is a kifizetőt arverést megakadályozni. A gépet ezután a vakok intézetének egyik szobájában őrizték, majd 1860-ban ládába csomagolva, átszállították a Nemzeti Múzeumba.

Klingel sorsa ugyanúgy fejeződött be, mint sok más magyar feltalálóé, aki világraszóló dolgot fedezett fel: koldusszegényen élt egy ideig gyermekeivel Bazinban, majd a hatvanas évek vége felé Pestre ment és 1870 január 7-én 75 éves korában meghalt. Érdekes módon, Klingel József Péternek a szedőgép tökéletesítésében utódai közül is csak alig egy-kettő láthatta fáradozásának kevéske gyümölcsét.

Reménykedjünk

Reménykedjünk bús magyarok, Imádkozunk Istenhez, Hogy hazánk újra nagy legyen S beszélhessünk elrabolt testvéreikkel.

Mert ez nem igazság, Amit vélünk tettek; Hogy a gyászos Trianon Elitelt bennünket.

De mi ezt nem hagyjuk, Míg magyarok leszünk, Mert még bátrak vagyunk És ellenük megyünk!

Akik elrabolták Ezeréves hazánkat; Tedd rájuk kezdet Kegyelmes, jó Atyánkat!

Add, hogy a szívükben Uj élet kezdődjön; És hogy azt belássák, Mit tettek mivelünk!

Add, hogy visszaadják, Amit elraboltak, Hogy újra boldogsága legyen A szegény magyarnak!

Szabó Erzsébet VI. o. t.

Itt az ősz

Sívit a hideg őszi szél,
Kopár és zord a táj,
Isten veled szép természet,
Isten veled nyár.

Most az erdő olyan komor,
Nincsen benne madár,
Lehull a fák koronája,
Isten veled nyár.

Es a füstös kémény mellett
Nincsen gölya már,
Olyan rideg minden, minden
Isten veled nyár.

Es most mindenki szomorú,
Hogy nincs napsugár,
Gyere vissza, gyere gyorsan
Édes, kedves nyár.

Kardos Pál III. o. t.

Halottak napján

Minden szív megremeg,
Az arcon könny perog,
E gyászos, szomorú napon,
Ha kinézek az ablakon.

Látom mint vonulnak
Sietnek emberek — gyermekek,
Koszorú és virág a kezükbe,
Fájdalom ül a szívükbe.

Temetőbe mennek,
A hantra virágot tesznek.
Majd sírás hallatszik,
A fájdalom messzire hallik.

Felidézük emléküket
Az elköltözöttől,
A bánatot nem veszi
Senki le szívükről.

Mindenki sír, zokog
Ezen a napon,
Minden ajak imát rebeg,
E gyászos napon.

Nagy Erzsébet Felső Ker. II. B.

18 esztendőn át...

1920 június 4-én írtak alá annak a trianoni békének, melynek következtében idegen uralom alatt nyögnek a végig megkínzott, megalázott magyar testvéreink milliói. Minden magyar ember lelkében lángbetűkkel van bevéve, hogy a trianoni béke nem a szerződő felek közös tárgyalásának eredménye, hanem a világ elvakult hatalmai akaratának, Magyarországra való erőszakolása. Tudjuk, hogy Magyarország nem mint szerződő fél, hanem mint vádlott jelenhetett meg a boszúálló ellenfelei előtt. Benárd Ágoston és Raschál Lázár Alfréd meghatalmazott minisztereknek jutott az a szomorú feladat, hogy a Páris mellett fekvő „Versály” parkban lévő „Trianon” nevű palotában 1920 június 4-én 18 ellenséges állam képviselői előtt Millerand felszólítására, néma, de komoly férfiasággal aláírták a békét. A nemzetnek még azt sem engedték meg, hogy védje magát, vakon kellett aláírni az emberi jogot s a természet által mutatott lehetőségeket megsejtelő békét. Ennek a szégyenletes békének a következménye 18 éve tart, de a 19-ik évet már nem bírjuk ki. Elég volt már ebből a keserű, könnyektől ázott, sóhajok közt elfogyasztott kenyérből. Most itt van az idő, amikor a magyar nem kéri, de haladéktalanul követeli az elvesztett véreinket és testvéreinket. Most, mikor minden magyar várja a szabadságát, amikor minden pillanat-

ban megjelent előttünk a géplegyver árnyéka, ellenségek réme, most, amikor már a magyar éveken át szenvedett és küzdött, amikor megelégtelte az idegen uralom alatt élő millió testvéreink könnyhullajtását, sóhajtozását: „Amikor minden magyar nehéznék találja a rabbilincset és a panaszteu imát, most már tehát nem alkuszunk, hanem követeljük a szabadságunkat!” Ha ez nem lehet, ha mégis fegyvert kell ragadni védelmükre, de akkor is megmutatjuk, hogy miért volt a magyar név oly rettegő más országok előtt, ha más országok védelmére készen állunk, akkor a mi édes hazánkért és testvéreinkért is bátran szembeszállunk az ellenséggel. S ti katonák, rab árvaságban künn hagyott néma őrszemek: „Figyeljétek mikor a Kárpát-öle kitárol, a Nemere léteplő láncát, hogy készen legyetek!” Vidúsítok fel a szomorúan éneklő madárkák dalát, a pásztor sípjának bánatos messzehalló hangját, vízek lassú csobogását, emberek szomorú jajszavát. Figyeljétek azt a szent, új estét, amikor elmondhatjuk: „Leszállt az ég, az ég sötét, Gyujtsátok meg a tábori tüzeket. A Kárpátok emelje égre a fejét és esend legyen, hogy ide hallják a magyar Himnusz dala. — Hiszük, hogy így lesz, mert a koporsóba fektetett ezeréves hazánk rövid időn belül lerázza az összes rabbilincseket és széttepi a trianoni papírlapot érvénytelené az igazságnak és ezeréves jogainak!”

Farkas Mária.

Téli szél

A fák száraz tar ágain
Süvítő szél lovagol.
Felszalad a ház falain
S az ablakon benyomul.
Be visit a kis nyíláson,
Be a repedéseken
Itt van a tél jaj úgy fázom
Ebben a nagy hidegben.

Legtöbb fának nincs levele
Elvitte már azt a szél.
A madár a kopasz ágon
Fázva gubbaszt jaj, de fél.
Felborzolja szél a tollát
Kicsi teste úgy remeg.
Kiterjeszti szárnyát
S repülni kezd bár remeg.
Elrepült már fecské-golyó
Ők csak a nyárt szeretik,
Várta őket a második szép haza.
Ahol a télt nem ismerik,
Ott élnek ők most bőségben,
Melegben és jó sorsban.
De megjönnek idejében
A virágos tavaszban.

Gyertek vissza fecské-golyák
Szép tavasszal vissza várunk
Hozzatok dall bus hazánkba
Talán akkor felvidulunk.
Jöjjetek hát vissza hozzánk,
Majd ha a fa rügyet bajt,
Akkor tán nagy lesz hazánk,
Jöjjetek hát vissza majd.

Nagy Erzsébet Paicsirta II.

Édesanyámhoz

Óh szép szemed,
Ha rám tekint anyám!
Mint ha a csillagok
Nézének rám,

Szereteted úgy sugárik felém,
Az élet útján te vezetsz anyám,
Szívem tisztá szeretetét adom érte;
Jó édesanyám.

Varga Annamária VI. o. t.

Köszöntő Imre bácsi névnapján

A kedves jó Imre bácsit
Minden gyermek szereti
Mivel, hogy a kis lapunkat
Minden héten elküldi.

Imre bácsi névnapján
Azért kérjük a jó Istent,
Hogy fizesse vissza mindazt
Ami jót e földön tett.

Adjon Isten boldogságot
Erőt, egészséget,
Hogy még sok évig
Közölje versünket.

Hogy még sokan legyenek
Kik a kis táborba lépnek,
És mindnyájan azt kiáltják
Imre bácsi: Eljen! Eljen!

Kívánja igaz szívből:

Debrecen, 1938 nov. 5-én.

Csernus Mária és Katalin.

Hogyan képzelték el a vasutépítést száz év előtt

Mikor száz évvel ezelőtt felmerült a Berlin és Potsdam között építendő vasút terve, egy derék berlini polgár, dr. Stubbe beadványban fordult III. Frigyes Vilmos porosz királyhoz, vasutépítési tervével. Ha a király elfogadta volna dr. Stubbe tervét, úgy ma Berlin és Potsdam között hullámvasúton közlekednének az utasok. Dr. Stubbe ugyanis abból az elvből indult ki, hogy a vasutépítéshez a sík terep nem megfelelő, hanem hullámaiakú vasúti pályán jelentősen rövidebb idő alatt lehet célhoz érni. Mivel azonban Berlin és Potsdam között már száz évvel ezelőtt is meglehetősen sík terület volt, dr. Stubbe mesterséges dombok építését ajánlotta a király figyelmébe. Frigyes Vilmos tanácsadóinak nem volt ilyen élénk fantáziájuk: elvetették a különös tervet.

Hortobágyi dal

Messze földön de sok helyet bejártam,
Sík pusztánál szebbet még se találtam.
Nincsen párja délibábos pusztának,
Pusztá felett a pacsirta dalának.

Sík a tenger de nincs rajta vadvirág,
Erdő lombján nem süt át a napsugár,
Fent a hércen nem dalol a pacsirta,
Vadvirágos, napsugaras, madárdalos a pusztá.

Óri Sándor V. el. o. t.

Imre bácsi postájából

Kedves Imre bácsi!

Én is szeretnék a Gyermekes Debrecenének munkatársa lenni. Legelőször most egy kis verset küldök. Ha jónak találja Imre bácsi tessék szíves lenni közölni. Maradok tisztelettel
Óri Sándor V. el. o. t.

Üzenet: Örömmel olvastam kis versed. Máskor is szívesen veszem az írásod.

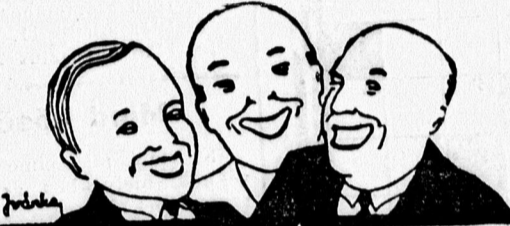
Kedves Imre bácsi!

Az egymás után leköszölt munkáimért hálás köszönetet mondok, amiért fáradságot nem ismerve időt tetszett szentelni az én munkáimnak is. Nagyon örülök, hogy beküldött írásaikat egymás után viszont láttam kis lapunkban. Nagyon szépen kérem Imre bácsit, hogy a már régen beküldött „Igazságot kérünk” című versem sorsáról szíveskedjék tudósítani, hogy megfelel-e a közlésre vagy sem. Ezt vártam, hogy leghamarabb közlésre kerül. Ha lehet szíveskedjék megüzeni, hogy mi történt vele. Ez alkalommal két munkámat küldöm Imre bácsi bíráló széke elé és nagyon örülnék, ha viszontláthatnám őket kis lapunkban. Maradok tisztelettel hű munkatársa:
Nagy Erzsébet, Pacsirta u.

Üzenet: A most küldött írások is sorra kerülnek.

E heti könyvjutalmat Farkas Mária, Kemény György és Óri Sándor kapták. Jutalomkönyvüket esütörtökön délután 3-4 óra között átvehetik lapunk kiadóhivatalában.

LUDAS

MATYI

A rejtvény

(Humoros jelenet.)

Írta: Szabó József Sándor.

(Vegyészeti gyár igazgatói szobája. Az igazgató, a fővegyész.)
Igazgató: (most jött vissza szabad-ságról, a fővegyéssel referáltat magának a történekről) Tehát... a mérlegünk javult... a forgalmunk egyre nő... (örömmel.) Nahát, ez nagyszerű... derék... És mondja, hogy csinálta ezt?
Fővegyész: Hát... röviden: Az egész a hidropophonolicumidipentolidnak köszönhető.

Igazgató: Mi a fittyfenék?
Fővegyész: Gyárunk különlegessége.
Igazgató: Valami új vegyszer?
Fővegyész: Hát... ami azt illeti, nem új... csak a nevet változtattuk meg. Tetszik rá emlékezni: a Mustoxin egérirtó...

Igazgató: (hirtelen) Emlékszem... emlékszem... ez az, amivel olyan csúfosan megbuktunk...

Fővegyész: Ez... Ez...
Igazgató: És... nemhogy írtotta volna az egereket, de direkt szerették az egerek... A konkurens gyár ezzel a mi egérirtó szerünkkel egy egészen új, sokkal életképebb, kétszerakkora ezértipust tenyészített ki... A fene ette volna meg... Csúffá tették vele bennünket... Ha jól emlékszem, a hatóanyaga a dipentid volt... Remélem változtattak rajta... Vagy valami mással pótolták?
Fővegyész: Dehogy pótoltuk... (nevet.) Egészen más...

Igazgató: (közbevág) És mégis veszik?
Fővegyész: Nem győzzük a rendeléseket lebonyolítani...

Igazgató: (lelkesebben) És... mondja, hogy csinálta ezt?
Fővegyész: Semmi az egész... (szertényen). Egy ötlet... Méltóztatik tudni, hogy mindennek a reklám a mozgatója...

Igazgató: De hisz azelőtt is hirdettünk...

Fővegyész: Igen, hirdettünk, de nem ötletesen... Nos én egy egészen új reklámozási módozathoz nyultam...

Igazgató: (nagyon figyel) Nos?...
Fővegyész: Tetszik tudni, milyen nagy most a rejtvényláz...

Igazgató: (bólint) De... mi köze a bolognak...

Fővegyész: Nos, nagyon is van. A gyár nevében egy rejtvényt tettem közzé...

Igazgató: (türelmetlen) És...
Fővegyész: És 10.000 pengő jutalmat tűztünk ki a megfejtőnek...
Igazgató: Szerencsétlen!... Hát ha valaki megfejti?...

Fővegyész: Azon már túl vagyunk... Nem fejtette meg senki...

Igazgató: Nem értem... 10.000 pengő nagyon megélesíti az emberek elméjét...

Fővegyész: Nos, hát nem élesítette meg az elméjét senkinek a jutalomdíj, de mi ezzel szemben elértük azt, hogy három hónapig mindenki a gyárról és a tizezer pengőről beszélt... Kávéházban, villamoson, sétatéren, hivatalokban... az utcán és mindenütt... csak a gyár neve volt szóbeszéd tárgya...

Igazgató: (nevet) És persze ezalatt a konkurens gyárat teljesen elfeledték.
Fővegyész: (szélesen) Természetesen...

Igazgató: És érkezett sok pályázat?
Fővegyész: Kétszázötvenhátezer... De a pályázatot csak akkor vettük figyelembe, ha legalább egy skatulya egérirtó szer vignettája volt hozzátalva... (hunyorit) a 50 fillér...

Igazgató: (kacag) Na ennyi egérirtószert se adott el a konkurencia életében.
Fővegyész: (mosolyogva) És az a legjobb, hogy senki se fejtette meg a rejtvényt, pedig akkor már minden dobozon rajta volt... sőt (hahotázik), sőt rajta volt... rajta volt... azokon a vignettákon is, amit csatolni kellett...

Igazgató: (majd elgurul a neveléstől) Jajj, de jó... Jajj, de jó... hahaha!... És mondja, hogy volt a rejtvény körülírva?

Fővegyész: Pontosan és becsületesen... (kiabálva) Huszonkilenc betű, világhírű vegyszer... És összevisszasorrendben felváltak sorolva a betűk is...

Igazgató: És mi is volt a megfejtés?
Fővegyész: (hirtelen tettelettel komolysággal) Hidropophonolicumidipentolid...

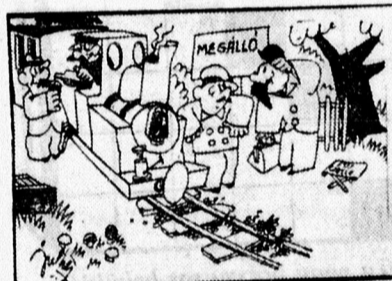
Igazgató: (kacag) És... nem jöttek rá eddig, hogy hatástalan?
Fővegyész: Nem is lehet hatástalan már...

Igazgató: Hogyhogy?
Fővegyész: (kacag) Mert kihagytuk belőle a hatóanyagot... és azonkívül...

Igazgató: (kacag) És... azonkívül...

Fővegyész: — És... azonkívül... névtől fel ne fordulna?...
Van-e élőlény az ég alatt, aki ettől a (függöny.)

HELYTÉRDEKŰ VASUT

— Hány napig érvényesek ezek az oda-visszautazási jegyek?
— Az attól függ, mikor érkezik vissza a vonat.

VESEDELMES PILLANAT

— Jaj, te, itt valami van az ágy alatt! Vagy egy férfi, vagy egy egér.
— Félek, hogy egy férfi...
— Félek, hogy egy egér...

ELŐVIGYÁZATOS VENDÉGLÁTÓ

— Miért festi be az urad a telefont?
— Nem festi, csak ennyivel keni belőle Estére vendégeket várunk, akik szeretnek potyán telefonálni!

STRANDON

— Bocsnál, uram, nem adná kölcsön a fésűjét? Az enyémet otthon felejtettem...

HEVENY ROSSZULLÉT

— Halló! A papa rosszul érzi magát, nem tud a telefonhoz jönni! Majd átadom az üzenetet...

Német pontosság

Egy szigorú úr kislíával beszállt a berlin-hamburgi gyorsvonatba. Egyórai utazás után elővette az óráját, megnézte a pontos időt, aztán meghúzta a vészféket. A vonat megállt, a kalauzok előre rohantak és érdeklődtek, ki és miért húzta meg a fészféket. A szigorú úr jelentkezett:

— Én voltam. Ugyanis a kislíam éppen 10 óra 15 perckor let 4 éves, tehát már nem jár nenki az ingyen utazás. Kérek számára egy féljegyet.

REJTVÉNYEK

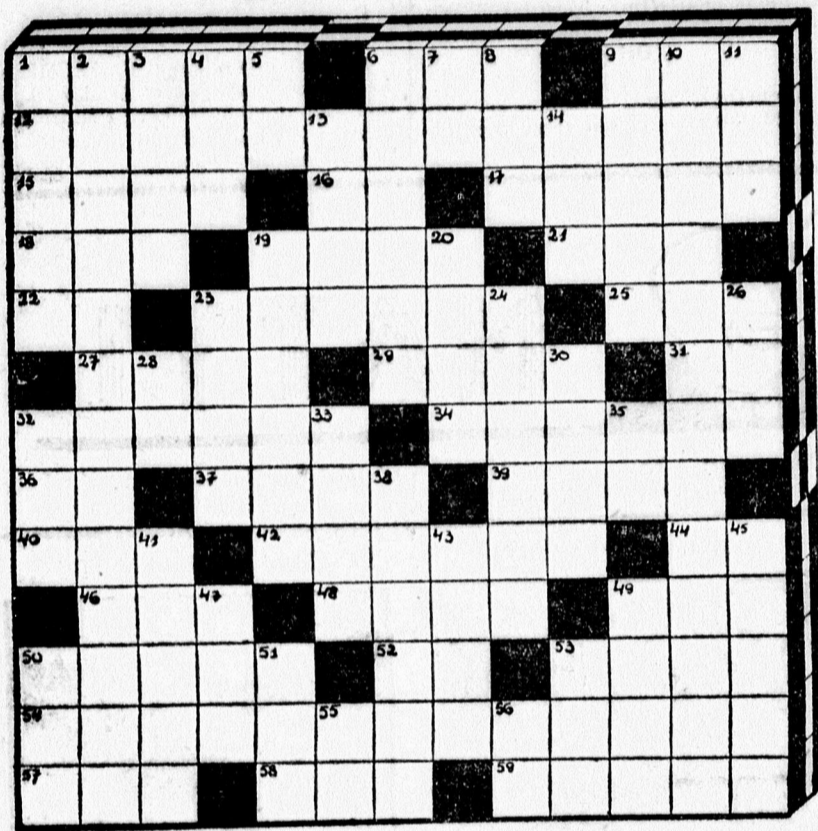

FEJTÖRŐK

Rovatvezető: Boross György

Csak vízszintesen!

A függőleges sorokat tessék kiközelítenni!

A megfejtés igazolására elegendő a négy hosszú sor beküldése.
MEGHATÁROZÁSOK:

1. Fed.	34. Római hadvezér, Sulla ellenfele.
6. Oldal.	36. Igeképző.
9. Méhlikás.	37. A szerelem istene a rómaiaknál.
12. Az első magyar irányregény címe.	39. Tekerés — németül.
15. Egyházi fejedelem.	40. Női becenév.
16. Rangjelző szócska.	42. Transzkaukázia fővárosa.
17. Angol kikötőváros Calais-val szemben.	44. Több svájci folyó neve.
18. Tisztítószermárka.	46. Trombitahang.
19. Balog, balkezes.	48. Német időhatározó.
21. Nagy edény.	49. 54 — római számmal.
22. A dysprosium vegyjele.	50. Forrógövi emlős.
23. Angol dominium.	52. Névtelen adakozó.
25. Verskellék.	53. A francia királyok megszólítása volt.
27. Féldrágakő.	54. Rezesbanda.
29. Hunyadi László menyasszonyának atyja.	57. Mondok — latinul.
31. Kicsinyítő képző.	58. Női becenév.
32. Pontos, megfontolt.	59. Nemes mén.

Csak úgy mondom, hogy

... lapunk 1938 november 6-iki számában megjelent rejtvények helyes megfejtése a következő:

De mit töröm a fejemet? (Majd ki jön!)

Csehszlovákia
Abszolutorium
Csiperke gomba
Bizantinizmus

Ki írta? 1. Anatole France, 2. Victor Hugo, 3. Pierre Loti, 4. Maurice Maeterlinck, 5. Guy de Maupassant, 6. André Maurois, 7. Francois Mauriac, 8. Molière, 9. Charles Secondat de Montesquieu, 10. Marcel Prévost.

Mind hősök ők! 1. Jókai: Asszonyt kísért, Istent kísért. 2. Kisfaludy Károly: Csalódások. 3. Katona: Bánk bán. 4. Kisfaludy Károly: Kérők. 5. Arany J.: Nagydai cigányok. 6. Arany János: Az elveszett alkotmány. 7. Szi-

geti Ede: Csókonszerzett vőlegény. 8. Csepregly Ferenc: A piros bugyellár. 9. Kisfaludy Károly: Csobánc. 10. Gvadányi: Egy falusi nőtársi buda utazása és Gaál József: A peleskei nőtársi.

Hol is olvastam csak? Petőfi Sándor: Csatadal.

Betűrejtvények: 1. Adjudáns, 2. Izgatás, 3. Himez, 4. Motoros, 5. Vézés.

Hol is olvastam csak?

(Ki írta és mi a címe annak a költeménynek, melyből az alábbi sorok valók?)

„Morzsa kutyánk, hegyed füled,
Hadd beszéljek mostan veled!
Régi cseléd vagy a háznál,
Mindig emberül szolgáltál.”

—0—

Évszámok

(Milyen nagy történelmi események fűződnek az alábbi évszámokhoz?)

1. 955 augusztus 10.
2. 1492 október 12.
3. 1789 július 14.
4. 1793 január 21.
5. 1815 június 18.
6. 1920 június 4.
7. 1711 április 30.
8. 1686 szeptember 2.
9. 1241 április 11.
10. 1526 augusztus 29.

Mind hősök ők

(Ki írta és mi a címe azoknak a műveknek, melyekben az alábbi hősök szerepelnek?)

1. Watson dr.
2. Svengali.
3. Solveig.
4. Shylock.
5. Sancho Panza.
6. Péntek.
7. Nyársforgató Jakab.
8. Edmond Dantes.
9. Jean Valjean.
10. Falstaff.

Kézzel! — Felelek!

1. Ki volt a szerelem görög isten-nője?
2. Kitalálta fel a gőzhajót?
3. Ki érte el elsőnek a Déli-sarkot?
4. Melyik nagy költőnek volt a színe: Borostyán?
5. Melyik nagy költőnek volt az álneve: Vágotay Kálmán?
6. Hol született Munkácsy Mihály?
7. Melyik népet nevezik tréfásan John Bull-nak?
8. Melyik várost nevezik „Észak Velencéjé”-nek?
9. Ki fedezte fel a Fidzsi-szigeteket?
10. Ki volt a „kalapos király”?

Tudnivalók:

1. Egyetlen rejtvény helyes megfejtése elégséges.
2. E heti rejtvényeink megfejtéseinek beküldési határideje: péntek este 6 óra.
3. A megfejtések a jövő héten. A nyertesek névsorát a »Hírek« között »Rejtvényfejtők figyelmébe« cím alatt helyeztük el.
4. Szelvényt mellékelni kötelező.
5. könyvjutalmakat hétfőn délután 3 órától esütörtök este 6 óráig, a nap bármely szakában átvehető lapunk kiadóhivatalában. Aki a jelzett időpontban a nyert könyvet át nem veszi, arra később igényt nem tarthat!

Betűrejtvények

1. F agilis
2. F akceptál
3. Aktív + e
4. S akta

5.

A-ról csepeg a víz

SAKK

70. SZÁMU JÁTSZMA.

Vezérgyalogmegnyitás.

Játszották a München—Zürich városközi mérkőzésen Zürichben, 1938. évi június hó 5-én. (4-ik tábla.)

Világos: Dr. Maier. (München.)
Sötét: Dr. A. Staehelin. (Zürich.)

1. d4, Hf6. 2. Hf3, d5. 3. e3, Hbd7. 4. Fd3, c5. 5. b3, g6! 6. Hbd2, Fg7. 7. Fb2, 0—0. 8. c4, Bfe8. 9. h3? (Kötös hiba; feleslegesen gyengíti a sánctáblát és tempót veszít.) 9... exd4. 10. exd4, Hh5! (Sötét különösen nyitott, a fenyegető e7—e5-öt nem lehet megátolni.) 11. 0—0, Hf4! 12. Fe2, c5! 13. dxc5, Hx5. 14. Fxe5, (14. Hxe5? re Vg5! azonnal dönt.) 14... Bxc5! 15. Hxe5, Fxe5. 16. Hf3! (A minőségét vissza kellett adni, mert 16. Bb1? Vg5! 17. g3, Hxh3? 18. Kg2! Hf4? 19. Kgl, Fg4. 20. Hf3, Vh5! után világos helyzete reménytelen.) 16... Fxa1. 17. Vxa1, dxc4. 18. bxc4, Fe6. 19. Bf1!, (A „bejátszott” f4 huszár és a szédült vezérszárny miatt sötét helyzetelénye nyilvánvaló. A szövegkérés helyett ajánlatosabb volt 19. Ve5!-el a veszedelmes paripát elkergetni.) 19... Va5! (Birtokba veszi az ötödik vonalat és a megtámadott „a2” gyalog miatt meghusztítja 20. Ve5-öt.) 20. Fb3, Vf5. (Fenyegyet 21... Hxh3?!) 21. He1, Vg5. 22. Kh2, Be8! (Álcázatlan célba veszi a mattot védő e1 huszárt.) 23. Fa4, Fxh3!! (Meggyőzően szép és gondosan átszámított torony, illetve futó áldozat. Világos kínos választás előtt áll: I. Elfogadni a toronyáldozatot, mint az a játszmában történt. II. Útni a futót és 24. g3h3, Bxe1. 25. Bd8? Vxd8. 26. Vxe1 után anyagi hátránnyal és négy szétszakított gyalogossal belebocsájtkozni egy kilátástalan végjátékba, végül; III. 24. g3-al kitérni az áldozatok elől, amire azonban 24... Be2! 25. gxf4 — 25. Vd4, He6! — 25... Bxf2? 26. Kh1 — 26. Kxh3?-ra, három lépéses matt következik. — 26... Fzg2! után a játszma feladható.) 24. Fxe8, Fxg2. 25. f3 (nincs más), 25... Fxf3. (25... Vh4? 26. Kgl, Vg3! gyorsabban nyert, mert a futó és toronyáldozatokkal — 27. Fxf7?, Kxf7. 28. Bd7?, Ke8! stb. — bevezetett „bosszúsakkok után a király c6-on, vagy h6-on biztonságba kerül.) 26. Bd2, Vh4?. 27. Kgl, Hh3?. 28. Kf1. (A pontosabb 28. Kh2-re, Vf4? 29. Kxh3, Fg4?. 30. Kg2, Vd2 után az e8 futót védő egyedüli 31. Kh1-re, Ve2! 32. Fa4! h5! 33. Hg2, Ff3. 34. Vg1. Vxa2 és általános csere g2-én, vagy 34... h4! könnyen nyer.) 28... Vg4! (Mattal fenyeget g1-en és védi a futót, melynek ütése 29... Vxf3? után Hg2. Vxe4?. 30. Ke1, Ve4?. 31. Kf1. Fxg2?. 32. Bxg2, Vf3?. 33. Ke1, Vxg2. Világos feladta.)

Ambrus Sándor.

45. SZ. REJTVÉNYSZELVÉNY.

Név:

Pontos cím:

TISZÁNTÚLI KISIPAROSOK

Az iparügyi miniszter megváltoztatja a munkabér megállapítás eddigi módját

Megvédik az iparosokat a munkabér viszony megszűnte után támasztható követelésekkel szemben - A munkások érdekében a bérnívó lenyomását is megakadályozzák

Köztudomású, hogy a legkisebb munkabérek megállapításával kapcsolatos teendőik rendkívül bonyolultak, a bérmegállapító bizottságok határozatai általában áttekinthetetlenek, végrehajtásuk ellenőrzése rendkívül terhes, nyilvántartásuk költséges és éppen túlzott részletességükkel fogva olyan bizonytalanságot teremtenek, aminek következményében a munkaadó a munkaviszony megszűnése után állandóan ki van téve annak, hogy a munkavállalók bérkülönbözeti címén követeléseket támasszanak ellenük. A munkaadók, a munkások, de az ellenőrző hatóságok érdeke is azt kívánja, hogy a mai gyakorlatot új rendszer váltja fel és pedig olyan, amelynek eredményeként ezen túl rövid és jól áttekinthető bérhatározatokat hozzanak, amelyek megakadályozzák a bérnívó lenyomását, viszont lehetővé teszik a munkások érdekében is a bérek szabadabb alakulását.

Az iparügyi minisztérium jól ismeri ezeket a kívánásokat. Ezért a munkabér megállapítás eddigi rendszerét megreformálja. Nevezetesen 12 ipari főcsoportra tagozva kívánja megszervezni az új bérmegállapító bizottságokat, amelyek az egész ország területére kiterjedő hatállyal állapítanak meg a kisipari és gyáripari munkabéreket, amelyek meghirdetése a felszólalási jog gyakorlása céljából rendszeresen a Közgazdasági Értesítőben történne.

Miért kell az átszervezés

1935-ben jelent meg az a kormányrendelet, amely a legkisebb munkabérek megállapítását lehetővé tette és felhatalmazást adott a miniszternek arra, hogy ott, ahol arra szükség van, a legkisebb munkabérek megállapítását megfelelő szervezett létesítésével biztosítsa.

Azóta három év telt el és a miniszter a hároméves fejlődés után most már elérkezettnek tartja az időt arra, hogy a nyert tapasztalatok összegyűjtésével azok intézményesen felhasználhatók legyenek.

Az iparügyi miniszter az eltelt három év alatt 123 bizottságot nevezett ki, közülük 1-et megszüntetett, úgyhogy ezidőszent 122 bizottság működik. Ugyanezen idő alatt a miniszter 167 bizottsági határozatot meg erősített, 41 határozatot hatályon kívül helyezett, úgyhogy ma 125 bizottsági határozat van érvényben. Természetesen, hogy 123 bizottság eljárása és főként munkájának eredménye nem lehetett olyan egybevágó, mint az kívánatos lett volna. Ezért szükséges az alapfelgondolás és az eddig bevált eljárási módokat érintetlenül hagyásával bizonyosfokú átszervezés és egyszerűsítés végrehajtása. Nem kétséges, hogy az ipari főcsoportonként megszervezett bizottságokba olyan érdekeltégi tagok kerülhetnek be, akik alapos járatosságot és nagy tudást igénylő feladatukat elvégezni tudják. Ebben segítségünkre lesz a szakértői intézmény fokozottabb kiépítése. A bizottság első feladata az lesz, hogy

a már meglévő legkisebb munkabér-megállapító határozatok között az együnetlenséget biztosítsák, a továbbiakban azonban a feladatkörükbe utalt egész területre vonatkozó határozatok hozatalára is kiterjeszkednek, ami magától értetődik is.

A bizottság munkájának és az adminisztráció lehető egyszerűsítése ér-

dekében is több intézkedésre lesz szükség. Ezek a legfontosabbjai a bizottsági határozatoknak szétküldés helyett más megfelelőbb módon való közzététele, továbbá a bizottságok jegyzői feladatának az iparügyi minisztérium illetékes szakosztályában szolgálatot teljesítő előadókkal való ellátása.

Fontos tanácskozások várhatók az árdragítási frontról

Budapestről jelentik: Bár az árelenőrzés országos kormánybiztosa ismétellen leszögezte azt az elvi álláspontját, hogy a meglévő árukészletek átlagos ára szolgál az ipari és kereskedelmi számítás alapjául, a kereskedelem és az ipar körében még mindig tájékozatlanság és bizonytalanság tapasztalható abban a tekintetben, hogy tulajdonképpen milyen árakat számíthatnak fel és milyen haszonkulcsal dolgozhatnak. E bizonytalanság leküzdése céljából az elmúlt napokban szó volt arról, hogy az egyes szakmák dolgozzanak ki irányárakat s terjesszék

azokat felülvizsgálás céljából az árkormánybiztos elé. Ugylátszik azonban, hogy ennek a tervnek valóra váltása is nehézségekbe ütközik, aminek részben az lehet a magyarázata, hogy az irányárak megállapításánál sem tudják magukat mihez tartani az érdekelt szakmák. Másrészt pedig semmiféle szempontból, a fogyasztók szempontjából sem tartják kívánatosnak, hogy az árakat ilyen módon lerögzítsék.

A vezető ipari és kereskedelmi testületek, úgyszintén az egyes szakmai érdekeltségek most más alapon keresik a bizonytalanság tényezőinek kikap-

November 15-én életbelép a nyílt üzletekben az alkalmazottak munkaidő szabályozása

A kereskedelmi miniszter eredetileg november 1-re akarta életbe léptetni azt a rendeletét, amellyel szabályozza a nyíltárú üzletekben az alkalmazottak munkaidőjét. Különböző okokból ezt a határidőt kitolták, most azonban a miniszter november 15-én életbe-

lépteti a munkaidőt szabályozó rendeletet.

Ugyanezen a napon lép életbe a vendéglátó iparokban az alkalmazottak munkaidőjének a szabályozása tárgyában kiadott rendelet is.

Az iparjogositványok és iparendé-lyek kiadásának felfüggesztéséről szóló rendelet helyes értelmezése

Az iparigazolványok és iparendé-lyek kiadásának ideiglenes felfüggesztése tárgyában kibocsátott 5850/1938. M. E. számú rendelet 1. §-ának első bekezdése szerint további rendelkezésig iparigazolványt és iparendélyt nem szabad kiadni.

Ez a rendelkezés az iparjogositványok kiadásának tilalmát minden korlátozás nélkül tartalmazza, következtetésképpen a hivatkozott számú rendeletben foglalt rendelkezéseket alkalmazni kell minden olyan esetben, amikor az ipartörvények és az ezeket kiegészítő törvényes jogszabályok rendelkezései értelmében iparigazolvány vagy iparendély kiadására

szükség van.

Alkalmazni kell tehát a hivatkozott számú rendeletben foglalt rendelkezéseket akkor is, ha a folyamodó, aki az iparigazolvány vagy az iparendély kiadását kéri más iparhatóság területén érvényes iparjogositvánnyal rendelkezett, vagy ha iparigazolvány vagy iparendély kiadását olyan személy kéri, aki az 1922-XII. tc. 71. és 72. §-ában megállapított határidőkön belül iparának gyakorlását nem kezdte meg vagy egyfolytában nem üzte és emiatt kell iparának jogszertű gyakorlásához újabb iparigazolvány vagy iparendély kiadására iránt folyamodnia.

1939 január 1-től életbeléptetik a szabott árakat

A debreceni kereskedelmi és ipar-kamara még 1937 márciusában mozgalmat indított, hogy a kereskedők és iparosok vezessék be a szabott áron

való árusítást. Azt tervezték, hogy azokat, akik készek szabott áron árusítani, szervezetbe tömörítik és megfelelő szabályzatot készítenek, amely-

esolását és a felmerült súlyos problémák megoldását. E körökben utalnak arra, hogy 1923-ban, amikor a hatóságok igen erősen kezdték üldözni az előfordult árdragító visszaéléseket, az igazságügyminiszter olyan utasítást adott ki az ügyészség számára, amely részletes gyakorlati példákkal is megvilágított előírásokat foglalt magában ezeknek a bűncselekményeknek üldözésére nézve. Az igazságügyminiszter ekkor magáévá tette az utánpótlási ár elvét, amihez azonban az ipari és kereskedelmi érdekeltségek ma a változott viszonyok közt már nem ragaszkodnak. Szerintük nem is az elv a fontos, hanem az, hogy a szolid ipar és kereskedelem, amely teljesen tudatában van a mostani viszonyok fokozottabb súlyának és az ezzel együttjáró fokozottabb felelősségvállalás kötele-ségének, minden előálló esetben tisztán lássa az árszámítás megengedett és meg nem engedett határát.

Erre, mint hangoztatják nem elegendő a „Vegyes készletek” általános elve, amelynek gyakorlati alkalmazásával az érdekeltek különben sincsenek tisztában. Szerintük a visszaélések megelőzése és az esetleges előforduló bűncselekmények megtorlása szempontjából is ennél sokkal részletesebb, áttekinthetőbb s főként gyakorlatiasabb utasításokat és előírásokat kellene most is kiadni, még pedig az eljáró hatóságok és az érdekelt kereskedők és iparosok számára egyaránt. A felmerült problémák megvitatása céljából már a közeljövőben újabb megbeszélések várhatók.

nek alapján a szervezet működött volna.

A szabályzatot el is készítették és felterjesztették a miniszterhez jóváhagyás végett. A minisztertől kedvező válasz érkezett. Helyesli a miniszter a szabott árak bevezetését és a megindított mozgalmat, azonban a megoldásra más módot ajánl.

A miniszter szerint külön szabályzatot készíteni nem szükséges, hanem a szervezetbe tömörülő kereskedők és iparosok tulajdonképpen egymással kötnek megállapodást, hogy alku ki-zárásával árusítsanak. Ezért a szabályzat kormányhatósági jóváhagyást nem is igényel.

A miniszter megadta az utasítást arra, hogy a szabott ár megállapodást miként készítse el a kamara.

A kamara most nagyon gyorsan elvégzi az összes tennivalókat ezzel az ügygel kapcsolatban, amint lehet felterjeszti a miniszterhez jóváhagyás végett, mert úgy tervezik, hogy 1939 január 1-től kezdve a kamara egész területén már életbeléptetik a szabott áron való árusítást úgy a kereskedők, mint az iparosok.

— A beregszászi iparosok zászlót kaptak a mészárszakai kollégáiktól. A mészárszakai iparosok 150 pengős költségű díszes zászlót készítettek. A szakmai iparos asszonyok és leányok sajátkezűleg hímezték ki a zászlót, amelyet elvittek és átadták a beregszászi iparosoknak. A szép zászlót nagy örömmel és hálaival fogadták és vették át.

Az Ipartestületek Országos Központja a Magyar a magyarért akcióra 500 pengőt szavazott meg.

Az ország egyes ipartestületeitől eddig 3.033 pengő adomány érkezett be erre a nemes akcióra.

TISZÁNTÚLI KISGAZDA

A gomba, mint mérgező növény

Köztudomású, hogy a legtöbb növényi mérgezést a gombák okozzák. Tanácsos tehát jól vigyázni, nehogy a földeken szedett gombákat, minden elővigyázati vizsgálat nélkül csak a fazékba tegyék. Azt, hogy melyik gomba mérges és melyik nem, azt keves ember tudja biztosan megállapítani.

Egyes gombafajtákról már kellemetlen, undorító szaguknál fogva lehet tudni, hogy mérgesek, másokat élénk színük vagy tejartalmuk tesz gyanúsá. Ha a gombát késsel megvágjuk és a kés vasa megbarnul tőle, a gomba már gyanús. Legérdekesebb a dologban az, hogy különben ártalmatlan ehető gombáktól is lehet olyan gombabajt kapni, mely halállal végződik, — lévén a gomba a legnehezebben emészthető tápszerek egyike. Az északázsiai népek a mérges gombákat is megeszik, sőt

egyedül mérges gombafajokat ópium helyett arra használnak, hogy elbóduljanak tőle. Vannak igen komoly tudósok, kik azt állítják, hogy kivétel nélkül minden gomba mérges. Mindenesetre tanácsos minden gombát jól kiáztatni használat előtt. A gombamérgezés első jelei 6—8, de néha csak 18—24 óra múlva mutatkoznak a gomba elfogyasztása után. Leggyakoribb tünetei a hascsikarás, nyálfolyás és hányás. A bőr lehül, teltsége lepad, az orr, fül stb. szinte kihagyeseedik; a bőr néha meg is kékesedik; az ember göresőket érez, majd álmosává válik. Azonkívül igen nagy szomjúságot érez. Ellenszerei: a hánytató és hajtó szerek, tojásfehérje vízben habarva, feketekávé, pálinka, kámfor. A bőr izzgatása és a test melengetése szintén jó hatással van.

Évente 12 millió pengőt adunk külföldi gyapjuért

A juhtenyésztés és a nemzeti önellátás

Irtam már arról, hogy minden eszközzel elő kell segíteni a hazai juhtenyésztést, mert a juhtenyésztés emelése nemzetgazdasági szempontból igen fontos. Legutóbbi cikkemben rámutattam arra, hogy milyen arányban vannak egymással a világ juhtenyésztői államai. Magyarország, mely valamikor az elsők között volt, igen visszaesett annyira, hogy még a saját szükségletét sem tudja már ellátni. Így történni az meg, hogy míg

a juhászat céljaira igen megfelelő területek vannak hazánkban, mégis évente 12 millió pengőt kell kiadni külföldnek gyapjuért.

hogy a gyárak feldolgozni tudják a szukséges ruházati anyagot.

A falusi nép, sőt a tanyákon élő nép drágán szilány ruhákban jár, mert jóruha a külföldi gyapju, tehát drága a ruha is. Mindez megváltozna,

ha nagy tömegben adnák a hazai juhászokat a gyapjut, a pénz is az országban maradna és olesőbb is lenne a jó gyapju ruha.

A földmivelségi minisztérium a juhtenyésztés fontosságának tudatában akciót indított a juhtenyésztés emelésére és a kosakció igen szép eredményt is ért el. Az állomány szaporodik, de még nem közelíti meg a csonka országban azt a mennyiséget, melyet ugyanazon területen kimutattak. A számlálás szerint 1911-ben 2.406.041 volt az emelkedés ellenére 1938 tavaszán az emelkedés ellenére is csak 1.628.730. Az ország gyapjusüksége 1911 óta rohamosan növekedett és ezzel szemben megtörtént, hogy 1935-ben felére zuhant a juhállomány még az 1911 tavaszán összeírt állománynak is.

Nem kell mást tenni csak rámutatni arra, hogy

1935-gy gyapjuszővetből és fésült gyapjuból külföldről hoztunk be közel 14.000 mázsát. Az országban tenyésztett juhokról pedig csak 7500 mázsa gyapjut nyírtak le.

Ezek után világosan áll mindenki előtt a juhtenyésztés nagy nemzetgazdasági fontossága.

A juhtenyésztés azért is fontos, mert ezáltal értékesíteni tudjuk azokat a szikes legelőket, melyekből bizony igen sok van a hazában.

közel 400.000 hold. Ezek a szikes legelők alkalmasak a juhtenyésztésre,

jobb lehet juhtenyésztéssel hasznosítani ezeket a legelőket, mintha szarvasmarhát, vagy lovat tartanak rajta. Tartósan ugysem legeltethető nagyobb jóság számára. Kísérleti telepeken kiszámították, hogy egy kat. hold szikes területen tíz anyajuh egész éven át eltartható. Ha ez igaz, akkor igaz az is, hogy

a hazai szikes legelőket számítva 3 millió juhot kell tartani, hogy jól kihasználjuk a legelőket.

Látjuk nagyon jól azt, hogy nemcsak Németország, Olaszország, hanem kisebb államok is az önellátásra rendezkednek be, mert ezzel szolgálják legjobban nemzeti céljaikat. Könyveltség tehát nekünk tétlenül nézni a külföldről gördülő gyapjut hozó vonatokat.

Itt kell termelni minden gyapjut, hogy magyar ember termelése, magyar munkás kezén át kerüljön a fogyasztóhoz.

Szervezni kell a juhtartó gazdákat és érvényt szerezni a régi követelésnek, hogy ne a gazdákon kívül álló körök szabják meg a gyapju árát.

Debrecennek a juhtenyésztés terén igen nagy a feladata. Van szikes legelője, homoki is bőségesen. A Hortobágy hasznosításának ezen a téren kelendő utat keresni, mint a kétes kimeneteli öntözéssel, mely — egyes szakértők szerint igen kiváló eredményt ad — de nem szikes talajon.

A debreceni juhászat igen fejlett volt nem is olyan régen. A város szélein lévő házakhoz estéknként juhnyájukat hajtották és mérték a jó zsendőcét a rézedényből. A Hortobágy pusztán is sokkal több volt a juh és kelleni, hogy legyen ma is, mert ezt kívánja a gazda jól felfogott érdeke és ezt kívánja a nemzet érdeke is.

(bencez.)

Rablógazdálkodás

Rablógazdálkodást folytat a szovjet a rendelkezésére álló óriási területeken. Ennek bizonyossága az, hogy olyan esztelenül irtották az erdősegeket, csak hogy minél több fát tudjanak eladni külföldre, hogy a termőföldek kiszáradtak és egész vidékeken megváltozott az éghajlat. A jó gabonaföldek kiszáradtak az erdősegek kiirtása után.

A szovjet vezetői, mikor rájöttek arra, hogy károsan befolyásolták az erdősegek kiirtásával a vidékek páratartalmát, elrendelték, hogy a kiirtott erdőket újra kell telepíteni. Megindult a munka és a legjobban veszélyeztetett területeken 515 hektárt újra fásítottak, de rosszul számítottak, mert a csemeték már száraz talajba kerültek, eső alig járta a vidéket és kipusztultak a fiatal erdők. A rombolást jóvátenni nagyon nehéz, ezt a saját bőrükön tapasztalják a mezőgazdálkodás terén is a szovjet urai.

A zsirsértés hizlalása

A kisgazdaságokban a zsirsértés hizlalásának három főszakasza van. Az első a sertéseknek a hizlalásra való előkészítése. Rendes etetési időhöz szoktatjuk a sertéseket és olyan ételmelet adunk a sertéseknek, hogy azoknál a belek, gyomor táguljon. Így készítjük elő a hizlalásra. Vigyázni kell arra, hogy a hizlalás előtti takarmányozás olyan legyen, hogy az állat étvágya megmaradjon.

Ebben az időszakban szoktak burgonyát, tököket, takarmánydinnyét, csöveskukoricát adni a sertésnek. Árpát és tengerit kevesebbet adunk még az előkészítés idején. A hizlalás második szakaszában egyre több tengerit adunk a sertésnek és arra törekszünk, hogy a végén a kukorica kerüljön túlsúlyba. A hizlalás harmadik szakaszában már tengerit adunk s elhagyjuk az előző időkben adott takarmányokat.

A süldők hizlalásának étrendje a három szakaszban a következő: Először kap a süldő burgonyát, tököket, házi moslékot, korpát, kenyérfajat és kevés kukoricát. A tökből, moslékból annyit adhatunk, amennyit a süldők jó étvágyal elfogyasztani tudnak. A hizlalás második szakaszában már több kukoricát kapnak a süldők és fejésként négy kiló burgonyát, közel két kiló abrakot, moslékot, tököket, étvágyuk szerint. A harmadik szakaszban csak kukoricát adunk enni a süldőnek, de csak annyit, hogy jó étvágyal megegye.

A hizlaláshoz vannak, akik főleg árpát és kukoricát használnak. Vannak, akik burgonyát, árpát és kukoricát adnak. Lehet hizlalni csak burgonyával és kukoricával. A Dunántúlon sok vidéken szegletesborsóval és kukoricával hizlalják a süldőt.

A husforgalmi adó mérséklése

Az Országos Mezőgazdasági Kamara akciót indított a gazdáknak érdekében, akiket érzékenyen érint az a tény, hogy kényszerlevágás esetén is meg kell fizetni a 6,5 százalékos húsforgalmi adót. Maga az a tény, hogy a gazda kénytelen levágni értékes állatjait lábtoros vagy más baj miatt, igen érzékeny kár. A nagytömegű húst falvak-

ban nem lehet jól értékesíteni, a megszűre levő városba való szállítás nem fizetődik ki, tehát a gazda nem keres a kényszerlevágott állat húsán. Indokoltnak tartja a kamara, hogy a kormány leszállítsa a kényszerlevágott állatok után fizetendő húsforgalmi adót ha eltörölni nem is akarja.

Német terület, német mezőgazdálkodás

Németország területben és emberanyagban igen megnövekedett és nagyobb lett, mint volt a világháború előtt. A világháború előtt Németország területe a gyarmatok nélkül 540.000 négyzetkilométer volt, lakóinak száma 68,8 millió. A világháború elvesztése után a terület visszaesett 470.000 négyzetkilométerre, lakóinak száma 63,4 millióra.

Ausztriának és a Szudéta területnek a birodalomhoz való csatlósásával a területe 580.000 négyzetkilométer lett és lakóinak száma már 78,5 millió.

A németek igyekeznek a mezőgazdálkodásukat minél jobban kifejleszteni és a lehetőséghez képest elérni

azt, hogy minél többet termeljenek és minél kevesebbet vegyenek külföldről. Az tagadhatatlan, hogy a mezőgazdálkodásuk fellendült. A kimutatás szerint a német mezőgazdasági termelésnek a termelési értéke az üzemekben elhelyezett termékek után az 1937—38. gazdasági évben már 13 milliárd márkát ért el.

Ez igen szép eredmény, mert az 1932—33-as esztendő mérlegéhez viszonyítva négy milliárdos emelkedést jelent. Értéke ennek az emelkedésnek az, hogy a növekedést nem az árak emelkedése, hanem a nagyobb mennyiség utján érték el.

A Felvidék visszacsatolása és a mezőgazdaság

A Felvidék visszacsatolása érezte a hatását a mezőgazdálkodás terén is. A kereskedők már készílik az utat a lonsonci árpa részére, számolnak a nyílt laposban és szepességben a borsóval is. A gabonafronton is nagy a mozgás, mert a sörárpa már 3 pengős emelkedésen van túl. Az állatok ára is emelkedik, nagy a kereslet különösen lovakban. Nagykörösön a nemrégén még 120 pengős loért 200 pengőt kértek. Nem volt ritkaság a 800 pengős ár sem. A földárak emelkedése talán a legszembezőköbb. Békésben a prima

földekért 2—3000 pengőt fizetnek. Tolnában, Baranyában és Zalában már 3—4000 pengő egy hold föld. Ceglédzen 2—2500 pengőt fizetnek a mezőgazdálkodásra alkalmas földért és a szőlőnek való homokért 800—1000 pengőt is megadnak már. A városokhoz közelfekvő szőlő holdját 2—3000 pengőért vásárolják.

A nagy földáremelkedésnek mindenestre örülnek a nagybirtokosok mert a komoly, széleskörű földreform közeledtével nem közömbös, hogy milyen áron váltják meg a földjeiket.

A Debreczen rádióműsora

1938 november 13-tól november 91-ig

VASÁRNAP

NOVEMBER 13.

BUDAPEST I. 8.30: Hírek.

9: Unitárius istentisztelet a Kohárvicai templomból. Prédikál Csiki Gábor lelkész.

10: Egyházi ének és szentbeszéd a veszprémi székesegyházból. A szentbeszédet mise után Tóth Tihamér püspök mondja. Énekel a Veszprémi Dalegyesület Gaál Sándor vezényletével. Orgonán Kecskés Lajos. Előadásra kerül Gaál Sándor Átiratában: a) Kegyesekkel bívsz óh Jézus; b) Boldogasszony Anyánk; c) Nagyasszonyunk hazánk reménye; d) Rákóczi Ferenc imája; e) Béffy Géza: Bús magyarok imádkoznak; f) Násay-Mentes Mihály: Isten hazánkért és a Himnusz.

11.15: Evangélikus istentisztelet a Deák-téri templomból. Prédikál Magócs Károly püspök második lelkész. Énekszámok a Dunántúli Énekeskönyvből 44., 463. és a Himnusz. Karének: Rajter Lajos: „Reformáció.” Éneklé a Lutheránia vegyeskar Kapi-Králik Jenő vezényletével. Orgonán Zalányfi Aladár.

12.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.

12.30: Az Operaházi Zenekar. Vezényel: Fridl Frigyes. — 1. Schubert Rosamunda — nyitány. 2. Csajkovszkij: Olasz capriccio. 3. Aggházy Károly: Csafakép a „Rákóczi kantátából.” 4. Mosonyi Mihály: Ünnepi zene. 5. Massenet: Festői jelenetek. 6. Liszt: XIV. rapszódia. 7. Strauss József: Dinamidák — keringő.

Közben kb. 13.05: Hírek.

14: Hanglemezek.

15: 1. „Hússertések vizsgálása.” Gábor Dénes mezőgazdasági szakiskolai igazgató előadása. 2. „Szarvasmarhák vizsgálása.” Horváth István előadása. (A földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata.)

15.45: A Magyarországi Munkásdalgyletek Szövetsége képviseletében a Diósgyőr-Vasgyári Vasmunkások dalárdájának műsora. Vezényel Gránát József.

16.30: „Galgóc.” Rexa Dezső előadása. (Közművelődési előadásorozat.)

17: K. Comensoli Mária zongorázik.

17.30: Időszerű felolvasás.

18: Kóczé Antal cigányzenekara muzsikál.

19: Hírek.

19.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven.

19.25: A rádió szalonzenekara. Vezényel Bertha István. — 1. Suppé: Reggel, délelőtt, este Bécsben — nyitány. Fehér István: Menüett. 3. Amadei: A forrás dala. 4. Zakál Dénes: Éjjeli szerenád. 5. Coates: A tamariskusok alatt — intermezzo. 6. Waldteufel: Estudiantina — keringő. 7. Lehár: Lassu és csárdás a „Cigányszerelm” c. operettből. 8. Strauss János: Tereferé-polka.

20.10: Sporteredmények.

20.20: „A fejedelem városa.” (Kassa.) Hangjáték két részben. Irta Asztalos Miklós. Rendező Németh Antal. Személyek: II. Rákóczi Ferenc — Petheő Attila; Gróf Beresényi Miklós — Vándory Gusztáv; Gróf Beresényi Miklósné — Gyarmathy Anikó; Károlyi Sándor — Táray Ferenc; Károlyi Sándorné — Mátray Erzsébet; Stepney György — és Radics András — Vértés Lajos; Bige László — Pataky Jenő, Papp Mihály — Ajtay K. Andor; Győr Ferenc városbíró — Turányi Alajos; Egy kassai úr — Abonyi Tivadar; Polgár asszony és egy kassai hölgy — Eöry Kató; Mikes Kelemen — Lázár Tihamér; Esterházy Dániel — Loson-

czy Zoltán; Ajtónálló — Szilassy Gyula.

Utána kb. 21.35: Hírek, időjárásjelentés.

22: Beszékártzenekar. Vezényel Müller Károly. — 1. Pécsi József: Eljen a hadsereg — induló. 2. Moniuszko: Téli regge — nyitány. 3. Delibes: Részletek a „Lakmé” c. operából. 4. Strauss János: Bécsi vér — keringő. 5. Kálmán: Ördöglovag — palotás.

Közben 22.30: Hírek német és olasz nyelven.

23: Hírek angol és francia nyelven.

23.10: Közvetítés a Pannónia-szálból. Bura Sándor és cigányzenekara muzsikál.

0.05: Hírek külföldi magyarok számára.

BUDAPEST II. 11.15: Szalonötös.

15: Hanglemezek.

18.30: „A külpolitika gazdasági rugó.” Kokas Lajos előadása.

19.05: A rádió szalonzenekara. Vezényel Bertha István.

19.25: „A keletafrikai olasz gyarmatosítás.” Futó Mihály előadása.

20: Lóversenyeredmények.

20.10: „A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Segítő Egyesülete és a felvidéki magyarság felszólítására rendezett hangverseny.” Közvetítés a Zenekadémia nagyterméből.

A RÖVIDHULLÁMU ADÓALLOMÁS

műsora a HAS 3 hívójeles adón, 19.52 m-es hullámhosszon, 15.370 kiloeikluson 15—16 óráig; a HAT 4 hívójeles adón, 32.88 m-es hullámhosszon, 9.125 kiloeikluson 1—2 óráig.

KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MŰSOR-SZÁMOK: München 20.15: Vígopera.

Köln 20.10: Müllöcker: Dubarry, operett. Bécs 20.10: Szimfonikus hangverseny. Deutschländler 20.40: Mozart—Aulich: A csalafinta kertészlány, opera. Olasz I. Puccini: Pillangókisasszony.

TÁNCZENE: Lipcse 20.10, Luxemburg 22, Zágráb 22.20, Kalundborg 23.05, Hildersum 23.50; R. Paris 24.

HÉTFŐ

NOVEMBER 14.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. — Hírek.

Hanglemezek. — 1. Fricsey Richárd: Járjatok be minden földet — induló. 2. Kálmán Imre: Huszár-induló — 3. Baptiste, Alexander: A víg fütyös — keringő. 4. Alford: A két törpe (xilofonkettős zenekari kísérettel). 5. Vincze Zsigmond: Magyar visszhang.

Utána: Etreud, közlemények.

10: Hírek.

10.20: „Kis emberek nagy gondolai a régi Felvidéken.” (Felolvasás.)

10.45: „A Felvidék lelke.” (Felolvasás.)

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12: Déli harangzó az Egyetemi-templomból. Himnusz. Időjárásjelentés.

12.10: Ákom Lajos énekegyüttese.

Közben kb. 12.30: Hírek.

13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.

13.30: Vidák József cigányzenekara muzsikál.

14.35: Hírek.

14.50: A rádió műsoraának ismertetése.

15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.

16.15: A rádió diákfelőrője. „A haza mindenese.” (Fáy András.) Örsy Attila előadása.

16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

17: „Az elemek pusztítása Japánban.” Irta Keöpe Viktor. (Felolvasás.)

17.30: Szalonötös. — 1. Siposs Antal: Kuruc tánc (Kuruc Kassa város ha-

zafias lelkű hölgyeinek ajánlva). 2. Bihari: Hadik óbester nótája. 3. Kacsóh: a) Az alvó tábor; b) Rákóczi megtérése. 4. Kossovits József: Földiekkel játszó. 5. Lányi Ernő: Csalogány — kis fantázia. 6. Repülj feekém; Ezt a kerek erdőt járrom en. 7. Régi magyar táncnóta.

18.10: „Medvevadász.” Irta Maderspach Viktor. (Felolvasás.)

18.40: Langsfeld Gézané magyar nótákat zongorázik.

19: Hírek.

19.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven.

19.25: Az Operaház előadásának ismertetése.

19.30: Az Operaház előadásának közvetítése. „Bánk bán.” Dalmú három felvonásban. Szövegét írta Egressy Béni. Zenéjét szerezte Erkel Ferenc. Vezényel Berg Ottó. Néhai Szemere Árpád rendezése szerint. Személyek: II. Endre magyar király — Vitéz Tibor; Gertrud királyné — Tutsek Piroška; Ottó Berthold meráni herceg fia, Gertrud öccse — Sárdy János; Bánk bán, Magyarország nagyura — Pilinszky Zsigmond; Melinda, Bánk neje — Osváth Julia; Tibore, paraszt — Palló Imre dr.; Petur bán, bihari főispán — Farkas Sándor; Biberach kőbor lovag — Lendvai Andor; Udvarmester — Bertók István; Solyom mester — ifj. Toronyi Gyula.

I. felv. után kb. 20.20: Helyes magyarság. Majd: Hírek.

II. felv. után kb. 21.20: Hírek, időjárásjelentés.

Utána: kb. 22.10: Hanglemezek.

Közben kb. 22.30: Hírek német és olasz nyelven.

Közben 23: Hírek angol és francia nyelven.

0.05: Hírek külföldi magyarok számára.

BUDAPEST II. 18.30: Német nyelvoktatás.

19.30: „Aki itt maradtak.” Thury Zsuzsa elbeszélése.

20: Mária Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekara. Vezényel Fígedy Sándor.

21: Hírek.

21.25: Operett részletek.

22: Időjárásjelentés.

A RÖVIDHULLÁMU ADÓALLOMÁS minden éjjel ad műsort 1—2 óráig.

KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MŰSOR-SZÁMOK: Belgrád 20: Opera. Olasz I. 21: Lehár: A három grácia, operett. R. Paris 21: Tristan Bernard eszege.

TÁNCZENE: Köln 20.30, Zágráb 22.20, Kalundborg 23.

KEDD

NOVEMBER 15.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. — Hírek.

Hanglemezek. — 1. Fígedy Sándor: Az ezred élén. 2. Fricsey Richárd: Magyar virtus — induló. 3. Bayer: Babatündér — keringő. 4. Rheinländer. 5. Donáth Jenő: Ép testben ép lélek — induló.

Utána: Etreud, közlemények.

10: Hírek.

10.20: „Óriások nyomán.” Irta Tasnádi-Kubaeska András. (Felolvasás.)

10.45: „Délutáni rubák.” (Felolvasás.)

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12: Déli harangzó az Egyetemi-templomból. Himnusz. Időjárásjelentés.

13.30: Hanglemezek.

Közben kb. 12.30: Hírek.

13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.

12.10: A rádió szalonzenekara. — 1. Zách István: Hangulatképek a „Tabáni orgonák” c. operettből. 2. Arditi: Csók-keringő. 3. William: So-

villában — spanyol tánc. 4. Bartalus István: Régi jó idők. 5. Tóth Lajos: Gavotte. 6. Bossi: Ünnepi induló. 7. Sztára Sándor: Balettzene. 8. Brahms: V. és VI. magyar tánc.

14.35: Hírek.

14.50: A rádió műsoraának ismertetése.

15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.

16.10: Asszonyok tanácsadója. Arányi Mária előadása.

16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

17: „Pásztorvilág, betyárvilág.” Lakatos Vincze előadása.

17.30: Székely Imre művei. Zongorán előadja Ketter Ernő.

18: Időszerű felolvasás.

18.20: Kiss Lajos cigányzenekara muzsikál.

18.55: Helyes magyarság.

19: Hírek.

19.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven.

19.25: Bodó Erzsébet, az Operaház tagja énekel zongorakísérettel.

19.50: „A sötét középkor.” Vácz Péter egyetemi m. tanár előadása.

20.20: Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel Rajter Lajos. — 1. Geszler György: Szent György lovag — nyitány. 2. Majorossy Aladár: Mese. 3. Nováki László: Szvit. 4. Fuchs Emil: Balettszvit. 5. Polgár Tibor: a) A bánat tánc; g) Az öröm tánc.

21.40: Hírek, időjárásjelentés.

22.05: Gézy Barnabás zenekarának hanglemezei.

22.30: Hírek német és olasz nyelven.

22.45: Közvetítés az Emke-kávéházból. Farkas Béla cigányzenekara muzsikál. Kalmár Pál énekel. Dalok: Gergelyffy Gábor: Nyiló kis ibolyák; Nador József: Selyemhadjad, Julesa (népdal); Radó József: Szőke Tisza partján; Kalmár Tibor: Nem hiszem, hogy meggyeszer; Egy asszonynak kilenc lánya (népdal); Sándor Jenő: Nem tudom az élettem; Nyáron vályogot vetek (népdal); Vincze Zsigmond: Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország.

Közben 23: Hírek angol és francia nyelven.

0.05: Hírek külföldi magyarok számára.

BUDAPEST II. 17.30: „William Herschel.” Előadás születésének 200-ik évfordulóján. Irta Cavalloni Ferenc.

18: Kiss Lajos és cigányzenekara muzsikál.

18.30: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felőrája.

19.10: Francia nyelvoktatás.

19.30: „A kiskép-filmek.” Irta Supka Ferenc.

20: Hanglemezek.

21: Hírek, lóversenyeredmények.

KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MŰSOR-SZÁMOK: Zágráb 20: Opera. Olasz III. 20.30: Lehár: Mosoly ország. London 21: Filharmonikusok hangversenye. Paris PTT 21.30: Lehár. Kék mazur, operett.

TÁNCZENE: Kalundborg 23. Droitwich 0.15.

SZERDA

NOVEMBER 16.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. — Hírek.

Hanglemezek. — 1. Linka Kamillo: Rákóczi emléke — induló. 2. Lehár: Losonci induló. 3. Berger: Szerelmes keringő. 4. Strauss József: Asszonyszívek — polkamazurka. 5. Fricsey Richárd: A Márta Terézia 1. honvéd gyalogezred indulója.

Utána: Etreud, közlemények.

10: Hírek.

10.20: „Munkács, a honfoglalás első városa.” Irta Hunyadi Beáta (Fel-

olvasás.)
10.45: Egy középkori „modern” tudós: Nagy Szent Albert. Irta báró Schröder Attila. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelző szolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-temp-lomból. Himnusz. Időjárásjelentés.
12.10: Stanzel János zongorázik.
12.45: Hírek.
13: A rádió szalonzenekara. 1. Eise-mann Mihály: Mindent vissza — in-duló. Keszler Lőrinc: Fogócska. 3. Puccini: Fecské — részletek. 4. Ganne: Japán mazurka. 5. Szirmai: Mágus Miska — pezsgődal. 6. Hu-bay: Hullámzó Balaton. 7. Nie-mann: Modern táncszvit.
Közben kb. 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Arfolyamhírek, piaci árák, élelmi-szerárak.
16.15: A rádió diákkfőelőrája. „Hogyan hajóztak régen a Dunán?” Farkas László előadása.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelen-tés, hírek.
17: Időszerű előadás.
17.20: Nagy Olivér mesterharmoniu-mon játszik.
17.55: Helyes magyarság.
18: „A Baross Szövetség Múzeum-utcai új székházának felavatása.” Közve-títés. Beszélő Budinszky Sándor.
19: Hírek.
19.10: Hírek szlovák és ruszin nyel-ven.
19.25: „Magyar nóták.” Kézsműkö-dik Nagy Izabella, Palló Izse dr. és Pertis Pali cigányzenekara.
20.30: „Alpesi vihar.” Rádiódrama egy felvonásban. Irta Rudolf Kreutz. Fordította és rendezte Barsi Ödön. Személyek: A vezető — Kiss Ferenc; Anna — Keresztessy Mária; Fialal-ember — Szügyi Zoltán; Első, má-sodik férfi — Hosszay Ferenc és Horti Lajos. (Viaszfelvétel.)
Utána kb. 21.15: Hírek, időjárásjelen-tés.
21.40: A Turul Szépművészeti Zenekar Hangverseny. (II. rész.) Közvetítés a Zeneművészeti Főiskola nagyter-méből.
22.35: Hírek német és olasz nyelven.
22.45: Hanglemek.
Közben 23: Hírek angol és francia nyelven.
0.05: Hírek külföldi magyarok szá-mára.
BUDAPEST II. 18: Lengyel Gabriella hegedül zongorakísérettel.
18.30: Olasz nyelvoktatás.
19.30: „Az olasz szabadságharcok köl-tészete.” Radó Antal előadása.
20.40: A Turul Szépművészeti Zenekar hangversenye. Közvetítés a Zenemű-vészeti Főiskola nagyteremből. Vezényel Ferenesik János.
21.30: Hírek, időjárásjelentés.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS minden éjjel ad műsört 1—2 óráig. KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MŰSOR-SZÁMOK: Szófia 19.25: Smetana: El-adott menyasszony, opera. Ljubljana 19.50: Opera. Lipeše 20.10: Brahms: Német rekviem.
TÁNCZENE: Olasz II. 22.35, Olasz II. 22.30, Kalundborg 23, Droitwich 0.20

CSÜTÖRTÖK

NOVEMBER 17.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. — Hírek. Hanglemek. — 1. Pécsi József: Tempo! Tempo! — induló. 2. Stri-czel József: A pozsonyi 4. honvéd-kerület indulója. 3. Erichsen: Tenge-rész-kerülő. 4. Braune: Katicapolka. 5. Kraul Antal: Bakanóták — induló.
Utána: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „Tompá Mihály és a Biblia.” Irta Gál Sándor. (Felolvasás.)
10.45: „Regének a felvidéki várak.” Irta Nagy Dániel. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12: Déli harangszó az Egyetemi-temp-lomból. Himnusz. Időjárásjelentés.
12.10: Mursi Elek és cigányzenekara muzsikál.
Közben kb. 12.30: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: Hanglemek.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Arfolyamhírek, piaci árák, élelmi-szerárak.
16.15: „Egytől-ételek.” Héjjas Pálné előadása.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelen-tés, hírek.
17: „Közös munka a növényvédelem terén.” Weintner Béla előadása. (A földművelésügyi minisztérium rádió-előadássorozata.)
17.30: A rádió szalonzenekara. 1. Ró-zsavölgyi Márk: Üdvözlő Liszt Fe-renchez. 2. Sztára Sándor: Két kis darab. 3. Humphries: Virágzó esze-resznye-fák. 4. Jacobi: Sybill — egy-veleg. 5. Riedel: Keleti jelenetek. 6. Lehár: Részletek a „Szép a világ” e. operetből. 7. Strauss János: Tavaszi hangok keringő.
Közben 18: Időszerű előadás.
18.55: Helyes magyarság.
19: Hírek.
19.10: Hírek szlovák és ruszin nyel-ven.
19.25: Hanglemek.
20.25: A rádió külföldi negyedőrája.
20.40: Közvetítés a Hungária szállóból: Magyar Imre cigányzenekara mu-zsikál.
21.40: Hírek, időjárásjelentés.
22.05: Dohnányi Ernő zongorázik.
22.30: Hírek német és olasz nyelven.
22.45: Állástalan zenészek Szimfóni-kus Zenekara. Vezényel Melles Béla. 1. Pécsi József: Petőfi-nyitány. 2. Járay István: Keringő. 3. Lehár: Paesirta — operettegyveleg. 4. Lo-sonczy Dezső: Magyar rapszódia. 5. Kéler Béla: a) Verbőcei csárdás; b) Tokaji eseppek. 6. Scassola: Britan-nicus — nyitány.
Közben 23: Hírek angol és francia nyelven.
0.05: Hírek külföldi magyarok szá-mára.
BUDAPEST II. 17: „Utazás Budapest körül.” (II. rész.) (Pest környék.) Glass Imre előadása.
18.25: Angol nyelvoktatás.
19.30: „A tengerkutatók kezdetei.” Ma-tyás Tibor előadása.
20: Szmirnov Szergej balalajka-zene-kara.
21: Hírek, ügétversenyeredmények.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MŰSOR-SZÁMOK: Bukarest 20.45: Szimfóni-kus hangverseny. Lipeše 20.10: Humperdinck: Jancsi és Juliska, opera. Boroszló 20.20: Lortzing: A fegyverkovács, opera. Olasz II. 21: Luxemburg grófia, operet.
TÁNCZTNE: Zágráb 22.20, Königsberg 22.35, Kalundborg 23, Droitwich 0.20.

PÉNTEK

NOVEMBER 18.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. — Hírek. Hanglemek. 1. Lehár: Horthy in-duló. 2. Striczek József: Közvitéz — induló. 3. Gounod: Faust — keringő. 4. Bosk: Moharózsza — vibrato Herbert Hertrampf. 5. Szöllőssy Ferenc: Rendőrdíszmenet — induló.
Utána: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „Az 1872. évi székely felkelés.” Irta Molnár Endre. (Felolvasás.)
10.45: „A gyógymasszázs ártalmái.” Irta Kunszt János dr. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-temp-lomból. Himnusz. Időjárásjelentés.
12.10: Országos Postás Zenekar. Vezé-nyel Eördögh János. — 1. Doppler Ferenc: A két huszár — nyitány. 2. Erkel: Bánk bán — egyveleg. 3. Ki-gvósi Árpád: Táncszvit. 4. Fricsay Richárd: Mezei virágok — egyveleg.

5. Nagy Frigyes: Győzelmi induló.
6. Buday Dénes: Csodatűkör — me-sejének.
Közben kb. 12.30: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: Veres Károly cigányzenekara muzsikál.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Arfolyamhírek, piaci árák, élelmi-szerárak.
16.15: A rádió diákkfőelőrája. „Helgo-land.” Irta Wehner Józsefné. (Fel-olvasás.)
Utána: Ifjúsági közlemények.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelen-tés, hírek.
17: Letti hanglemek a lett nemzet függetlenségének 20. évfordulója al-kalmából.
17.25: „Brahms magyartárgyú művel.” Koch Lajos előadása. M. Hír Sári: Brahms: 1. sz. (cisz-moll) magyar táncát és Brahms—Dohnányi: Ron-do alla zingaresca c. műveit zongó-rázza.
18: Sportközlemények.
18.10: Időszerű előadás.
18.30: György Pál énekel zongorakísé-rettel.
19: Hírek.
19.10: Hírek szlovák és ruszin nyel-ven.
19.25: Toll Janesi cigányzenekara mu-zsikál.
20.15: Ignác Rózsa balladákat és ver-seket mond erdélyi gyűjtésekből.
20.45: Budapesti Hangverseny Zene-kar. Vezényel Fridl Frigyes. — 1. Weber: Oberon — nyitány. 2. Liszt: Mefisztó — keringő. 3. Kodály: Rész-letek a „Háry János” szvitből. 4. Mo-zart: D-dúr (párizsi) szimfónia (K. 297).
21.40: Hírek, időjárásjelentés.
22.05: Hanglemek.
Közben 22.30: Hírek német és olasz nyelven.
23: Hírek angol és francia nyelven.
23.10: A rádió szalonzenekara. — 1. Iffenbach: Orfeusz az alvilágban — nyitány. 2. Szirmai Albert: Részle-tek a „Ballerina” e. operetből. 3. Olsen: Kis skandináviai szvit. 4. Clemmer: Keringő. 5. Waldteufel: Prestissimo — galopp.
0.05: Hírek külföldi magyarok szá-mára.
BUDAPEST II. 18.30: Gyorsírótanfo-lyam.
19.05: Toll Janesi cigányzenekara mu-zsikál.
19.30: Időszerű előadás.
20: Hanglemek.
21: Hírek.

A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS minden éjjel ad műsört 1—2 óráig. KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MŰSOR-SZÁMOK:

Szófia 19: Bellini: Norma, opera. Bukarest 19.30: Weber: A bü-vös vadász, opera. Bécs 20.10: Szim-fónikus hangverseny.
TÁNCZENE: Zágráb 22.20, Kalund-borg 22.40, Frankfurt 23, Droitwich 0.15.

SZOMBAT

NOVEMBER 19.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. — Hírek. Hanglemek. 1. Fahrbach: Széche-nyi induló (Mária Terézia 1. h. gy. e. zenekara). 2. Müller József: gróf Batthyány Lajos — induló. Rendőr-zenekar. 3. Bordin: Vidámság — ke-ringő (Inog bécsi zenekara). 4. Alex: Harmonikapolka. 5. Bachó István: A régi 1. honvéd gyalogezred indulója (1. h. gy. e. zenekara).
Utána: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „Zsoldos László elbeszéléseiből: Az iskola.” (Felolvasás.)
10.45: „Mit nézzünk meg?” A Nemzeti Múzeum állattárának új rovargyű-jteményét ismerteti Ébik Gyula. (Fel-olvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12: Déli harangszó az Egyetemi-temp-lomból. Himnusz. Időjárásjelentés
12.10: Ifj. Toronyi Gyula az Operahá-tagja énekel zongorakísérettel. — 1. Szabados Béla: Tilinkó. 2. Kuruc: János: I. Add nekem a te szemeidet II. Grand Cafégan. 3. a) Hódula Ist-ván: Hattyum; b) Pető Imre: Ma-gyar ima. 4. a) Igyártó Zoltán: Huli dogáll a vadgesztenye virága; b) No-seda Károly: Csak egy napot; c) Tar-nay Alajos: Postakürt; II. Mosolygó a könnyes Magyarország. 5. Kacsóh Rákóczi megtérése.
12.45: Hírek.
Közben 13.20: Pontos időjelzés, idő-járás- és vízállásjelentés.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése
15: Arfolyamhírek, piaci árák, élelmi-szerárak.
16.15: Harsányi Gizi mesél.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelen-tés, hírek.
17: A Budapesti Katolikus Szlovák Munkáskör Énekkara. Vezényel Ko-czián András.
17.30: Időszerű előadás.
18: Rác Zsiga cigányzenekara muzsi-kál.
19: Hírek.
19.10: Hírek szlovák és ruszin nyel-ven.
19.25: A rádió szalonzenekara. — 1. Bortkiewicz: Gavotte caprice. 2. Rixner: Polka. 3. Mya Tamás: Ke-ringőszeread. 4. Hrubby: Operettma-mor — egyveleg. 5. Aggházy Károly: Magyar esték. 6. Ziehrer: Bársony és selyem — keringő.
20.10: „A csehek Magyarországon.” Hangjáték 3 részben. Jósika Miklós báró regényéből átdolgozta Szilágyi Ödön. Rendező Barsi Ödön. — Személyek: Mátyás — Uray Tivadar; Zokoli Mihály — Jávor Pál; Giskra — v. Garamszeghy Sándor; Giskra Szeréna — Horváth Magda; Wrati-law — Vértes Lajos; Angyal diák — Major Tamás; Káldor — Onody Akos; Péter a szolgálja — Kovács Imre; Boleszláv — Ditrói Mór; Hír-nök — Nyerges Ferenc; Egy hang — Ragályi Elemér.
Utána kb. 21.40: Hírek, időjárásjelen-tés.
22.05: Közvetítés a Baross-kávéház-ból. Farkas Jenő cigányzenekara muzsikál. Cselényi József énekel. — Dalok: Belezna Antal: Két lány: volt a falunak; Egressy Béni: A vi-rágnak megtiltani nem lehet; Fráter Loránd: Szomorú a nyárfaerdő; Vá-radi Aladár: Hajlik a jegenye; Édes anyám, kedvesanyám (népdal).
22.30: Hírek német és olasz nyelven.
22.45: Az Operaházi Zenekar. Vezé-nyel Fridl Frigyes. — 1. Boieldieu: A bagdadi kalifa — nyitány. 2. Moszkowski: Spanyol táncok. 3. Gajary István: Öregesertő — magyar szvit. 4. Kodály: Háry János — közzene. 5. Grieg: Peer Gynt — II. szvit. 6. Móry: Szlovák táncszvit.
Közben 23: Hírek angol és francia nyelven.
0.05: Hírek külföldi magyarok szá-mára.
BUDAPEST II. 18.30: A földművelés-ügyi minisztérium mezőgazdasági főelőrája.
19.40: „Prielle Kornélia színpadra lép” Csányi Piroska előadása.
20.15: A rádió szalonzenekarának mű-sora.
21: Hírek.
21.30: Közvetítés a Baross-kávéházból. Farkas Jenő cigányzenekara muzsi-kál, Cselényi József énekel.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MŰSOR-SZÁMOK: Hülversum 19.35: Mozart: Figaro házassága, opera. Paris PTT. 21.30: Szimfónikus hangverseny. — Olasz II. 21: Wagner: Tannhäuser, opera.
TÁNCZENE: Lahti 21.10, Stockholm 22.15, Zágráb 22.20, Boroszló 22.30, Kalundborg 23.10, London 23.30.

49.305/3—1938. C. szám. HIRDET-MÉNY. A szőlő és gyümölcsös tulajdonosok figyelmébe. A városi elsőfokú közigazgatási hatóság értesíti a város érdekelte lakosságát, hogy az 1938. XXXI. tc. és ennek végrehajtása tárgyában kiadott 85.000/1938. F. M. számú rendelet szerint hegyközséget kell alakítani azokban a városokban is, amelyek határában a beültetett szőlők területe gyümölcsösök nélkül vagy a beültetett gyümölcsösök területe szőlők nélkül, végül a beültetett szőlők és gyümölcsösök területe együtt legalább 50 kat. hold. Beültetett szőlőnek azokat a területeket kell tekinteni, amelyek kat. holdanként legalább 4500 szőlőtökével vannak beültetve, tekintet nélkül a szőlő fajtajára, valamint arra, hogy a szőlő termőben van-e, vagy sem. Beültetett szőlő fogalma alá esnek az amerikai anyatelepek, valamint a szőlővessző és szőlőoltványt termelő telepek is. Ha valamely területen kat. holdanként 4500 szőlőtökénél kevesebb van telepítve, úgy a terület nagyságára való tekintet nélkül 4500 szőlőtökét kell egy kat. hold szőlőnek tekinteni. Beültetett gyümölcsösöknek a gyümölcsfákkal betelepített területeket kell tekinteni, tekintet nélkül a gyümölcsfák nemére, azok érakására, valamint arra, hogy a gyümölcsös termőben van-e vagy sem. A beültetett gyümölcsös fogalma alá esnek a gyümölcsfaiskolák is. Az idezett rendelkezésben megállapított területre a szétszórtan vagy egyes sorokba ültetett, illetőleg a meszgyéken vagy utak mellett telepített gyümölcsfákat is be kell számítani éspedig úgy, hogy 100 gyümölcsfát kell 1 kat. hold gyümölcsösnek tekinteni. Felhívja tehát a hatóság mindazokat, akik szőlővel vagy gyümölcsösrel rendelkeznek, miszerint 15 napon belül a városi elsőfokú közigazgatási hatóság 46. számú hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt kötelesek bejelenteni szőlőjük vagy gyümölcsösük kat. holdakban és □-ölemben kifejezett pontos területét és annak fekvését, valamint telekkönyvi helyrajzi számát. A város határában több hegyközséget akkor lehet alakítani, ha a törvény hatálya alá tartozó területek a város bár egymástól távolfekvő határrészein, de központosítva összefüggően fekszenek, vagy ha ezeknek a területeknek nagysága teszi kívánatossá több hegyközségnek alakítását. A külön hegyközség alakításának engedélyezése iránti kérelmet az érdekelte birtokosok, a birtokarány szerint számított többsége ennek, valamint az egyéb szükséges körülmények igazolása mellett a városi elsőfokú közigazgatási hatóságnál írásban terjesztik elő. A kérvényben tüzetesen meg kell jelölni, hogy az érdekelte a hegyközséget a város határában fekvő mely ingatlanokra kívánják megalakítani. A törvény 23. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezése szerint új szőlőt a törvény hatálybalépésétől számított 3 évig tilos telepíteni. A tilalmi idő elteltével új szőlőt csak a földművelésügyi miniszter előzetes engedélyével szabad telepíteni. A tilalmi idő alatt 200 □-ölet meg nem haladó területű szőlőt az a birtokos sem telepíthet, akinek nincs szőlője és nem egészítheti ki 200 □-öltre szőlőjét az a birtokos sem, akinek szőlője az említett mértékben alul marad. A tilalmi idő alatt a lakóházhoz csatlakozó telken 100 vagy ennél kevesebb szőlőtökét sem szabad telepíteni. A szőlővesszők és szőlőoltványok üzletszerű (kereskedelmi) termelésre irányuló új szőlőtelepek létesítésére, illetőleg a már meglévő ilyen telepek további üzembentartásának engedélyezése iránti kérvényeket a már meglévő ilyen telepek üzembentartására az 1938. évi december hó 31-ik napjáig, az üzembentartás megkezdésére pedig az 1938. évi december hó 31-ik napjáig a Földművelésügyi Miniszter úrnál kell

előterjeszteni. A kérvénynek tartalmaznia kell a kérvényező nevét és lakhelyét, annak a dűlőnek a nevét, telekkönyvi helyrajzi számát és területét, amelyen kérvényező a szőlővessző és szőlőoltvány telepet üzembentartani kíván. Az anyatökek s végül az évenként termelni kívánt szőlővesszők és szőlőoltványok fajtajánként részletezett darabszámát. A termelni kívánt szőlőoltványoknál az alanyt és a nemesrész fajtaját is meg kell jelölni. Kérvényező egyidejűleg igazolni köteles azt, hogy erkölcsileg kifogástalan és büntetlen előéletű, valamint, hogy megfelelő vagyona van. Az engedélyes minden év március hó 1. napjáig az illetékes szőlészeti és borászati kerületi felügyelőnek írásban bejelenteni köteles az üzembentartani engedélyezett szőlőtelepén lévő anyatökek, valamint az előző év őszi kitermelt és az abban a naptári évben forgalombahozni szándékolt szőlővesszők és szőlőoltványok fajtajánként részletezett darabszámát. Az engedélyes a kitermelt szőlővesszőkről és szőlőoltványokról, valamint arról, hogy ezekből kinek, mikor, hány darab és milyen fajtajú szőlővesszőt vagy szőlőoltványt adott el, nyilvántartást köteles vezetni. Aki szőlővesszőt és szőlőoltványt termelésével nem üzletszerűleg foglalkozik, hanem csupán saját szükségletére termelt szőlővesszőket s szőlőoltványokat feleslegét kívánja értékesíteni, szőlőtelepe üzembentartására nem kell engedélyt kérnie. A szőlővesszőknek és szőlőoltványoknak forgalombahozatalára azonban, a forgalombahozatalt megelőzően legalább 30 nappal, a szőlőtelepe helye szerint illetékes szőlészeti és borászati kerületi felügyelőtől egyszeri eladásra jogosító engedélyt kell kérnie. Aki nem a saját üzembentartani szőlőtelepéről származó, hanem egészben, vagy részben mástól vásárolt szőlővesszőket vagy szőlőoltványoknak az adásvételével üzletszerűen kíván foglalkozni, tekintet nélkül arra, hogy saját magának van-e üzembentartani engedélyezett szőlővessző és szőlőoltvány termelő telepe vagy sem, köteles erre a Földművelésügyi Miniszter úrtól engedélyt kérni. Aki a szőlővesszők és szőlőoltványok adásvételével üzletszerűen kíván foglalkozni, annak a Földművelésügyi Miniszter úr engedélyt felül iparigazolványt is kell szereznie. A szőlővessző és szőlőoltvány üzlet engedélyese nyilvántartást köteles vezetni arról, hogy kitől, mikor, hány darab és milyen fajtajú szőlővesszőt vagy szőlőoltványt vásárolt, továbbá, hogy mikor, kinek, hány darab és milyen fajtajú szőlővesszőt vagy szőlőoltványt adott el. A szőlővesszőknek és szőlőoltványoknak piacra vagy más elárúsító helyen való árusítása, úgyszintén ezekkel való hálazás tilos. Részletoltvány készítés útján előállított szőlőoltványokat is csak az hozhat forgalomba, aki szőlővesszők és szőlőoltványok adásvételével üzletszerű lebonyolítására szabályszerű engedélyt nyert. Figyelmezteti a hatóság az érdekelteket, hogy amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és pénzbüntetéssel büntetendő az, aki bejelentési kötelezettségének nem, vagy nem a megszabott időben tesz eleget, vagy aki tudva rosszhiszeműleg a valóságos helyzetnek részben vagy egészben meg nem felelő adatokat jelent be az illetékes hatóságoknak. Kihágást képez továbbá a szőlővesszők és szőlőoltványok forgalombahozására vonatkozó rendelkezések megszegése vagy kijáratása stb. A végrehajtási rendelet terjedelménél fogva minden részletében nem közölhető, de az az érdekelődőknek betekintés céljából a városi elsőfokú közigazgatási hatóság földszint 40. számú hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt rendelkezésre áll. Debrecen sz. kir. város elsőfokú közigazgatási hatósága.

A PALÁNKAI VADLUDAK REGÉNY

IRTA: SZEKULA JENŐ

— 55. közlemény —

— Zöld kenőcs-vizet. Borzodoló úrnak viszem. Reuma kínozza ökelmét.

— Recept nélkül nem tudjuk kiadni.

— Hát talán majd a doktorúr lesz szíves megírni. — mondta a kis kocsis, az albinóra sandítva, aki úgy szerepelt, mint a pusztai.

— Boldogan... — mondta ez tolat ragadva. S míg barackot nyomkodott a bunyvác legényke kobakjára, megkérdezte:

— Hát odahaza mi újság, Gyűrő?

A kis kocsis nem felelt, csak hnyorgatott szemével és intett neki, hogy jöjjön ki az utcára. Nem akart a patikában beszélni, nehogy a világ nyelve kikürtölje a pusztapalánkai kastély nagy titkát.

HARMINCHETEDIK FEJEZET.

A fekete legény úgy festett, mint a gyászfutár.

Az utcán Gyűrő bizalmasodva megkérdezte:

— Hát tudja-e doktor úr, hogy megjött Kengyel Pista főhadnagy úr?

— Tudom! — felelte az elkomorodott ábrázattal. — Hogyne tudnám.

— Hát azt is tudja, hogy kiadták útját ökelmének?

— Ma délelőtt 10 órakor, — újságolta a kis kocsis. — Akkor állított be a főhadnagy úr a kastélyba... de most már mint cibilember.

Lánykérőbe jött és egyenesen kirukkolt a szándékával. Eleinte nyugodtan és bekecséssel elbeszélgettek a nemzetes úrral. Később azonban csúnyán összeveszték. A főhadnagy úr úgy rontott ki, vérbeborult arccal, mint a dühös tigris. A nagy földesúr meg ököllal fenyegette meg. Ábrázata fakó volt, mint az öntött ólom. S egyre rikácsolta: „Ha ez még egyszer eljön, akkor lepuffantom! Puskával durrantom agyon!”

Az albinó fölkapaszkodott a kis kocsis mellé a bakra, s nagy nehezen kihámozta a történeteket, míg a sokác paraszt-lovaeskák kényelmes lassúsággal, lépésben menettek kifelé a mezővárosból.

Kengyel Pista kora reggel érkezett ki Pusztá Palánkára. Homokfutóját a... Márvány Félix báróval együtt, ki a lovakra vigyázott.

A főhadnagy gyalog jött végig a jegenyesoron. A tanyai komondorok idegenkedve megmorogták. Előbb Elza kisasszony után tudakozódott. „Nincs itthon a galambom?” — felelték neki. „A kishegyesi szálláson van odaát, néniénél látogatóban. De délre hazaérkezik.

— Hát a gazda?

— A karámoknál van. A gulyát inspicálja. De mindjárt itt lesz az is.

— Üzenhetnék érte. Mondják meg a nemzetes úrnak, hogy megérkeztem.

Az úriszobában várakozott izgattottan, míg a paraszt-milliomos előkerült.

— Hát megjöttél? — kérdezte ez fagyos kedvben.

— Itt vagyok édesapám, felelte a huszár fölragyogó szemmel.

— Aztán állást szereztél-e már magadnak?

— Hogyne — felelte ez még mindig derűs hangulatban.

— Mi vagy?

— Irodatiszt a zombori pénzügy.

igazgatóságnál, rebegte Kengyel, nyulkálva belső zsebében, hogy megmutogassa a dokumentumokat eljövendő apósának.

— Hát finác lettél? — kérdezte a nábob, míg keserűen fölnyögött.

— Miért ne? Nagyon szép pálya ez, könnyen előlép az ember, Kariert inkább lehet itt csinálni, mint a katonaságnál. Ha szerencsém van s a vizsgákat időben leteszem, egy-kettőre kinevezhetnek pénzügyigazgatónak.

A paraszt milliomos a torkát köszörülte és krakogott, mintha erős dohánypor nyeldekölőjét marná kegyetlenül.

Dagadt szeme percekig mereven bámult a semmibe.

— Hát nem jól választottál édes fiam!

— Vagy nem tudad, hogy én már évek óta harcban vagyok a zombori pénzügyigazgatókkal... Szilaj sarcot vetettek rám, kegyetlenül megtiportak... mert a saját dohányomat mertem szívni. Engem ők meghengereltek... tönkretettek!

— Erről én nem tudtam — rebegte halálsápadt arccal a huszár, aki másféle fogadtatásra számított.

— No látod, más pályára kell menned, gyerek! — mondta Gyökő szeliden... különben semmi se lesz a házasságból.

— Hát most megint előről kezdem! — nyögött fel a huszár. — Lehetetlen! Elza, meg én nem akarunk tovább várni.

— Az a ti bajotok! — pattant föl a nagy paraszt gögösen.

Retentő veszekedés keletkezett ebből. A huszár kifakadt, hogy vele ne járassa bolondját senki és szélhámos parasztnak nevezte az öregot. Azt kiáltotta, hogy ha már kivetkőztették fényes egyenruhájából, hát adják oda a leányt, különben kö nem marad meg kívül a palánkai kastélyban. Gyökő meg ráripakodott, hogy vele ne beszéljen ilyen fenhéjjazó modorban tulajdon házában, mert a cselédekkel utasítatja ki. A végén csaknem öltre mentek. Egymás torkát készülték éppen megtapogatni, mikor a borzodoló nagy nehezen szót választotta őket.

A huszár még az udvaron is dühöngött fenyegetőve. Gyökő pedig azt kiabálta, hogyha miniszter is lesz ebből, akkor sem fogadja el vejenek soha.

— Képzelteti doktor úr, — mesélte Gyűrő —, milyen zavar és fölfordulás van most otthon. Hát még mi lesz, ha Elza kisasszony haza érkezik.

— Elza nincs otthon!

— Azóta nyilván megjött már Lábadyéktól.

A szélmalomhoz értek. Az albinó lekászálódott a bakról. Innen szép sétát kell tennie, ha időben akar hazatérni. Jól ki kell vágnia a lépéseket a poros úton.

De ragyogott az arca. Jókévdében egy ezüst koronát eszúztatott a Gyűrő zsebébe.

— Hát Isten velünk, fiú! Tiszteltetem az otthonvalókat.

— Atadom tekintetes úr, — felelte ez, magas kalogját megemelve. A doktor úr mikor jön meg?

— Nemsokára odakünn termek én is. Ments ki náluk, hogy egyelőre nagyon sok a betegem... azért maradtam el.

(Folyt. köv.)

Nagy kedvezményrel válthat szubházi füzet szelvényt a Csokonai Színház földszinti titkári irodájában.

Országos vásárok

Országos vásárt a következő héten az alábbi helyeken tartanak:
 November 14-én, hétfőn: Csorna, Gyöngyös, Hajduböszörmény, Halászi, Kápolna, Kétegyháza, Kocsér, Lovászpata, Mátészalka, Mosonszentjános, Nagyatád, Nógrád, Ózd (országos), Perkáta, Rakamaz, Sárospatak, Sopron, Solt, Szank, Szekszárd, Szigetvár, Tiszacsécs, Tiszaszentimre. — 15-én, kedden: Borsodnádasd, Gelej, Jánoshegy, Lőrinci, Nagyrákos, Pálöske, Solt, Sóska, Szikszó (havi), Tápiószecső, Vajszló (havi). — 16-án, szerdán: Bajna, Balmazújváros, Hegyfalva, Högyész, Lőrinci, Rudabánya, Székesfehérvár (havi). — 17-én, csütörtökön: Bajna, Keszthely, Pátka. — 18-án, pénteken: Aszód, Békés, Csenger, Dömsöd, Veszprém (havi). — 19-én, szombaton: Békés, Endrőd, Háromfa, Rédcis, Somogyvár, Sümeg, Szegvár. — 20-án, vasárnap: Fegyvernek, Szegvár.

47488/1938. VI. HIRDETMÉNY a rézgálic forgalmi áráról. Ertesítem a város érdeklelt lakosságát, hogy az Árellenőrzés Országos Kormánybiztosa a rézgálicgyárakkal kötött megállapodás alapján 1938. évi november hó 1-től 1939. évi október 31-ig terjedő időre a rézgálic árát a következők szerint állapította meg: A rézgálic gyári ára P 51.50. A rézgálicgyárak kötelesek a rézgálicot 1 q-ás vagy ennél nagyobb tételekben történő vásárlás esetén helyi gyártelep vagonba rakva, zsákba vagy hordóba csomagolva a közvelenül hozzájuk forduló gazdák részére, 50 q-ás vagy azt meghaladó tételekben a kereskedők részére a fenti gyári áron kiszolgáltatni. A törvényesen megállapított 4%-os fázisadó és a szállítási költség a vevőket terheli. A rézgálic ára az átvételkor készpénzben fizetendő. A rézgálic kereskedői ára, az eddigi gyakorlatnak megfelelően 1 q-nál nagyobb tételekben történő eladás esetén q-ként P 53.50, 1q-nál kisebb, tehát kg-os tételekben történő vásárlás esetén porlás címen kg-ként 1.5 f. hozzászámításával q-ként 55 pengőben állapított meg. A kereskedői árakhoz a gyári ár után fizetendő 4%-os fázisadó és a fogyasztás helyéig tényleg felmerült szállítási költség is hozzászámítható. A rézgálicnak az egyes fogyasztási helyekre megállapított helyi árait feltüntető táblák a rézgálic forgalombahozatalával foglalkozó kereskedők üzlethelyiségében feltűntő helyen ki lesz függesztve. Közlöm a város érdeklelt lakosságával azt is, hogy az árak megtartását a városi elsőfokú köz. hatóság ellenőrizni fogja, de ha az érdekeltek ebben a tekintetben valamilyen visszaélést tapasztalhatnak, úgy annak kiküszöbölése céljából a városi elsőfokú közigazgatási hatóságot értesítsék. —
 Polgármester.

APROHIRDETESEK

Nyomozó iroda

Gáloeszy irodája,
 Vigkedvü Mihály ucca 23. telefon: 28-72. Nyomoz, informál, megfigyel mindenütt.
 1768 12. 12

Levelezés

Egy
 teljesen magános és tisztességes, jövedelű, 40-50 év közötti özvegy úriasszonyt, vagy idősebb leányt, gondozónak vennék magamhoz. Fényképpel ellátott címet kérek a kiadóra „Nyugdíjas” jellege alatt. 1799

Férjhezmenetel
 céljából keresztyény leány ismeretséget keres. „Megértés” jellegére. 1851

Házasság

Férjhez
 mennék középkorú, — jobb iparoshoz, kereskedőhöz, lakásom, s pénzem van. Részletes választ címmel „Házias” jellegére kérek. 1874

Alkalmazást nyer férfi

Kifutót
 lehetőleg biciklivel felvesz Csillag Arthur könyvkereskedés város-ház épület. 1767

Boltiszolga,
 jó bizonyítvánnyal, s erős, egészséges ember, felvétetik, bútorüzletbe Piac ucca 71., az udvarban. 1861

Házmester,
 legfeljebb egy gyermekkel felvétetik, Deák Ferenc ucca 5., délután 3-5 óráig. 1787

Fiatal,
 ügyes segédet és kifutót keresek. Danzig Lajos, Monostoripályai út 26. 1813

Fodrásztanulónak
 ügyes fiút azonnal felveszek, vasúti fodrász, pályaudvar. 1819

Erdős
 fiú csomaghordásra azonnal felvétetik. — Konzum, Iparkamara. 1831

Vegyes
 munkára fiatal cipészsegéd felvétetik. Domahidy ucca 13. Homokker. 1830

Cipészsegédet
 felveszek, énekes kanári madarakat eladok. Zeke, Baranyi ucca 42. 1848

Kifutófiút
 e hó 15-ére felveszek. Ifj. Czineke T. Bethlen ucca 76. 1857

Ügyes
 kifutót kerékpárral felvesz Mayer mérnök. — Burgundia ucca 15. 1772

Azonnal felvétetik
 gépiró, levelező, jól számoló, aki ipari vállalat munkáiban jártas előnyben. Cím a kiadóban. 1845

Házmesternek
 keresettel, vagy nyugdíjjal bíró családot felveszek. 1-2 családot foglalkoztatok. Jelentkezés 9-10 és 3-4 között. Deák Ferenc ucca 6. emelet. 1854

Kifutófiú,
 azonnalra felvétetik. Csemete ucca 20. 1797

Fiatal
 fűszer- és vaskereskedő segédet azonnal felvesz Hlangya, Hajdúhadház. 1860

Fiatal
 kézimunkás felvétetik, Mikónál. Piac ucca 4. 1875

Dinnyést,
 nagycsaládot (Csányiak előnyben) felveszek. — Jelentkezni: Lőcsei, Rákosi Jenő 8. 1893

Sütősegédet
 felveszek, Virág ucca 1. szám. 1910

Kifutófiú,
 jó családból való, nem iskolaköteles felvétetik, Gyurky papírüzlet. 1912

Kifutófiú
 megbízható, felvétetik. Hatvan ucca 18., II. e. balra, saroklakás. 1915

Kifutófiút
 felveszek, Mayer mérnök, Burgundia ucca 15. szám. 1906

Kifutófiú,
 azonnal felvétetik. — Aszmann úridivatüzlet. Piac ucca 27. 1936

Fűszeres-
 segédet, angróistát, s fiatal felveszek, Adorján fűszernagykereskedő. 1929

Zenészek
 3-4 tagból álló zenekart, fizetéssel azonnal felvesz Halász vendéglő. 192

Kifutó,
 megbízható, óvadékkal fontosabb megbízatásokhoz felvétetik, Adorján fűszernagykereskedő. Piac ucca 83. 1928

Kütelverőt,
 gazdasági munkára keresek. Magoss György tér 30. 1939

Ügyes
 kifutóleány, vagy fiú felvétetik, Fuhrmann, Péterfia u. 21. 1971

Alkalmazást keres férfi

Raktárnoki
 pénzeszedői állást vállalna kereskedő „Szerevény igény” jellegére a kiadóra. 1770

22 éves
 árvafiu bármily munkát elvállal, csak a megélhetése meg legyen. — Cím: Mátyus Imre Kékes u. 56. 1808

Fiatal
 magyar és francia szakács elhelyezkedne vidékre is. Cím: Bárány János Kékes u. 56. 1807

Szerelősötör,
 10 éves gyakorlattal állást keres. Piac ucca 41 Opel-garage. Telefon: 24-28. szám. 1933

Alkalmazást nyer nő

Egy
 jómunkás víz és villany onduláló kisasszonyt felveszek, Magoss György tér 11. Zsuffa. 1769

Kifutóleány
 felvétetik, kézimunkaüzlet, Szent Anna u. 2. 1822

Segédleányt
 önállóan dolgozót azonnal felveszünk. Orosz Lengyel szalon. Piac ucca 42. 1793

Megbízható
 jobb modoru, munkaszerető, független, 24-et betöltött rendes nő keresek háztartási, üzleti munkák elvégzésére. — „Biztos jövő” jellegére a kiadóra. 1798

Jó megjelenésű
 intelligens kiszolgálóleányt felveszek, — Sántha cukrászda. 1840

Hosszú
 bizonyítvánnyal megbízható szobalányt, 15-ére felveszek. Jelentkezni délután 3 óráig. Péterfia u. 31. 1847

Varrodába
 tanulóleányt és kézi leányt fizetéssel felveszek, Fűvészkert ucca 16. szám. 1884

Kifutóleányt,
 felveszek, Kerékvártó kézimunkaipar, Szent Anna ucca 6. sz. 1901

Jó családból
 való kiszolgálóleányt jó írással, azonnalra felvétetik, Kovács János, Ferenc József út 7. sz. 1907

Varrodába
 ügyes tanulóleány felvétetik, Szent Anna u. 25. sz. 1908

Jó családból
 való gyermekleányt 2 és fél éves gyermek mellé felveszek, Svetits palota I. lépcső, IV. em. 4 1911

Elárúsitónőket,
 üzleti gyakorlattal, s csinos megjelenéssel felvesz Del-Ka. 1914

Papp Géza,
 női divatszalonjában tanulóleányt felveszek. Hlangya-palota, II. em. 1887

Kiszolgálóleány
 felvétetik, Csemete u. 20. szám. 1953

Háztartási alkalmazott

Bejáróleányt
 keresek a délelőtti órák ra. Csemete u. 10. sz. 1827

Bejáró
 fiatal leányt keresek mindenesnek. Rothermere u. 39. Jelentkezés 8-tól. 1794

Bentlakót,
 esetleg bejárónőt november 15-re felveszek. Csillag u. 73. 1802

Bejárónőt
 keresek jóbizonyítvánnyal. OTI bérház II. 23. Erzsébet utcai kapu. Jelentkezni vasárnap délután 4-5-ig. 1796

Tyukászne
 komencióra felvétetik. Deák Ferenc u. 5. Délután 3-5-ig. 1787

Mosónő,
 ügyes jelentkezék, Dobozói bérház, C) lépcső, 10 ajtó. 1846

Bejárónőt
 félnapra felveszek, Teleki ucca 96. keresztlépcső. 1869

Bejáróleányt,
 szüleinél lakót, egész napi kosztal felveszek. Kossuth ucca 18., hátul az udvarban. 1882

Ügyes
 mindencst felveszek. Jelentkezés „Friczi” kálapszalon Első Takarékpalota. 1894

Megbízható
 nő, ki dolgozni eljár, lakást, fűtést, fizetést kap. Pesti ucca 9. 1889

Mindenes
 bejárónőt délelőtti, hosszú bizonyítvánnyal 15-ére felveszek, — Werbőczy ucca 4. II. e. 7. a. 1916

Megbízható
 mindenesleány, jó bizonyítvánnyal, parkettes lakásba, november 15-ére felvétetik. Jelentkezni vasárnap 2-4 óráig lehet. József kir. herceg ucca 11. 1913

Mindenes
 bejáróleányt, azonnal felvétetik, Péterfia 4. cukrászda. 1924

Mindenes
 főzőnő, jó bizonyítvánnyal felvétetik, — Miklós ucca 5., első lépcső. 1935

Fiatal
 leány, délelőtti takarításra felvétetik, Poroszlay 14. 1950

Gyermekszertető
 mindenesleányt, 15-ére felveszek. Jelentkezni vasárnap 8 óráig egyetemi főzőkonyha, dr. Legeznáné, I. emelet. 1949

Mosogató-
 asszonyokat felvesz a Páll söröző, Piac ucca 29. szm. 1952

Alkalmazást keres nő

Legkényesebb
 igényeket kielégítően vállalkoz mosást, vasalást, javítással hazamegy, elhozom és házszállítom, felelősséggel. Egész családotra is vállalom. Cím a kiadóban. 1776

Árvaléány
 állást keres uriháznál vagy magánosnál. Cím: „Szorgalmas” jellegére a kiadóra. 1823

Elmennék
 gyermek mellé, ki háztartásban is jártas. Lachel ucca 18. 1843

Ajánlat

Ciánoztasson
 bizalommal a „Csala” ciánozó vállalattal, Rákóczi ucca 9., telefon: 14-27. szám. 1604 11. 20.

Ócska
 téglá, ikerablak, vasgerenda, műkölépesök, kőrakati portálé, vasajtó, olcsón eladók. Ferenc József út 32. szám mérnöki iroda. II. em. 1521 11. 17.

Bundát
 készít a legszebb kivitelben, alakít, Katona Vilmos szücs, Simonffy ucca 2. 1283 11 30

Női
 fekete téli kabát, 22.—pengőtől, férfi télikabát 25 pengőtől, kapható Vágó Sándornál, Csapó ucca 10. 605 12. 31.

Költözködéskor
 villanykörtéit 20 fillérért becserejlük. Kiegyezett körtéket beszámítjuk. Vagyonmentő, Hunyadi ucca 18. 1006 11. 29.

Úceai
 ruhát 4. estélyit 5. kabátot 10, készit „Eli” szalon, József kir. herceg ucca 14. 1653 11. 22.

„Le-La”
 zománcos tűzhelyek és olcsóbb lakatos tűzhelyek raktára, Levenesk, Csapó ucca 87. sz. Zománc tűzhelyek szak 445 12. 31.

Zománczott tűzhelyek
 nagy választékban olcsón kaphatók. Ócska tűzhelyét becserelem. Hatvan ucca 70. Telefon: 12-84. 1683 11. 30

Ó-fajbor,
 kitünő, zamatos, vegyes csomaggal, csak 25 literen felül kapható. — Cserepes ucca 5. 1837

Csemegeszőlővessző,
 két éves, dűsgyökerű, fehér, piros sasza, muskatály, otonel. Cserepes ucca 5. 1836

Akácia,
 száraz, felvágva, szállítva, olcsón kapható. Varga ucca 11. 1934

Alamilag
engedélyezett, oklevéllel kintüetett magastörzsű pöszméte kapható. — Csapókert, Apponyi ucca 25. 1867

Fűrészpör,
minden mennyiségben kapható Luszbau faltelepen, Kishegyesi út 5. szám. 1701

Zománctűzhelyek
gyönyörű színekben, s két aknás kályhák, hőszűrők, üstök, üstházak, szénkupák, kánalak, kályhavédők Nagy vasútleletében (csapókanyar). 1956

Henteseknek
kolbásztöltőgépek 2 és 6 kg. húrra. Nagy vasútleletében, (csapókanyar). 1955

Fűrészpör,
kapható Vágó tűzifa kereskedésében, Margit-fürdő mellett, telefon: 10-24. 1942

Mindenféle
szücsmunkát legolcsóbban vállalok, Budai Béla, Széchenyi ucca 8. 1900

Kereslet

Tejet,
40—50 liter, e hó 14-re keresek, ifj. Czinege T. Bethlen ucca 76. 1858

Istállótrágyát
veszek, Lőcsesi, Rákosi Jenő ucca 8. 1892

Lakótársnót
keresek teljes ellátással vagy anélkül, Meszera ucca 16., harmadik ajtó. 1782

Teljes ellátás

Kellemes lakás,
finom koszt a Hungária penzióban szobák napokra s hónapszámlára, Ferenc József út 59. szám, telefon: 23-39. 1330 vv.

Elolmiszer ital

Libaaprólék
70 fillér, Simonffy u. 6 sarki kocsmán túl és Csapó uccán, színházi átjárónál, libaház üzletében, libaház 3 fillértől. 1370 12. 13

Pörgött
napraforgóból csemegének. Dióbelet pótolja süteményekben, kg 70 fillér. Olajmalom, Károly Ferenc József út 30. szám. 1703 12. 9

Bor,
sajáttermésű mérésemet Árpád térről áthelyeztem Simonffy ucca 59. alá. Édeskés rizling, kálar, delavár boraimat olesón árusítom. 1760

Eladó
75 liter óbor 1937. évi. Miklós u. 26. 1764

Caemege
sütőtök, akár vagon-tételben is eladó. — Balthány ucca 18. 1919

Alma,
olesón kapható. Károly Ferenc József út 26 A) 1958

Bírsalma
nagyban és kicsinyben kapható Kassai ut 15 és Bethlen utca 19. alatt. 1831

Társ

Köszénbányához
üzemben levő pénzes-társat keresek. Cim a kiadóhivatalban. 1954

Társat
keresek meglevő, jól bevezetett nagyjövendelmű üzlethez, ötezer pengővel, Nyomatató u. 15., délelőtt 11. délután 2 óráig. 1964

Oktatás

Németből
franciából korrepetál és órákat ad, jutányos áron úrileány, Nagy Magda, Rákóczi ucca 38. sz. 1852

Rádió

Rádió
olesón eladó. Sinay Miklós ucca 28. 1873

Hangszer

Mestergordonka
feles, eladó. Récz Jancsi, Késes ucca 22. 1297 vv.

Jóhangú,
pedálos cimbalom olesón eladó. Maróthy Gy ucca 33. 1865

Förster,
angol mechanikus zongora, sürgősen eladó. Központi egyetem, főkapusnál. 1881

Elsőrangú
„Erbar“ zongora eladó. Érdeklődni az Arany Bikában. 1968

Bútor

Dióhálók,
kombinált szekrények, rekamiék, ebédlők, íróasztalok, hármasszekrények, konyhabútorok olesón. Bútor Magazin, Széchenyi ucca 6. 478 11. 18

Ebédlő,
hálószoba, üvegezéshoz deszkafal olesón eladó, Bethlen ucca 40. 1961

Szép
komplett ebédlő eladó, Werbőczy ucca 6. 1844

Vegyes

Nagymennyiségű
tehenétrágya eladó Károly Ferenc József út 58/a. 1826

Köztemetőnél
ház, föld, szoba, konyha, üzletberendezés, prések eladók. Cim a kiadóban. 1801

Istállótrágya
érett, eladó. Városi könyvnyomda mellett, Böszörményi ut 8. 1818

Grafológusnő,
problémáit megoldja, s sorsát holdgölgulása felé irányítja. Széchenyi u. 43. szám. 1855

Tűzelő anyagok

Katonatisztek,
altisztek, tűzifát, szemet legolcsóbban kaphatnak Vágó tűzifakereskedésében, Margit-fürdőnél, telefon: 10-24. 1309 vv.

Tűzifa-
és szénkereskedés, forgalmas helyen, betegség miatt átadó. Cim a kiadóban. 1951

Üzlet, műhely raktárhelyiség

Hatvan ucca 29,
alatt saroküzlethehelyiség kiadó. Farkas ügyvéd, Arany János ucca 2. 1842

Bérbeadó
májustól Frohner-szálloda, vendéglő. Részletek megtudhatók dr Miklós ügyvédi irodájában. 1883

Kiadó
üzlethehelyiség, 50 éve fűszerüzlet, esetleg berendezéssel, Beresényi 60. sz. 1966

Autó, motor kerékpár

Méray
300 köbcentis, teljesen jókarban, új gumikkal eladó. Csígekert ucca 35. szám. 1841

Egy
üzemképes Chevrolet s Magomobil autó eladó. Veres ucca 25. 1895

Atadó üzlet vendéglő

Koresma
négy helyiséggel, berendezéssel kiadó. Hadházi u. 21. 1791

Kiadó
Nyilastelep, a kövesut mentén szatócsüzlet lakással vagy anélkül olesó pénzért. Cim a kiadóban. 1804

Kiadó
üzlet bevonulás miatt. Kabar utca 3. Danczinger József. 1812

Eladó
forgalmas helyen fűszer és vegyeskereskedés — azonnal, családi okok miatt. Cim a kiadóban. 1824

Kiadó lakás egyszobás

Nagyon
szép uccai parkettás szoba, előszobával, gázszal, decembe, Barna ucca 15. 1758

Szoba,
konyha idős házaspárnak, vagy magánosnak kiadó. Homok u. 72. 1814

Légtűtéses
kis, udvari szoba kiadó. Batthyány 17. félemlét 4. 1829

Kiadó
különálló kis családiház, udvarral. Herman Nyilastelep, autóbussz-megálló. 1909

Kiadó
utcai egy szoba, előszoba parkettes Széchenyi u. 31. Értekezni az udvarban, hátul Szilágyinál. 1787

Szép,
nagy uccai szoba, előszoba, (konyhának is lehet használni), fűtésgazd, keresztyén háznál kiadó. József kir. herceg ucca 46. 1896

Központonban,
egy szoba, előszobával és fürdőszobával, bútorozott szoba. Ajánlatokat „Tiszta“ jellegre a kiadóba. 1932

Uccai
szoba, fűthető előszoba kapualatti bejárattal garzon lakásnak, vagy irodának kiadó. József kir. herceg ucca 4. 1938

Kiadó lakás kétszobás

Kiadó
két, vagy háromszobás lakás azonnalra, — Andrassy út 12. 1853

Ujonnán
épült házban kétszobás komfortos lakás, elsőjére kiadó. Vigkedvű Mihály ucca 30. Értekezni: Szepességi u. 9. 1872

Kétszobás
udvari lakás, nagy üveges verandával, kert mellett azonnal kiadó. Piac ucca 56. sz. 1879

Uccai
kétszobás, előszobás, s fürdőszobás lakás udvarban kétszobás, konyha lakás azonnal kiadó. Pesti ucca 55. 1898

Uccai
két szoba, előszoba, ahol víz, gáz bevezetve, azonnal kiadó. Rothermere ucca 15. 1928

Piac 30.
kétszobás, konyhás lakás, azonnal kiadó. 1959

Két szoba,
Piac uccára nyíló ablakkal kiadó. Kozmetika, Arany János ucca 1. szám. 1965

Kétszobás,
udvari lakás kiadó. Szoboszlói út 4 D). Értekezni: Rákóczi u. 3. 1945

Kétszobás
fürdőszobás lakás, átadó, elköltözés miatt. Csapó ucca 16. keresztépület. 1943

Kiadó lakás háromszobás

Azonnalra
most festett komfortos háromszobás lakás kiadó. Batthyány ucca 14. szám. 1820

Háromszobás,
földszinti uccai lakás, azonnal kiadó. Baltazár Dezső ucca 12. 1921

Háromszobás
uccai lakás, Teleki u. 94. szám alatt azonnal kiadó. Értekezni dr Dunsánál, Domb ucca 2. 1967

Kiadó lakás nagyobb

Azonnal
kiadó négyszobás uccai lakás, teljes komforttal Bethlen ucca 30. 1753

Belvárosban
ötszobás modern családlakás, parkos udvarral májusra kiadó. — Kölesy ucca 3. 1850

Butorozott szoba

Butorozott
uccai szoba, fűtéssel, — azonnalra kiadó. Felvilágosítás: Kossuth ucca 15., tőzsdégen. 1752

Csinosan
butorozott szoba ellátással is kiadó. Poroszlay ut 71. 1763

Uccai
csinosan butorozott szoba kiadó. Széchenyi ucca 21. 1784

Teljesen
berendezett kétszobás lakás, konyha, kamara kiadó. Értekezni hétköznap délelőtt. Hájó u. 8. 1800

Különbejárati
butorozott szoba kiadó, parkett, folyóvízzel. Simonyi ut 11-a. 1821

Különbejárati
csinos szoba, egyetemi hallgatónak olesón kiadó. Villamos megálló-nál. Cim a kiadóban. 1828

Butorozott
uccai szoba, fűtéssel, azonnal kiadó. Kossuth ucca 15., tőzsdégen. 1752

Uccai
butorozott szoba, két úrúrnőnek kiadó. Rákóczi ucca 9. 1871

Különbejárati
butorozott szoba, fürdőszobával, december hó elsőjére kiadó. Rákóczi 35. sz. 1868

Különbejárati
szoba, bútorral, vagy anélkül kiadó. Kishegyesi út 17. 1866

Különbejárati
világos és csinos butorozott szoba kiadó. — Piac ucca 73. I. em. 1905

Központi fűtéses
elegánsan butorozott szoba, fürdőszoba használatlall kiadó. Esetleg kis szoba, Batthyány u. 17. sz. II. 7. 1922

Különbejárati
butorozott szoba, fürdőszoba használatlall azonnalra, esetleg december 1-ére kiadó. Szent Anna ucca 18. 1923

Különbejárati
uccai parkettes szép butorozott szoba, József kir. herceg ucca 35. I. jobboldal. 1937

Különbejárati
elegánsan butorozott uccai szoba kiadó. — Bethlen ucca 40. 1962

Butorozott
szoba kiadó. Domb u. 18., keresztépület. 1948

Csinosan
butorozott szoba, fürdőszobával kiadó. Arany János ucca 2., földszint 2. 1947

Butorozott
kétszobás lakást keresek, december 1-ére, fiatal párnak, Varga, Kigyó ucca 11. 1838

Butorozott
szoba kiadó, Péterfia ucca 31., keresztépület. 1970

Ingóságvétele

Használt
ajtókat lakásra keresek. Értekezni: Pávay hentesüzlet, Simonffy ucca 2. szám. 1762

Villanymotort
220 voltost, egyfázisút, 2. vagy 3 tizedest megvételre keresek. Csapó ucca 86., műszerész. 1835

Ingóság eladás

Megszűnés
miatt hálók, ebédlők, irodák, kombinált szobák, egyéb bútorok eladók. Dögenfeld tér 6. 1099 11 30

Csodás fleus,
koronás fának nevelve, nagyobb helyiségbe való, eladó. Megtekinthető: Hatvan ucca 24., házfelügyelőnél. 124

Öcska
tégla, ikerablakok, kirkatati portálék, vasgerendák, műkölépesők, s vasajtók, nagyon olesón eladók. Ferenc József út 32. II. e. mérnöki iroda. 1521 11. 18

Eros nagykapu
olesón eladó. Tanító u. 18. szám. 1217 vv.

Kályha,
salgótarjáni, két aknás, terem fűtésére alkalmas, teljesen jókarban, olesón eladó. Értekezni kiadóhivatal pénztáránál. 969 vv.

Gyermekágy
sodronnyal, mátracsal eladó. Rothermere utca 23. negyedik lépcső. 1759

Zephirkályha,
vaskályha, répvágó, szeckavágó és bírsalma eladó. Attila tér 4. 1785

Eladó
egy finom, fekete férfikabát, alig használt. Csapó u. 23. 1788

Eladó
olesón háromlú ócska léce, lúgásra, kerítésre, tetőre, igen alkalmas, kátránypapír. Kigyó 4. 1795

Eladó
két lóra való fehér kúcsos szerszám, szij, istráng és francia gypűvel. — Egy darab könnyű zárt kocsis gumikerekekkel, használható egy és két lóra. Érdeklődni lehet Hunyadi u. 16. sz. 1487

Télikabátok
öltönyök, szövetek, tértógok, festmények, mesterhegedők eladók. Horváth, Csapó u. 4. 1811

**Ismét kapható
finom divaternyő
498-ért
a Fischer boltban
Teleki u. 73.**

Női
téli kabát eladó. Bösör-
ményi ut 5-c. 1825

Olesón
eladom Jost 10. fejű
írógépet Erdős, Kos-
suth u. 3. 1815

Téli kabát
fekete, női, olesón el-
adó. Piac u. 73. I. e. 4.
1805

Csikóbunda
női, hosszú, alig hasz-
nált, eladó. Teleki 34.
1809

Dióhébdő,
félháló, mosdó, állóíró
asztal, antik óra, fest-
mények, könyvek el-
adók. Sas u. 4. I. 5.
1806

Varrógép
süllyesztős, Singer, ol-
esón eladó. Kossuth u.
41. Keresztépület, sa-
rok. 1565

Zsakett
csikos nadrággal és kis
kerék asztal eladó. —
Azárdy u. 9. 1833

Egy
borbélyberendezés el-
adó. Rakovszky u. 10.
sz. 1832

Szép
nagy páma eladó. —
Varga uca 29. 1849

Jó állapotban
levő finom fekete csikó
bunda, új utányosan el-
adó. Rákosi Jenő uca
7. II. 3. 1859

Rézüst,
üstházzal, üvegajtó, bú-
torok, varrógépek el-
adók. Használt bútoro-
kat veszek. Csapó uca
49. szám. 1870

Félbunda,
narna csikos muffal el-
adó. Piac uca 77. II.
Horváth. 1876

Vendéglős,
kocsimárosoknak 3 mé-
ter fehér pulkredene,
Csemete uca 18. 1878

Egyengető
gyalógép, jutányosan
eladó. Egyetem, asz-
talműhely. 1880

Asztalok,
konyhakredenc, 12 mé-
ter drótkerítés, ajtók,
deszkák eladók. Érte-
kezni: vasárnap dél-
előtt, hétfőn egész nap
Füvészkert uca 16.
1886

Fehérgyapjú
takaró, hordó, gyapjú-
ágyterítők és egy sod-
rony eladó. Kazinczy
uca 10. 1891

Cserép,
hátszáz darab, nagy-
méretű, használt eladó.
Pesti uca 3. 1890

Kaptafa,
nagy mennyiségű, jókar-
ban levő eladó, Csapó
uca 16., Keresztépület.
1944

Új
íbatoll és pely, term-
előnél eladó. Berek u.
4. szám. 1916

Wertheim-
szekrény eladó. Pé-
terfia 8. 1888

12 éves
gyermeknek télikabát
prémbeállással eladó. Po-
roszlay 14. 1950

Hálószoba,
konyha, többféle búto-
rok olesón eladók. Piac
uca 81. II. 1963

Börgarnitúra
szövetfüggönyök el-
adók. Werbóczy uca 2
III. I. 1960

Illatszertárba
alkalmas üvegezett üz-
letheberendezés, gázrezo
eladó. Jókai uca 52.
1957

Új,
nagy deszkabodó eladó.
Értekezni: 10-3 óráig
Baranyi uca 12. trafik
1925

Cserépkályha,
fehér, 20 pengőért el-
adó. Rákóczi uca 37.
1930

Modern,
háló, konyhabútor, s
mosdó, szőnyeg, bő-
rönd eladó. Arany Já-
nos uca 28. 1931

Gyermekkosci
sőtéték, áramvonalas,
teljesen új, eladó. Vá-
góné, Magoss György
tér 12. 1949

Homokfutó
kocsiló után és 1 gumí-
kerékű üveges eladó.
Hatvan uca 77. 1897

Teljes
háló, három márvány-
nyal, 120 pengőért el-
adó. Szent Anna uca
38. 1903

Hálószoba-
berendezés, elköltözés
miatt eladó. Kossuth u.
18., asztalműhely. 1918

Hálószoba,
berendezés, elköltözés
miatt eladó. Kossuth u.
18., asztalműhely. 1918

Hálószoba,
berendezés, elköltözés
miatt eladó. Kossuth u.
18., asztalműhely. 1918

Hálószoba,
berendezés, elköltözés
miatt eladó. Kossuth u.
18., asztalműhely. 1918

Hálószoba,
berendezés, elköltözés
miatt eladó. Kossuth u.
18., asztalműhely. 1918

Hálószoba,
berendezés, elköltözés
miatt eladó. Kossuth u.
18., asztalműhely. 1918

Hálószoba,
berendezés, elköltözés
miatt eladó. Kossuth u.
18., asztalműhely. 1918

Hálószoba,
berendezés, elköltözés
miatt eladó. Kossuth u.
18., asztalműhely. 1918

Hálószoba,
berendezés, elköltözés
miatt eladó. Kossuth u.
18., asztalműhely. 1918

Hálószoba,
berendezés, elköltözés
miatt eladó. Kossuth u.
18., asztalműhely. 1918

Hálószoba,
berendezés, elköltözés
miatt eladó. Kossuth u.
18., asztalműhely. 1918

Hálószoba,
berendezés, elköltözés
miatt eladó. Kossuth u.
18., asztalműhely. 1918

Hálószoba,
berendezés, elköltözés
miatt eladó. Kossuth u.
18., asztalműhely. 1918

Hálószoba,
berendezés, elköltözés
miatt eladó. Kossuth u.
18., asztalműhely. 1918

Földek, házak, telkek eladása, vétele, bérlete ügyében forduljon bizalommal Dienes József
O. F. B. ingatlanforgalmi irodájához Debrecen, Bethlen u. 21.

250 mázsa,
prima zabos búkköny,
kévbe kötve eladó esőt
nem kapott levégás
után. Cim a kiadóban.
1722 vv.

Püszméte,
oltott, magastörzű, —
őszibarack csemeték,
Alloe eladó. Bösör-
ményi út 2. 1899

Anyaszéna
150 q. egy kazal roz-
szalma eladó. Bellegei
57. sz. 1696

Eladó házhely

Villatelek
egyetemi sportpályával
szemben, aszfaltos út
mentén kedvező felté-
telekkel eladó. Közlebbi
felvilágosítást a Köles-
nös Segélyző Egylet ad.
Kossuth u. 8. 104+

Három pengő
a ritka alkalmi ára a
Sámsoni kövesúttól egy
percnire levő Apponyi
uca 48. számú ház-
hely négyszögletnek
Ara kedvező részletek-
ben is fizethető. 2+

Eladó ház

Arany János
uca 40. sz., kétlakásos
sarkház, kedvező fize-
lési feltételekkel eladó.
Értekezni: dr Széll, —
Piac uca 77. I. 1746

Jól jövedelmező ház
remek feltételek mellett
eladó. Havi 111 pengő
hoz, mert 1 kétszobás,
3 egyszobás konyhás
lakás és 1 üzlethelyi-
ség van bérebeadva. Cim
a kiadóban. 21 A+

Nagy jövedelmű
ház eladó a Vendég
u 54. sz. alatt. Hat-
rendbeli lakás. Viz-
vezeték az udvarban.
Utolsó ára 4900 pen-
gő. Lakbérletkötéssel
most megvásárolha-
tó. 9+

Homokkertben
119 négyszögletes tel-
ken 3 egyszobás és 1
egyszobás lakás van.
Most havi 30 pengőt
hoz. Alkalmi áron át-
vehető, kevés pénz kell
hozzá. Cimet a kiadó-
hivatal megmondja.
18 A+

Kitünő jövedelmet hoz
138 négyszögletes tel-
ken fekvő ház, 2 há-
romszobás lakásból áll,
most renoválták, ha-
vonként 172 pengő bért
hoz. Kedvező feltételek
mellett szabad kézből
eladó. Cimet a kiadó-
ban. 22 A+

Jó vétel
A Salétrom utcán 115
négyszögletes telken ház
havi 54 P bérjövede-
lemmel eladó. 2 egy-
szoba, konyhás és 1
egyszoba konyhás la-
kás, 2 pincehelyiséggel
áll. Nem sok pénzzel át-
vehető. Cim a kiadó-
ban. 17 A+

Eladók
városi, telepi, kertési
házak, tanyásföldek,
házhelyek, konyhaker-
teszeti földek, szőlő ha-
vi részletre is Gazdák
Bankjában Kossuth ut-
cán. 144

Adómentes,
háromszobás családihöz
belvárosban eladó. Cim
a kiadóban. 1771

Nagyszerű
tőkebefektetés!
Tisztán 6 százalékos
kamatot hoz, a Nap u.
Attila tér, Baross uca
sarkán levő üzletház.
A saroképületben es-
nosan berendezett kis-
vendéglő, minden ké-
nyelemmel és lakással.
Alápcézett épület. —
A Nap uca 22. számú
ház, négyszobás úri la-
kással, parkett, fürdő-
szoba, víz, villany, gáz-
vezetékkel, virágos ud-
var, fákkal, szőlőlugas-
sal. Kézpénzára 23.000
pengő. 23 A+

Eladó
ház a város szívében 4
lakással, mindegyikhez
fürdőszoba, évi 4000 P
bérjövedelemmel — 366
négyszöglet területen.
Szép virágoskert, ötven
darab termő gyümölcs-
fa, baromfiudvar, sem-
pernova front. Első-
rendű tőkebefektetés.
Rákóczi uca 35. szám.
Értekezni 2-ik lépcső, a
tulajdonosnál. 101+

Valóságos kúriát
szerez könnyűszerrel a
Hévezér uccában. A
47. számú ház hosszú
tornácával, több rend-
beli lakásával, kamrák-
kal, istállóval, két szí-
vattyús kútjával, nagy-
on szép konyhakert-
jevel sok kényelmet biz-
tosít. Telke 700 öl. Utol-
só ára 7800 pengő, lak-
bérletkötéssel részletek-
ben is fizethető, min-
den nehézség nélkül. 4+

Alkalmi vétel
kedvező áron eladó 133
négyszögletes telken há-
rom egyszobás konyhás
és két egyszobás laká-
sal bíró ház. Havi bér-
jöveldeme 56 pengő. —
Cim a kiadóban. 13 A+

Jó vétel
A Salétrom utcán 115
négyszögletes telken ház
havi 54 P bérjövede-
lemmel eladó. 2 egy-
szoba, konyhás és 1
egyszoba konyhás la-
kás, 2 pincehelyiséggel
áll. Nem sok pénzzel át-
vehető. Cim a kiadó-
ban. 17 A+

Eladók
városi, telepi, kertési
házak, tanyásföldek,
házhelyek, konyhaker-
teszeti földek, szőlő ha-
vi részletre is Gazdák
Bankjában Kossuth ut-
cán. 144

Ó L M O T
vesz lapunk nyomdája
József királyi herceg u. 1. sz.

Eladó
Hatvanutcai kert Ha-
lastó utca 13. 400 nég-
szöglet gyümölcsös, két
szoba konyhás lakással.
1789

Homokkertben
három nagy bérjöveldem-
mű ház olesó áron kis
tőkével is megvehető.
Értekezni Kormos Zoltán
Piac u. 81. 1810

Négyszobás
tizenötévig adómentes
ház eladó. Jókai u. 46.
1647

Villatelek
Vilmos esászárr körut
60. gyümölcsfákkal, ke-
rítéssel, vízvezetékkel
eladó. Telefon 17-85.
1839

Takáros
kerteségi ház, nagyon
olesón megvehető a
Bozzai telepen. 384
négyszögletes telek, 2
egyszoba konyhás lakás
és 1 egyszoba konyhás
lakás van benne. Kevés
pénzzel átvehető. Cim a
kiadóban. 16 A+

Ilyen esodavetelt
még nem hallott! Nem
egészen két év alatt öm-
magát kifizeti egy most
renovált ház. Havi bér-
jöveldeme 290 pengő.
Van benne 2 három-
szobás és 5 egyszobás
lakás. Ügynökök kizár-
va. Cim a kiadóban.
19 A+

Jó nyugdíjnak
megfelelő jövedelmet
biztosíthat magának,
aki megveszi a város
forgalmas, fejlődő ne-
lyén azt a házat, ame-
lyikben egy kétszobás,
négy egyszobás kony-
hás és 1 egyszoba üz-
lethelyiségből álló la-
kás van. Jövedelmez
havi 130 pengőt. Fele
arával átvehető. Cim a
kiadóban. 14 A+

Vargakertben
kitünő vétellehetőség
nyílt egy most renovált
háza. A lakbértől a
ház ára kifizethető,
mert 2 kétszobás és 6
egyszobás lakásban bér-
lők laknak. Most havi
97 pengőt fizetnek. Jó
feltételek mellett a ház
azonnal átvehető. Cim
a kiadóban. 20 A+

Magas kamatnak
megfelelő jövedelmet
hoz a Hatvan utcán egy
eladó modern ház. 591
négyszögletes telek, 1
négyszobás, 4 három-
szobás, 7 kétszobás, 7
egyszoba konyhás la-
kás és 3 üzlethelyiség
van benne. Havi bérj-
veldeme 909 pengő. Jó
feltételek mellett meg-
vehető. Cim a kiadóhi-
vatalban. 15 A+

Földbérlet
Hatlap
vasutállomás mellett 30
hold bérbe kaidó. Kom-
lóssy ut 36. 1803

1 kiló idei
MAZSOLA
1-20

Déli gyümölcs sarnok
Arany Bika mellett
és a Hungária pal-
otában

Eladó
26 holdas tanyásföld 2
szobás gazdalakás, is-
tállókkal, esedlakás-
sal, jó gazdasági épüle-
tekkal. Gazdák Bank-
jában Kossuth utcán.
1862

Kiadó
2525 négyszöglet kony-
hakerti, vagy dinnye-
föld, lakással, Tócs-
kertben, Tasnádi uca
8. 1877

Konyhakerteszetnek
közlebbi, kétezer négy
szögletes lakással azon-
nalra kiadó. Értekezni:
Vörösmarty uca 30.
1902

Eladó föld

Homokbánya,
a Rigó utca elején, kö-
vesúthoz közel kedvező
áron eladó. A telek ki-
bányászás után ingyen-
ben marad a bevőnes.
Közlebbi felvilágosítás
28-83. telefonon. 11+

Gyümölcsösnek
kiválóan alkalmas ho-
mokföld, vágóhíd villa-
nos végállomáshoz há-
rom percre, részletre is
eladó. A terület házhe-
lyeknek is parcellázva
van. Bihari uca 4.
102+

Libakerti
föld házzal együtt, te-
lekáron alul eladó. —
Viola uca 29. Telefon:
34-91. sz. 1811

Eladók
városi, telepi, kertési
házak, tanyásföldek,
házhelyek, konyhaker-
teszeti földek, szőlő ha-
vi részletre is Gazdák
Bankjában Kossuth ut-
cán. 144

Eladó állatok

Éneklő
kanári és tojók, te-
nyésztőnél, Vigkedvű
25. 1784

Bikaborjú
pirostarka 15 hónapos
eladó. Attila tér 4.
1786

Egy,
patkányfogó kulya el-
adó. Csapó uca 34.
1917

Türzkönyvezt
mangalica tenyész-
kanok eladók Batthány
uca 18. sz. 1920

Egy
130 kg. fiatal sertés el-
adó. Poroszlav út 20.
1939

Szerkesztő (elölős):
PÁLFY JÓZSEF
Kiadja és nyomja a
TSZANTULI KÖNYV- és LAPKIADÓ
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Kiadásért (elölős):
DR. SZIGETTYI GYULA
Igazgató.